14 Şubat 1986
14. Februar 1986
Nummer 76
15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855705 inmed d

Türkiye Postası

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇIKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
INGILTERE: 70 Pence
DANIMARKA: 10.- KRN
ISVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20 S
ISVIÇRE: 2,5 Sfr

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

İşkencecilerden hesap sorulmalı

İşkencenin Türkiye'nin gündeminden inmeyen ciddi bir sorun olarak karşımızda durduğu gerçeği geçtiğimiz günlerde yapılan yeni açıklamalar ve işkence haberleriyle kanıtlanıyor. SHP İçel milletvekili Fikri Sağlar, Meclis Başkanlığına verdiği bir soru önergesinde somut işkence örneklerini sıraladı ve İçişleri Bakanı Akbulut'a bu konularda ne gibi önlemlerin alındığını sordu. Mersin emniyetinde işkence yaptıkları mahkeme önünde tutuklular tarafından iddia edilen Hanefi Avcı, Ahmet Güneş, Tayyip Çakır, Hamdi Fidan ve Ankara'dan gelen polis memurları Laz Fikri ve Laz İhsan adlı polis görevlilerin adlarının sıralandığı soru önergesinde Mersin ve Adana cezaevlerinde tutukluların kendilerini yaktıkları iddialarının yanıtlanması da isteniyor.

TKEP davasında yargılanan Mehmet Çakır'ın elleri ve ayaklarından çivilenip, kardeşi Kazım Çakır'ın cezaevinde öldüğü haberinin doğru olup olmadığını soran SHP milletvekili koğuşturulan işkence iddiaları üzerine de bilgi istiyor.

● Yazısı Sayfa 3'de

500 bin işçi iş bıraktı

• Federal Almanya'da işçiler sendikal haklarını savunmak için mücadeleye devam ediyorlar

DGB ve ona bağlı sendikalar 6 mart günü ülke çapında işi bırakıp, yerel eylemler düzenleyecekler

Çalışmayı teşvik yasasının değiştirilmesine ilişkin tartışmaların meclisin gündemine geldiği 4 ve 5 Şubat 1986 tarihlerinde DGB sendikalarının çağrısı üzerine 500 binden fazla işçi işi bıraktı.

Özellikle Kuzey Ren Vestfalya, Kuzey Hessen ve Baden Württemberg'de yoğunlaşan eylemlerde işçiler 1-8 saat işi bıraktı.

Diktatörlük köşeye sıkışıyor

Demokrasiyi savunan aydınları mahkum edemediler

1984 yılında Cumhurbaşkanı Kenan Evren ve

Balıkesir'de 5 bin işçi yürüdü. Şimdi sıra İzmir mitinginde

22 şubat günü İzmir'de yapılacak olan **Türk-İş** mitingi öncesi emekçilerin protesto eylemlerindeki hareketlilik arttı. Balıkesir'de bir dokuma fabrikatörünün 400 işçiyi sokağa atarak işyerini kapatması üzerine yapılan yürüyüşte 5 bin kişi yürüdü. Polisin tüm baskılarına rağmen yürüyüş olaysız geçti.

Diğer taraftan gerek DİSK'li sendikacılar, gerekse eski ve yeni politikacılar Türk-İş mitingiyle ilgili açıklamalar yapıyorlar. Kapatılan AP Ge-

1984 yılında Cumhurbaşkanı Kenan Evren ve Meclis Başkanı Necmettin Karaduman'a verilen 1359 imzalı **"Aydınlar Dilekçesi"** nedeniyle açılan dava beraatle sonuçlandı.

Aydınların istemlerini yürekli bir çıkışla ve cesaretle savunmaları ve dünyanın dört bir yanından yükselen uluslararası dayanışma sonucu diktatörlük geri adım atmak zorunda kaldı.. 59 sanığın tümü beraat etti.

● Yazısı Sayfa 4'de

arttı. Balıkesir'de bir dokuma

Elazığ'ın Diyarbakır'ın ötesinde

12 EYLÜL cuntasının yurdumuza zorla dayattığı suskunluk perdesi yırtılıyor. İlk protesto yürüyüşünü işçiler Balıkesir'de yaptılar. İzmir mitingine bir hafta kaldı.

DEĞİŞİK politik görüşten yurttaşların, örgütlerin, partilerin demokrasi için işbirliği artık yalnızca bir istek, bir özlem olmaktan çıkarak somut bir olgu haline geliyor.

ŞİMDİ Türkiye tarihinin en karanlık ve kanlı diktatörlüğü Cumhuriyet'in kuruluşundan bu yana eşine rastlanmayan genişlikte bir demokrasi potansiyeli ile karşı karşıyadır. Bir yıl önce henüz ancak hayalmeyal seçilebilen bu güçlü birikim bugün ülkede politik hayatı etkilemeye başladı bile.

DİKTA rejimine karşı gelişen mücadele bir yandan da **"nasıl bir demokrasi?"** sorusunu gündeme getiriyor. Hepimiz şu gerçeği kabul ediyoruz: Türkiye'nin bütün sorunları gelip demokrasi meselesinde düğümleniyor. Peki, nasıl bir demokrasi istiyoruz?

İŞKENCELERE karşı yükselen protesto hareketi Türkiye'nin temel meselelerinden birini, Kürt sorununu gündeme getirdi. Bingöl'de işkencede öldürülen öğretmen Sıddık Bilgin'in amcası şöyle diyor: **"Elazığ ve Diyarbakır'dan öteye ne anayasa, ne de hukuk geçmiştir."** Bu sözlerin sahibi ne solcu, ne de muhalefetin bir temsilcisi. Bu sözleri söyleyen emekli bir MİT albayı.

EMEKLİ MİT albayının sözlerinin yanına bir örnek daha verelim: SHP Adana milletvekili Canver, Tunceli'nin Türkiye'nin en büyük açık cezaevi haline getirildiğini, emniyet görevlilerinin hiçbir gerekçe göstermeden düzinelerle yurttaşı başka illere sürgüne yolladıklarını açıkladı.

SON günlerde Türkiye basınında yayınlanan bu iki haber yurdumuzda **"demokratım"** diyen herkesin karşısına şu soruyu dikiyor: Demokratik bir Türkiye'de bu durum devam edecek mi? Bu durum devam ettikce hür ve demokrat Türkiye kurulabilir mi?

devamı 2. sayfada

Türkiye Postası

işin tüm baskılarına rağmen

Tekdal fikir özgürlüğünü savundu

RP Başkanı Milli Gazete' nin sorularını yanıtlarken, "öyle zannediyorum ki, yönetimin iyi bir alternatifinin bulunabilmesi için fikirlerin olgunlaşarak doğrunun, güzelin bulunabilmesi için insanın düşündüğü herhangi bir müeyyide ile karşılaşmaksızın söyleyebilmesi lazım. Yani mesela ben komünizmi istiyorsam komünizmi rahatça ifade edebilmeliyim. Şeriatı istiyorsam rahatça ifade edebilmeliyim, söyleyebilmeliyim." **dedi.**

TİP'in 25. kuruluş yıldönümü Düsseldorf'ta kutlandı

8 şubat günü yapılan toplantıda Parti Genel Başkanı **Behice Boran** bir konuşma yaptı. Behice Boran işçi hareketinin tarihini değerlendirdikten sonra **Sol Birlik**'in önemini vurguladı ve işçi sınıfının örgütlü mücadelesinin engellenemeyeceğinin altını çizdi.

mitingiyle ilgili açıklamalar yapıyorlar kapatılan AP Genel Başkanı Demirel **"Filenin yıkmadığı iktidar yoktur"** derken, gazetemize bir demeç veren DİSK Genel Yönetim Kurulu üyesi **Yaşar Arıkan** ve Bank-Sen Genel Başkanı **Metin Denizmen** işçi sınıfının utkusuna olan inançlarını dile getirdiler.

● Yazısı Sayfa 4'de

Foto: Manfred Scholz

Reagan korsanlığını ilan etti

Reagan bir yandan Angola'daki karşı devrimci **UNITA'**ya askeri yardımı artırırken, diğer yandan Ortadoğu'da ve Akdeniz'de gerginliği artırma yolunda girişimlerde bulunuyor. Amerikan 6. Filosu Akdeniz'de Libya açıklarında.

Reagan Libya'ya karşı ekonomik ambargoyu yürürlüğe koydu.

Bu gelişmelerden sonra 4 şubat günü İsrail jetleri Filistinli avına çıkarak, uluslararası hava sahasında Libya'ya ait bir sivil yolcu uçağını askeri havaalanına inişe mecbur ettiler. İsrail'de 5 saat tutulan uçağın yolcuları sorguya çekildi.

İsrail'in **"devlet korsanlığı"** tüm dünyada ve Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar tarafından kınanırken Reagan, 8 şubat günü bir açıklama yaparak, içinde **"teröristler"**in bulunduğu uçakların kaçırılmasının normal olduğunu söyledi.

● Yazısı Sayfa 9'da

Bu sayıda

Ölen astronotların anısına...

Challenger'de 7 astronotun ölümüyle sonuçlanan patlamadan sonra yapılan açıklamalar, **askeri programların hızla ilerlemesi için emniyet önlemlerinin gözardı edildiğini ve kazanın tamamen beklenmedik bir olay olmadığını ortaya çıkartıyor.** New York Times ve BBC kaynaklı bir habere göre, NASA mühendisleri aylarca önce sorumlulara bir rapor vererek, roketlerdeki arızalar nedeniyle mekiğin her an patlamaya hazır olduğunu bildirmişler. Şimdi soruşturmayı yürüten komisyon bu gizli raporun açıklanması için NASA'ya emir vermiş.

Öte yandan SSCB, Venüs gezegeninde yeni keşfedilen iki kratere Challenger'de ölen iki Amerikalı kadının adını verdiklerini ve bilim için ölen bu insanları Sovyetler Birliği'nin saygıyla anacağını açıkladı.

● Yazısı Sayfa 9'da

laşan eylemlerde işçiler 1-8 saat işi bıraktı.

● Yazısı Sayfa 5'de

Belçika'da bedelciler birleşti

Bedelli askerlik Belçika'da yaşayan 65 bin Türkiyelinin yarısını oluşturan 20 yaş altındaki gençler için can yakıcı bir sorun. Şu anda 294 bin Belçika Frangı olan bedele karşı Brüksel ve Şarlova şehirlerinde BEBAG ve Bedelli Askerlik Komiteleri kuruldu.

● Yazısı Sayfa 6'da

Milyonlar kazanılıyor ama ne pahasına

Viyana'da uzun yıllardır faaliyet gösteren ORTRA-CO deri şirketinde çalışan Türkiyeli işçiler haklarını savunmak için direndiler. Koyu bir ANAP taraftarı olan ve türlü dalaverelerle ülkeden getirdiği işçileri sömüren patron tarafından işten atıldılar.

Uğradıkları haksız tutumu basına iletmek isteyen deri işçileri ile Türkiye Postası Viyana temsilcisi Serap Erdem görüştü.

● Yazısı Sayfa 7'de

Filipinler'de Marcos seçimlere hile karıştırırken, Haiti'de diktatör yurt dışına kaçtı.

● Yazısı Sayfa 9'da

Baştarafı 1. sayfada

Elazığ'ın Diyarbakır'ın ötesinde

BUGÜN ülkemizde Kürtlerin yaşadığını söylemek bile vatana ihanet gibi cezalandırılıyor. Herkesin bildiği bu gerçeği söylemek yasak olduğu Türkiye'de fikir ve vicdan hürriyeti sağlanabilir mi?

MEMLEKETİMİZDE her dilden konuşmak ve yazmak serbest, yalnız milyonlarca vatandaşımızın anadili olan Kürtçe yasak. Bu yasak insan haklarıyla, demokrasiyle nasıl bağdaşır?

EMPERYALİZM Ortadoğu'daki mevzilerini koruyabilmek için Müslümanı Hristiyana, Arabı Iranlıya, Türkü Kürde karşı düşürmek için uğraşıyor. Bu oyunları boşa çıkarmak için Kürtlere yapılan zulme son vermek, Türklerle Kürtlerin eşitliğini, kardeşliğini sağlamaktan başka çare var mı?

AP Genel Başkanı Süleyman Demirel cumhuriyet döneminin yarısının sıkıyönetim altında geçtiğini hatırlatarak, ülkede milli iradenin egemen olmadığını belirtti. Sıkıyönetimlerin çok kere Kürt halkına karşı baskı uygulamak için ilan edildiği ortadadır. Cumhuriyet tarihi Kürtlere karşı girişilen her operasyonla birlikte bütün Türkiye'de anti-demokratik baskıların gemi azıya aldığını göstermiyor mu?

TÜRKİYE'DE kalıcı, güçlü bir demokrasi isteyen herkes bu soruların cevabını aramalıdır.

BİZCE bütün bu olgulardan çıkarılacak bir sonuç var: Kürt halkının varlığını kabul etmeden Türkiye'de kalıcı bir demokrasi kurulamaz. Ülkemizde insan hakları için, demokrasi için, fikir ve vicdan özgürlüğü için mücadele edenler gerçeğe gözlerini kapamamalıdır.

ELAZIĞ'IN, Diyarbakır'ın ötesinde de anayasa ve hukuk egemen olmadıkça ne İstanbul'da, ne de Ankara'da demokrasi sağlam temellere oturtulamaz.

Türkiye Postası

OKUYUCU POSTASI

Ruhi'ler ölür mü?

Konfeksiyonun ütü buharı ve tozdan katrana dönmüş havasında, akşamın saat 7'si olmasına karşın, hâlâ çalışıyoruz. Bir arkadaş duyulur bir sesle birşeyler mırıldanıyor, arabesk bir şarkı. Müziği de sözlerinin içeriği gibi yavan ve sıkıcı. Atölyenin kirli havasına karışıyor, onunla bir olup insanı boğuyor sanki. Kızıyorum bu arkadaşa. Dahası acıyorum, ama onu yargılamaya hakkım olmadığını da biliyorum. Zira göçmen yaşamının bilinen sıkıntılarına çok ağır çalışma koşulları, yoksulluklar da eklenince ahlaki çöküntü ve moral sefalet olağan bir görüntü haline geliyor.

"Ah arkadaş" diyorum kendi kendime, **"Şimdi Ruhi Su'dan bir türkü tuttursaydın hafiften, ben de, öbürü de yavaşça katılsaydık sana, ne yorgunluk kalırdı, ne sıkıntı..."** Yarın Ruhi'den bir kaset getirip çalmalı diye kuruyorum kafamda.

Gözüm, aynı arkadaşın duvara asılı ceketinin cebindeki **Hürriyet** gazetesine takılıyor. Parça başı iş yaptığımdan iki dakikalık avareliğim bana zarar. Varsın olsun diyorum. Gazeteye göz gezdirirken daha biraz önce müziğini tutkuyla özlediğim, andığım **Ruhi Su**'nun ölüm haberini okuyorum.

Biz ölülerimizin ardından ağlamamalı, ağıt yakmamalıyız, biliyorum. Ama, insanın yüreğine söz geçiremediği anlar da vardır. Ağladığımı, niçin ağladığımı belli etmemek için, kimseye iyi akşamlar bile dileyemeden çıkıyorum atölyeden.

Ruhi Su öldü, daha doğrusu öldürüldü. Ama cenazesinde **"Ruhiler ölmez"** diye haykıran arkadaşların dile getirdiği gerçek, klasik bir sloganın yinelenmesini çok aşıyor.

Ruhi Su, herbiri halkımızın duyuş, ve düşünüş biçiminin bir değişik boyutu olan, en amansız baskı, sömürü ve yoksulluk koşullarında bile Türkiye insanının yaratabildiği kültürel zenginliğin birer özlü ifadesi durumundaki Yunus Emre'leri, Köroğlu'nu, Pir Sultan'ı, Karacaoğlan'ları günümüzle kucaklaştırmış, onları güncel gerçekliğimizle birleştirerek, onu dönüştürme savaşımına katılan birer güç haline getirmişti.

Onun sesinde ve sazında Pir Sultan, kapısı demirden bir kale içinde yanları yaştan yağmurdan çürümüş de olsa, sadece **Hızır Paşa**'lara karşı meydan okumakla kalmamış, **şimdinin Hızır Paşalarına,** faşist kan içicilere karşı da bizimle birlikte karanlık işkencehanelerde direnmiş, hatta bu direnişin başını çekmiş, bizimle birlikte miting meydanlarında yürümüş, kavgaya koşmuştu.

Sevginin yoz edildiği bir dünyada, biz biraz da belki Ruhi Su'dan dinledikten sonra Yunus gibi, Karacaoğlan gibi öyle içten, öyle derin sevdalanmayı öğrenmiştik.

O tok, gür ve çelik sesli ustadan Köroğlu'nu dinlerken, Türkiye halklarının tarih boyu bir türlü ezilemeyen mücadele isteği ve direnme kararlılığı ile karşılaşmış, onun ta kaç yüzyıl öncesinden bugüne uzanan kavga bilinci ve gerçek yiğitlik geleneği ile tanışıp cesaretlenmiştik.

Ruhi Su öldü, demokrat-devrimci kültür ve sanat mücadelesinde Nazım Hikmet'lerle, Enver Gökçe'lerle, Yılmaz Güney'lerle birlikte anılması gereken bir ad bırakarak.

Onların yazgılarından daha az acısız olmayan bireysel yaşamında bütün yıldırma çabaları ve baskılara karşı tavizsiz ve teslim olmayan tavrını özenle koruyarak, bir sanat militanı, militan bir sanatçının onuruyla...

Yaşar Cevher/PARIS

Tercüman ve Milliyet ne yapıyor?

Aralık 1985'te Münih Aile Birliğini Koruma Girişiminden gençler, aile birliğini parçalayan uygulamalara karşı açlık grevi yapmışlardı. 25.12.1985 tarihli **Tercüman** Münih'teki açlık grevini Stuttgart'ta yapılıyor diye yazıyor. Greve 12 gurbetçi genç katıldı diye belirtiyor.

26.12.1985 tarihinde açlık grevi üzerine bir haber daha çıkıyor. Bu kez adres doğru. Fakat Türkleri parçalayan 3 yıllık bekleme süresini protesto ediyorlar diye başlayan haberde bir gün önce 12 gurbetçi katıldı derken, bu sefer 3 Türk 9 Alman diye yazıyor.

27.12.1985 tarihindeki aynı konulu haberde de aynı hata devam ediyor. Gençler, işçiler, kendi sorunları için harekete geçiyorlar. İşçilerin bu harekete gelmesi Tercüman gazetesini ürkütüyor. Eşit haklar için mücadele eden gençlerin hareketi yığınsallaşmasın diye 3 Türk 9 Alman açlık grevine katıldı diyor. Tercüman muhabirleri ise gençleri korkutmaya çalışıyor, komünistlerle işbirliği yapıyorsunuz diye mücadeleyi engellemek istiyorlar. **Tercüman** Münih muhabiri İrfan Sezer **"biz dernek haberleri yayınlamayız"** diye kendini savunmaya çalışıyor. Ama **"Tercüman'da sık sık Ülkü Ocakları'nın haberlerini görüyoruz"** diyor gençler.

Milliyet gazetesi ise 26.12.1985 tarihli haberinde **Mutlu son** diye büyük puntolarla başlık atmış. Gençler açlık grevi sonucu 3 aylık oturma müsaadesi almışlardı Yasemin Lök'e. **"Bir kişinin durumunun geçici ola-**

ABONELERİN DİKKATİNE

Gazetemiz 76. sayıdan iti-

Mızrak çuvala girmiyor

Türkiye'de işkence yok, sadece sorgulama yapılıyor diyen faşist Özal ve çeteleri gerçekleri bildikleri halde inkar ediyorlar. **İşkence yok, bunlar komünistlerin uydurması** diye yaygarayı basıyorlar. Aşağıda açıkladığım olay bundan 4,5 sene evvel değil, 15 ay önce olan bir gerçektir.

6000 nüfuslu küçük bir kasabada bir gece askerler evleri basarak 16 genci silah zoruyla, suçlarının ne olduğunu bile belirtmeden, gözleri bağlanarak **Hacıbektaş**'a 30 km. uzaklıktaki işkence merkezine götürüp, genişliği ve uzunluğu bir metreyi bulmayan hücrelere atmışlardır.

Gençler burada geceleri aralıksız işkenceden geçiriliyorlar, gündüzleri ise Hacıbektaş'a geri götürülüyorlar.

4 gün aralıksız süren işkence yöntemleri arasında copla dövme, anadan doğma soyarak genellikle kafa ve bacak arasına soğuk su sıkma gibi şeyler var. Yemek olarak hücrelerinin deliklerinden birer zeytin tanesi ile iki bisküvi atılıyor. Çocuklarını görmek isteyen, nerede olduklarını öğrenmek isteyen ana babalara dövme ve tutuklama korkuları veriliyor. 4 gün sonra göstermelik olarak doktora götürülüyorlar. Doktora gitmeden evvel de hepsinin ayrı ayrı gözleri korkutuluyor. Eğer doktora ağrır yerlerinin olduğunu söylerlerse tekrar işkenceye alacakları bildiriliyor. Yalnız gözle görülen şeyler var. Zayıf olanlar havasızlıktan ve işkenceden şişmiş. Doktor tutukluların **iyiyim** lafına bakarak muayene etmiyor. Yani yetki verilmiyor ve sağlam raporu yazmak zorunda kalıyor.

Bunlar işkence değil de nedir? **Barış/BÖBLINGEN**

OKUYUCU ŞİİRLERİNDEN SEÇMELER

Merhaba

Adını yeni duymuştuk
Resimlerinde tanıdık onu
Ağulardan süzülüp gelen
Bu kavga adamını
Fabrika çıkışlarında tezgah
altlarında
Elden ele geçen
Bildirilerin umudu
Bizim tornacı Satılmış kadar
boyu
Rahmetli bir çoban vardı bizim
köyde
onun kadar mütevazi
adını da Pir Sultan'dan almış
Belli ki öğretmeni ustaymış
çıkıp nutuklar atmadı
alışıla gelmişin dışında
Sıradan bir işçi gibi çıkıp
konuştu
dinlediler dinlediler haykırdılar
dost düşman hep dinliyordular
dostların yürekleri kabarıyor
düşman çatlıyor
Dinle dinle konuşanı
altmış beş senedir
altmış beş senenin
şarkısını dinle
Ey dost
Ey düşman

Karadeniz dağları
söyler onbeşlerin türküsünü
tutar yasını yasını
munzur dumanlı dağlar oy oy
içimizden biri gibi sakladık
hep seni
Haydar ağam Haydar ağam
canım ağam
gülüm ağam
Merhaba
Merhaba
Doğalım yaşıyalım
Bir daha....

Umut Tuncel/PARIS

Mapus damında

Sallandıkça ses çıkarır
zincirler.
Dar bir hücrede mapus
damında
İşkence yapılmadığı günler
olmuyor
İstanbul metris'te mapus
damında

Ağızları küfür eli sopalı
Bugünleri tarihleri yazmalı
Ölü gömmek için eli
kazmalı
Ankara mamakta mapus

mıza yatırılıp makbuzun bir kopyası bize ulaştırıldığı an kitaplar adresinize postalanır.

Isteme: Ermis Verlag, Postfach 10 10 16, 4300 Essen 1.
Ödeme: Ermis Verlag, Sparkasse Essen, BLZ 360 501 05 Konto Nr: 712 703.

Türkiye Postası

Abone Fişi

Adı-Soyadı
Adresi

Ülkesi

6 aylık (12 sayı) ☐
1 yıllık (24 sayı) ☐
Tarih:

Abone ücretini **Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität,** Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, **Sparkasse Duisburg-Kaiserberg** hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale makbuzunuzu **Türkiye Postası Abone Servisi, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1** adresine postalayınız.

Bu abone siparişini 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak başvurarak iptal edebilirim.

Tarih **İmza**

Für Bundesrepublik
(Federal Almanya için)

ABBUCHUNGSVOLLMACHT
(Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermächtige Sie hiermit -wiederruflich- die TÜRKIYE POSTASI Abonemetgebühren von meinem Konto einzuziehen.
(Sizlere bu imzamla -her an geri alabilmek üzere- TÜRKIYE POSTASI'nın abone ücretini kontomdan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab:
(Başlangıç tarihi)

Abbuchungsmodus:
(Kontodan çekme yöntemi)

Name, Vorname:
(Soyadı, Adı)
Strasse, PLZ, Ort:
(Adresi)
Mein Bank/Postcheckkonto bei:
in:
(Bankamın/postahanenin adı)
(Yeri)
Konto Nr.:
(Hesap numarası)

-jährlich ☐
-yıllık
-halbjährlich ☐
-6 aylık

Bankleitzahl:
(Banka numarası)

Datum:
(Tarih)

Unterschrift:
(İmza)

Abone bedeli

	F.Alm.	Belçika	Danim.	Fransa	Ingiltere	Hollanda	Işveç
6 aylık	30 DM	600 BF	120 Km	85 FF	8,40 £	35 G	95 Km
1 yıllık	60 DM	1200 BF	240 Km	170 FF	16.80 £	70 G	190 Km

MK 5. Plenumu'nda Okuduğu
Politik Büro Çalışma Raporu
Aralık 1985
Çıktı
5.40 DM

●

Yol ve Amaç
Ocak 1986
Çıktı
5.00 DM

●

Terörizmin Ardında Kim Var ?
2. Baskı
ÇIKIYOR

DİKKATİNE

Gazetemiz 76. sayıdan itibaren bizim tarafımızdan postalanacaktır. Adres etiketinin sağ üst köşesinde yeralan rakam abonenizin bitiş sayısıdır. Bu rakama dikkat ederek aboneniz sona erdiğinde yenilemenizi rica ederiz. Bundan böyle abonelere abonenin bitimini bildiren yazı gönderilmeyecektir.

Duyuru

Dökümantasyon ve Bilgi Merkezi

DBM kısa sürede büyük bir ilgi görmüş, küçümsenmeyecek kaynak birikimine yönelmiştir. Kimi araştırmacı ve kuruluşlara sınırlı da olsa hizmet veriyor olmaktan kıvanç duyuyoruz.

DBM olarak; bizi, postayla veya bizzat merkezimize getirerek çeşitli kaynaklarla besleyen tüm dostlara, kişi ve kuruluşlara teşekkür ediyor, katkılarının devamını diliyoruz.

DBM'ni maddi bakımdan da desteklemek için talepte bulunan dostlarımızın katkılarını sevinçle karşılıyoruz.

Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1, Tel: (0203) 34 03 97
Telex: 855705 inmed d

Federal Almanya için abone işlemlerinde yenilik

73. sayımızda yine bu köşede 1986 yılında başlattığımız abone ve satış kampanyasını duyurmuş, abonelerin bir gazete için önemine değinmiştik.

Abonelerin devamlılığını ve abonenin aksamadan hemen işleme girmesini sağlamak için bir kolaylık getiriyoruz. Bu amaçla her sayı yayınlanan abone fişine sadece F. Almanya için geçerli bir ekleme yaptık. Bu abone fişini istenen bilgileri doldurup, imzaladıktan sonra bize göndereceksiniz. Eskiden olduğu gibi abone bedelini havale edip, banka makbuzunu bize göndermeniz gerekmiyor. Her an geri çekme hakkını da içeren bu vekaletle biz sizin hesabınızdan abone bedelini alacağız. Böylelikle abone işlemi hemen başlayacak, ayrıca abonenizin süresi doldukça, yeni bir işlem yapmadan biz abonenizi yenileyeceğiz.

Ancak abone işlemindeki bu yenilik sadece Federal Almanya için geçerlidir. Federal Almanya dışındaki abonelerimizin yeni eklemeyi doldurmaları gerekmez. Diğer ülkelerdeki temsilcilerimiz bu konuda bulundukları ülkede araştırma yapıp, bizi bilgilendirirlerse seviniriz.

Dostça selamlarımızla
TÜRKİYE POSTASI

nucu 3 aylık oturma musaadesi almışlardı Yasemin Lök'e. **"Bir kişinin durumunun geçici olarak düzelmesi yetmez, uygulamaların değişeceği güne kadar mücadeleye devam edeceğiz"** diyen gençlere bırakın mücadeleyi dercesine **Milliyet** mücadelenin başında mutlu son diyor.

Aynı haberde yayınladığı resimde 3'den fazla Türk genci olduğu halde **Milliyet** açlık grevine 3 Türk 9 Alman katıldı diyerek **Tercüman**'la aynı noktaya geliyor.

Tercüman ve **Milliyet**'in zaten yanlış rotaları var. Bu gazeteler gençleri ve işçiler şaşırtmaya çalışıyor. Gençlerimiz sakin ve kararlı. Zaten yıllardan beri bu gazeteleri ve muhabirlerini iyi tanıyorlar.

Gençlerin çalışmalarını doğru bir şekilde yayınlayan **Milli Gazete**'ye ve **Türkiye Postası**'na gençler teşekkür ediyorlar.

Halim Şimşek/MÜNIH

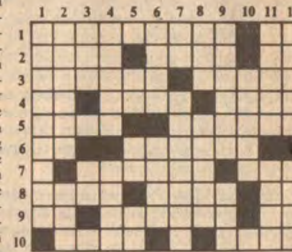
şarkısını dinle
Ey dost
Ey düşman
Bir kere daha.. Korkmuyoruz..
Bin kere daha ölsek te..
Başımız dik
Haydar ağam
Benim ağam
Benim babam
Şartelleri indirecek eller
Şartelleri indirecek elleri
örgütleyenler
Bilincinizde olsun dostlar
gizlilik...
disiplin...
gizlilik...
disiplin...
Dinledin mi Radyoyu gülüm
güzel türküler var idi
güzel konuştu bu akşam
bizim oğlan
Dinlemiştir dayılarında!
Kaçırırlarmı hiç!
Ankara'nın yıkık gecekonduları
yedi tepeli şehrim
Izmir boyları
Kütahya kömürü
Karadeniz...
Diyarbakır Diyarbakır geceleri

Ölü gömmek için eli
kazmalı
Ankara mamakta mapus
damında
Ceryanı var sopası var vurha
vur
Sır verememem sana yüzbinkere
sor
Insan dışı idamların var
Doğuda Diyarbakır'da mapus
damında
Kan akıyor sancı veriyor
yaram
Vermezler yarama bir
melhem sürem
Cellatın aldığı kan direm
direm
Fabrikada sokakta mapus
damında
Düşünceyi mapus edip
susturdun
Genç ihtiyar bize kan
kusturuyorsun
Demokrasi havası hep
estiriyorsun
Demokrasi sevilen şey mapus
damında.

Mehmet Işbilir/LIBYA

BULMACA

SOLDAN SAGA: 1- 12 Eylül öncesi ve sonrasında Hava Kuvvetleri Komutanlığı yapmış olup, çeşitli ihalelerde almış olduğu rüşvetlerle şu anda dünyanın en zengin 7 generali arasında yer alan ve halen Cumhurbaşkanlığı Konseyi denilen arpalıkta üye olarak bulunan general eskisi - Türkiye'de 12 Eylül'den sonra kapatılmış bulunan partilerden birini simgeleyen harfler. 2- Şiir vezni, ölçü - Bir hayvan hastalığı - **(Tersi)** Kuş ve balık tutma işi. 3- Yaramaz çocuklara denir - Iran'da Şah dönemindeki gizli istihbarat örgütü. 4- Kimyada Magnezyumun simgesi - Dans etme veya müzik eşliğinde oynama - Sivas'ın bir ilçesi. 5- Kıbrıs'ın Yunanistan ile birleşmesini amaçlayan ve bu yönde saldırı şeklinde çalışmalar yapmış olan kuruluşun kısaltılmış adı - Özellikle kayakçıların giydiği su geçirmez kısa ceket. 6- Kimyada Radonun simgesi - 28 tane taş ile ve bu taşların yanyana getirilmesi şeklinde oynanan bir oyun. 7- Kesilmiş büyük ağaç - Gece (Eski dil). 8- **(Tersi)** Delikleri kapatmak için kullanılan parça - 1960'lı yıllarda TIP'den milletvekilliği yapmış ve halen DISK davasından yargılanmakta olup ön adı Sadun olan profesörün soyadı - Bir sıfat eki. 9- Kimyada Nikelin simgesi - Kimyada bazı metallerin hidroksitleriyle amonyum hidroksite verilen grup ismi - Utanma duygusu. 10- Lak ile cilalanmış - Kızınca tüküren bir hayvan.

YUKARIDAN AŞAGIYA: 1- Vurucu tarafının mekanik olarak yükselmesi ve kendi ağırlığıyla düşmesi sonucunda, çeşitli işlerde kullanılan makine. 2- Ön adı Louis olan ve gerçeküstülüğün öncülerinden olup, yapıtlarında Marksist yaklaşımlara yer veren, bir süre de Sovyetler Birliği'nde yaşamış ve komünist partisi üyeliği yapmış Fransız yazarı ve şairi, başlıca eserleri Araba Yolcuları, Pablo Neruda'ya Ağıt, Gerçek Dünya vb. - Bir uzunluk ölçüsü birimi. 3- Kuzey yarımkürenin soğuk ve ılıman bölgelerinde yetişen bir ağaç - Uzaklık belirten bir ünlem. 4- **(Tersi)** Yerey, arazi parçası - Yurdumuzda holdingleşme sürecini tamamlamış olan bir askersel kuruluşun kısa yazılışı. 5- Eski Mısır'da bir Tanrı - Desimetrenin kısa yazılışı - **(Tersi)** Tutma organımız. 6- **(Tersi)** Bir sayı - Ekin biçme aletidir. 7- Kimyada altının simgesi - Japon savaşçısı. 8- Tibet öküzü - Bir maden adı. 9- Güney Amerika'da bulunan ve dünyada en fazla su taşıma kapasitesine sahip olan nehrin adı veya efsanelere göre kadın savaşçılara verilen isim - Afrika'da bir nehir. 10- (Macarca) Şehir dışında kalan mahallelere denir. 11- Geminin kıyıdan uzaklaşması anlamına gelen bir denizcilik terimi - Mezopotamya'da varlığını sürdürmüş eski bir devlet. 12- Kir, pislik - Bir içki.

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar **Herausgeber:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V. Donaustr. 1, 1000 Berlin 44 **Verantwortlicher Redakteur:** A. Söylemezoğlu **Anschrift der Redaktion:** 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 Tel: (0203) 340397 **Herstellung:** Infomedia, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45 **Druck:** Plambeck & Co. Druck und Verlag GmbH, 4040 Neuss, Xantenerstr. 7 **Banka Hesabı:** Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg **Abone Koşulları:** Federal Almanya ve Berlin'de 6 aylık (12 sayı) 30 DM, 1 yıllık (24 sayı) 60 DM. **Temsilciler: Fransa-Paris** Tel: 1-2582690 **İsviçre-Basel** Tel: 061-2211591 **Hollanda-Den Haag** Tel: 070-890 336 **İngiltere-Londra** Tel: 01-8816514 **Danimarka-Kopenhag** Tel: 01-707506 **Isveç-Stockholm** Tel: 08-367576 **Batı Berlin** Tel: 030-62246092.

Sistemli işkence artık saklanamaz bir gerçek... Nokta dergisinin yaptığı açıklamalarla işkenceci Caner yeni bir tartışma başlattı...

İşkencecilerden hesap sorulmalı

Ali SÖYLEMEZOĞLU

İçişleri Bakanı Akbulut, Emniyet Genel Müdürü Bedük "İşkence iddiaları polisi çalıştırmamak için ortaya atılıyor" diyorlar. Böylece işkencenin polisin "faaliyetinde" ne kadar önemli bir yer tuttuğunu istemeyerek itiraf ediyorlar.

Belgelenen yalnızca işkenceler değil. Bingöl'de öldürülen öğretmen Sıddık Bilgin örneğinde görüldüğü gibi, sıkıyönetim komutanlığından içişleri bakanına kadar sorumlu mevkilerde bulunanların işkence olaylarını örtbas etmek için nasıl uğraştıkları artık her iyi niyetli insanın görebileceği biçimde ortaya çıkıyor.

Evren'den emniyet genel müdürüne kadar siyasi sorumluların işkenceyi bizzat uygulayanları korumak için sarfettikleri çaba, işkenceye karşı mücadelenin en az teker teker işkenceciler kadar devlet idaresini ellerinde tutanlara, dolayısıyla rejimin kendisine yöneltilmesi gerektiğini gösteriyor. Bu gerçek SHP Genel Başkanı Gürkan ile AP Genel Başkanı Süleyman Demirel tarafından da vurgulanıyor.

Şimdi yurtiçinde işkencelere karşı gelişen hareketi yurtdışından girişimlerle desteklemek ve bu canavarlığı durduracak somut önlemleri bütün demokrasi güçlerinin ortak istemi haline getirmek lazım. Gözaltına alma süresinin 24 saate indirilmesi, sorgulamada sanık avukatının da hazır bulunması ve işkence yapanlara verilen cezaların ağırlaştırılması gibi basit önlemlerle devletin kolluk kuvvetlerinin işkence yapması engellenebilir.

Tercüman yazarlarından ANAP milletvekillerine kadar işkenceyi savunanlar, işkencenin komünistlere yapıldığını söylerek kendilerini haklı çıkarmaya uğraşıyorlar. İçişleri bakanı işkencelere karşı protestoların TKP tarafından yöneltildiğini iddia ederek insan haklarını savunanları tehdit etti.

En insanlık dışı biçimleri özel yetiştirilmiş uzmanlar marifetiyle komünistlere karşı uygulansa da bugün işkence sırf komünistleri hedef almıyor. Diktatörlüğe karşı olan herkes, bu sayfada yer alan örneklerden de anlaşılacağı gibi politikayla ilgisi olmayan yurttaşlar, hatta yer yer ANAP'ın sıradan üyeleri bile işkence tehdidi ile karşı karşıyadırlar. Bu yüzden işkence denilen vahşete karşı güçlü bir direniş yaratılması mümkündür.

İşkenceciler yaptıklarının yanlarına kâr kalmayacağını, kendilerinden mutlaka hesap sorulacağını anlamalıdırlar. Demokrasi güçlerinin bu konudaki kararlı tutumu işkenceleri önlemek için başlı başına bir rol oynayabilir.

Bugün işkenceye karşı oluşmakta olan geniş birlik demokrasi güçlerinin Türkiye'deki potansiyelleri hakkında da bir fikir vermektedir. Bu birlik şimdi giderek yalnızca işkencecileri değil, dikta rejiminin kendisini hedef almaktadır. İşkence örneğinde olduğu gibi demokrasi mücadelesinin diğer odak noktaları çevresinde de geniş birlikler yaratma görevi önümüzde duruyor.

Nokta dergisinde yeralan polis Sedat Caner'in anlattığı işkence yöntemlerinin resimleri...

İşkenceci polis, polise teslim olmaktan korktu

Cennet Değirmenci'nin ölümüne sebebiyet vermekten gıyabında mahkum olan polis Sedat Caner Nokta dergisine 200 kişiye işkence yaptığını ve işkence yöntemlerini anlattı. Polisin kendisine işkence yapmasından korkarak, savcılığa teslim edilmek üzere Barolar Birliği'ne başvurdu. Kendisini savcılığa teslim etmelerini istedi. İçinde Caner'in itiraflarının ve işkence olaylarının yeraldığı Nokta dergisinin son iki sayısı toplatıldı. Başta Özal ve İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut Türkiye'de işkence olmadığını tekrarlayarak Caner'in silahlı sol, Dev-Yol militanı, hasta dengesiz olduğunu açıklamaya başladılar. Tercüman gazetesinin de katıldığı bu kampanyayla Caner dengesiz biri olarak tanıtılarak, itirafları gözardı edilmeye çalışıldı.

Caner tüm iddiaları reddederek kendisinin polis olmadan önce Adalet Partisi Bakırköy Gençlik Kolu üyesi olduğunu, işkence yapılan 45 kişi ile, işkence yapanlar ve emir verenlerin isimlerini açıklayacağını söyledi. Caner Barolar Birliği tarafından doktor muayenesinden geçirilip sağlam raporu alındıktan sonra Ankara Savcılığına teslim edildi.

"Bir ANAP'lı olarak işkence var diyorum"

Muğla'nın Bayır kasabasında bir orman muhafaza memuru öldürülmüştü. Bir kadının, **"yaktın beni Osman"** diye bir ses duyduğunu söylemesi üzerine Bayır'ın ANAP'lı Belediye Başkanvekili Osman

Cennet Değirmenci nasıl öldürüldü?

Eski polis Sedat Caner resimde görülen Cennet Değirmenci'ye yapılan işkenceleri ve sonrasını Nokta Dergisi'ne

Ne dediler?

İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut

TKP'nin önderliğinde bir çok illegal örgütlerin birleştirilmesiyle meydana getirilmeye çalışılan "Sol Birlik" adlı birleşik sol cephenin son toplantısında devletimiz aleyhine alınan karar istikametinde hareket edildiği görülmektedir. Avrupa ülkelerinde "Birleşik Sol Cephe"nin 1 Şubat 1986 tarihinden itibaren kamuoyunu oluşturmak maksadıyla yürüyüş, miting, salon toplantıları ve sergiler açmak suretiyle toplu gösteriler ve imza kampanyalarına başlamaları ve 31 Ocak 1986 günü Adana Cezaevi'nde 5'i adi olmak üzere 145 kişinin açlık grevine başlayarak, eylemleri ile bu konuda destek sağlar şekilde bir tavır içerisine girmeleri tesadüfi değildir. Bütün bunlar göstermektedir ki, mesnetsiz iddialarla ortaya konulan senaryo basit bir organizasyon değildir. Bir merkezden idare edilen sistemli çalışma, geniş bir organizasyondur.

Adalet Bakanı Necat Eldem

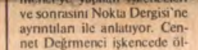

Türkiye Komünist Partisi MK 5. Plenumu'ndan

Politik tutuklamaların, işkence ve idamların durdurulması, cezaev-

söylemesi üzerine Bayır'ın ANAP'lı Belediye Başkanvekili **Osman Yılmaz, karısı Habibe, kardeşi Ömer Yılmaz, onun karısı Çağnur** jandarma karakoluna çekildiler.

Dördüne de günlerce işkence yapıldı ve Çağnur Yılmaz'ın ırzına geçildi. Daha sonra açılan davada Osman, Habibe, Ömer Yılmaz idam talebiyle yargılandılar. Bir yıl süren dava sonunda beraat ettiler.

Kendilerine işkence yapılmasından iki ay sonra vücutlarında işkence izleri, Çağnur Yılmaz'da kanama devam ediyordu. Muğla Devlet Hastanesinden bunları belirleyen bir rapor aldılar ve mahkemeye başvurdular.

Şimdi teskeresini almış erler ifadelerinde yüzbaşı **Ali Şahin**'in emriyle bu kişilerin copla dövüldüğünü, elektrik verildiğini, yüzbaşının yemekhaneye gelerek isteyenin kadınların ırzına geçebileceğini söylediğini anlattılar. Yine erlerin ve Çağnur Yılmaz'ın ifadesine göre askerlerden onbaşı Enver Keskinoğlu yüzbaşının iğrenç emrini yerine getirmiş ve Çağnur'un ırzına geçmiş.

ANAP'lı Osman Yılmaz **"ANAP yetkilileri istedikleri kadar işkence yoktur desinler. Ben de bir ANAP'lı olarak işkence vardır diyorum."** diyor.

Bu olaydan sonra yüzbaşı Ali Şahin Bingöl'e tayin edilmiş. İşkencelerine orada da devam etmiş ve bilindiği gibi öğretmen Sıddık Bilgin'in ölümüne neden olmuştu.

"Ayağı ile bastı, hızlı hızlı vurdu"

SHP'li üç milletvekilinin de hazır bulunduğu basın toplantısında Elazığ'ın Genç ilçesi Doğanlı köyünden öğretmen Sıddık Bilgin'in işkencede nasıl öldürüldüğünü yakınları ayrıntıları ile anlattılar. Daha sonra korkudan köylerini terketmek zorunda kalan Sıddık Bilgin'in yakınlarından Hüsniye Bilin olayı özetle şöyle anlatıyor: **"İbrahim Astsubay vardı, Mehmet Astsubay vardı, Üsteğmen Ahmet vardı. Sait Bilgin, Ahmet Kanar, Selim Şahin, Hüseyin Bilekli, Sıddık Bilgin bunların hepsine işkence yaptılar. Baltaların saplarını çıkardılar, sopayla iyice vurdular. Sonra** 'kalkın' **dediler. Hepsi kalktılar. Sıddık Bilgin yerde kalınca geldi ayaklarıyla vurdu kafasına. kafasını kırmıştı şurda... Doktor da oradaydı, muayene etti. Dedi ki** 'kalbi durmuş'. **Ayağı ile bastı, hızlı hızlı vurdu, ses falan çıkmadı. Bizim hepimizi eve kodular. Araba sesleri geldi. Bir de baktık silah sesi geldi. 5-6 gün sonra duyduk ki bir dağlık yerde Sıddık'ı anarşisttir diye vurmuşlar."** Sıddık Bilgin'in amcaoğlu Sait Bilgin ise **"12 Eylül sonrasında başımıza birşey gelmesin diye bütün partilerden uzak durmaya çalıştık ama bunlar oldu."** diyor. Yüzbaşı Ali Şahin, Bilgin ailesinin kökünü kazıyacağını söylediğini ekliyor.

Geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi 8. Kolordu Komutanlığı Sıddık Bilgin'in jandarmanın dur emrine uymaması ve çatışmaya girmesi nedeniyle vurularak öldürüldüğünü açıklamıştı. Olay gelişince de cesedi ortadan yok ettiler.

Metris'te işkence

Metris Askeri Ceza ve Tutukevi'nde tek tip cezaevi elbisesi giymeyi reddeden tutukular mahkemeye resimde de görüldüğü gibi iç fanilası ve kilotla çıkarıldılar. Yine bu nedenle kendilerine işkence yapılan İbrahim Bingöl, Bedri Yağan, Sinan Kukul, İbrahim Aydoğan, Mesut Demirel, Yadigar Adıgüzel, Nuri Eryüksel, Zeynel Polat, Cafer Solgun'un avukatı Osman Ergin işkence yaptıkları için cezaevi yöneticileri Bnb. Muzaffer Ergüder, Üstm. Zafer Dilek, Üstm. Hüseyin Görücü, Üstm. Celal İnce'yi İstanbul I. Ordu Komutanlığı Askeri Savcılığına 17.1.1986 günü bir dilekçe ile şikayet etti ve cezalandırılmalarını istedi.

ve sonrasını Nokta Dergisi'ne ayrıntıları ile anlatıyor. Cennet Değrmenci işkencede öldürüldükten sonra üst düzey yetkilileri **"Hastaneye götürün, yolda ölmüş gibi yapın"** diye emir veriyor. Maraş Devlet Hastanesi'ndeki nöbetçi doktor otopsi sonucu **"cebir ve şiddet nedeniyle ölmüştür"** şeklinde bir rapor yazıyor. Daha sonra doktordan ikinci bir otopsi raporu alınıyor ve ilk rapor yırtılıyor. Cennet Değirmenci'nin cesedi çabuk çürümesi için tahrib ediliyor. Bu rapor ve polislerin ifadelerine göre Cennet Değirmenci yakalandığında direnmesi sonucu düşmüştü ve beyin kanamasından ölmüştü. Ancak olay bir kez su yüzüne çıktığından **Sedat Caner, Mustafa Yazıcı** ve **Hüseyin Gülersönmez** hakkında ölüme sebebiyet vermeden dava açılmıştı. Dava sonucu adıgeçenler dörder yıl beşer ay onar gün hapis cezasına çarptırıldıklarında ise herbiri kayıplara karışmıştı.

Adalet Bakanı Necat Eldem

30 yıldır polisle içiçeyim. Ben bu aletleri (işkence aletleri) ne gördüm, ne de şahit oldum.

Kenan Evren

Şimdi de Türkiye'de işkence vardır teranesini tutturdular. Türkiye'de işkence yoktur.

İstanbul eski Emniyet Md. Nihat Kaner

Polis, gözaltına aldığı sanığa yapsa yapsa bir iki tokat atar, birkaç cop patlatır, ya da halk arasında yaygınlaşan terimle falakaya yatırır.

Emniyet Genel Md. S. Arıkan Bedük

Yurt dışından yönlendirilen iddiaların hedefi polisi çalıştırmamaktır. Türkiye'yi 12 Eylül öncesine döndürmek isteyen bu mihraklar şimdi polisin çalışmasını engellemeye çalışıyorlar. Işkence iddialarını tekrarlayarak polisi vatandaşın nezdinde küçük düşürmeye çalışıyorlar.

Koyun tüccarına işkence

İşkence yalnızca politik nedenlerle gözaltına alınanlara yapılmıyor. Koyun tüccarı Halil Demir üzerine basamadığı şiş ayaklarını gazetecilere göstererek şöyle diyor: **"On yıldan beri Adana'da koyun tüccarlığı yapmaktayım. 12 ocak pazar günü Karşıyaka'daki hayvan pazarında Ahmet adlı bir kişiden satın almış olduğum koyunların başında beklerken polisler gelerek koyunların Mustafa Ovalı adlı kişiye ait olduğunu söylediler. Beni Köprübaşı Karakolu'na götürdüler. Karakolda kaldığım üç gün içinde anlatamayacağım kadar işkence gördüm. Dün serbest bırakıldım ve savcılığa şikayette bulundum. Halimi görüyorsunuz."**

Politik tutuklamaların, işkence ve idamların durdurulması, cezaevlerindeki kötü koşulların kaldırılması, gözaltı süresinin ayrımsız bütün herkes için 24 saate indirilmesi, sanık avukatlarının sorgulamalara katılması, savunma hakkına konan kısıtlamaların kaldırılması, yurttaşların fişlenmesine son verilmesi, politik nedenlerle işlerine son verilenlerin haklarının geri verilmesi, yurtdışındaki politik göçmenlerin özgürce yurda dönmesi, emniyette ve konsolosluklarda ilericilerin pasopartlarına el koyma uygulamalarına son verilmesi, bütün yurttaşların politik özgürlüklerinin eksiksiz sağlanması, politik sabıka dosyalarının sahiplerine verilmesi ve politik tutukluların özgürlüklerine kavuşmaları, 141. 142. 163. maddelerin kaldırılması istemleri için aralıksız savaşım yürütülmelidir.

Bu olmadan demokrasi savaşımı sözde kalmaya mahkumdur.

SHP Genel Başkanı Gürkan

Yapılan ve yapılacak her türlü işkenceden Özal'ı, İçişleri Bakanını, hükümeti ve ANAP'ı sorumlu tutarız. Burada açıklıyorum işkenceye göz yuman, işkence emri veren ve yapanlardan mutlaka hesap sorulacak, yargı önüne çıkarılacak.

Süleyman Demirel

İşkence bir insanlık ayıbıdır. Işkenceye taraftar veya aleyhte olmak gibi bir tartışma yapılamaz. Insan olan herkesin işkence dendiği zaman tüylerinin diken diken olması lazımdır. Işkence devlet politikası değildir, demek yetmez. Devlet politikası olabilir mi ki, değildir diyorsunuz. Eğer bir memlekette işkence sözkonusu ise, orda siyasal sorumluluk da beraberinde vardır.

Işkenceyi ortadan kaldırmanın bence tek şartı açık rejimdir. Açık rejimde bir yerde birisine işkence edilecek de, ondan sonra onun basını susacak, meclisleri susacak...

Bizim Türkiye'yi idare ettiğimiz zaman oldu ise, bize siyasal sorumluluk tereddüp eder. Devletten ücret alan, maaş alan kişiler işkence yapacak. Siz de ne yapayım olmuş diyeceksiniz. Oturamazsınız yerinizde. Böyle şey olmaz. (Bilim ve Sanat dergisi şubat sayısı).

SHP G. Sekreteri C. Angın

İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut, rahatlıkla Ankara Emniyet Müdürlüğünde sekiz kişi işkenceden ölmedi, üç kişi intihar etti diyebiliyor. Oysa polis merkezleri her konuda insanların can güvenliklerinin sağlandığı yerlerdir. Intihar olayları olmaz böyle yerlerde. Insanlar intihar için neden emniyet saraylarını düşünsünler, hazırlıklarımızı yapıp kanıtları topladıktan sonra gerekirse Içişleri Bakanı'nın düşürülmesi için Meclis Başkanlığı'na gensoru önergesi vereceğiz.

SHP içel milletvekili Ali Ihsan Elgin

İşkencecilerden tek tek hesap soracağız.

Milli Gazete yazarı Abdurrahman Dilipak

...İçine tükürülerek verilen yemekleri, günlerce uykusuz bırakma işini, abdest alıp içeceği tek maşrapa suyun içine bevleden herifin bu işini işkence sayacak mıyız, saymayacak mıyız? Bunda anlaşalım! Çünki, Sayın Bakan'a göre, aletsiz işkence yapılmaz. İşkence aleti, resmen Türkiye'de üretilmediğine ve işkence aleti ihraç eden, ABD ve Ingiltere'den bu tür malzeme ithaline ilişkin bir resmi kayıda raslanmadığına göre, Türkiye'de işkence yoktur...

Hem, işkence gördük diyenlerin iddialarına mı inanacaksınız? Onlar devletin bütünlüğüne, millete karşı suç işlemiş kişiler değil mi? Devletin polisine savcısına inanmayacaksınız da, bu adamlara mı inanacaksınız? Devleti yıkmaya eylemli teşebbüs eden bu adamlar, elbette, devletin polisine, devletin savcısına **"iyi adam, bize iyi davrandı"** demeyecekler... Hem onlar ya şeriatçı, ya da solcu canım! Sözüne inanılmaz!

Böyle diyor resmi ağızlar.

Oysa benim dinlediklerim başka, gördüklerim, duyduklarım, davası beraatle sonuçlanmış kişilerin uğradıkları hakaretler, işkenceler başka. Işkence gören öyle kişiler var ki, belki en az devlete sahip çıktıklarını söyleyenler kadar bu millete bağlı aydın kafalı kimseler...

İşkenceye uğrayanların sayısı bir on değil ki, işkenceye uğrayanların aileleri, yakın çevrelerinin toplamı yüzbinleri buluyor. Işte mahkeme zabıtları, işte cevapsız kalan iddialar... Bir tek polisin 200 işkenceye katıldığına dair itiraflar... Değişen hükümet tabibi raporları, değişen resmi belgeler... Hangi biri hakkında soruşturma açıldı?..

TBMM işkenceyi lanetlemelidir. Işkence olduğunu kabul edip, üzerine yürümek tek çözüm...

Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin genel af önerisi hukukçular tarafından tepkiyle karşılandı

"Genel af istiyoruz"

• Tutuklu yakınları ve demokratik basın işkencelere, idamlara karşı, genel af için seslerini yükseltirken SHP tarafından hazırlanan af tasarısının bu konuda bir çözüm olamayacağı anlaşıldı. Bu taslakla SHP 1982 anayasasının genel hukuk kurallarına aykırı maddelerine boyun eğmiş oluyor.

SHP uzun süredir üzerinde çalıştığı **"Af ve Toplumsal Barışı Sağlama Yasa Önerisi"**ni 27 ocak günü TBMM Başkanlığına sundu. 27 ocak tarihine kadar işlenmiş suçları kapsayan öneriye göre ölüm cezaları 30 yıl ağır hapse, birden çok ölüm cezası ömür boyu ağır hapse, ömür boyu hapis cezaları 24 yıl ağır hapse indiriliyor. Üst sınırı 10 yılı geçmeyen hapis cezasını gerektiren eylemler için kovuşturma yapılmıyor ve hüküm giyenlerin cezaları affediliyor.

Öneriye göre, esas itibariyle düşünce suçlarını kapsayan Türk Ceza Kanununun 141, 142, 146/son fıkrası, 163 ile 168/2, 169 313/l ve 314. maddelerine göre kovuşturmaya uğrayan ya da mahkum olanlar cezalarının 10 yılı indirilerek şartlı salıverilecekler. Ancak şartlı salıvermeden yararlananlar 5 yıl içinde aynı suçu işledikleri ve 6 aydan az olmamak üzere ceza aldıkları takdirde eski cezalarını da çekecekler. Binlerce yurttaşın bu maddelere göre kanıtsız, düzmece iddianamelerle yargılandıkları ve cezalandırıldıkları düşünüldüğünde öneri bu şekliyle gerçekleşirse, rejimin istediği kişileri tekrar düzmece iddialarla yargılayıp iki misli ceza çektirmesi mümkün görülüyor. Şartlı salıverilenlerin sicillerine işlenen cezalar da silinmeyeceği için devlete karşı **"sakıncalı"** kişi olmaya devam edecekler.

SHP Grup Başkan Vekili Seyfi Oksay af önerisinin TBMM'ne sunulması ile ilgili basın toplantısında bir yandan **"Üzüntü ile belirtmek gerekir ki, iktidar, toplumun güçlü kesimleri için af gerçekleştirmiştir. Döviz kaçakçılarını, karşılıksız çek düzenleyenleri affetmiş, imar affı ve vergi affı getirmiştir. Ancak kapsamlı bir aftan söz açılınca oyalayıcı, savsaklayıcı ve kararsız bir tutum izlemiştir."** derken, diğer yandan **"Gelin anayasa değişikliğini de içerecek kapsamlı ve eşitlikçi bir af yasasını beraber hazırlayalım"** diye iktidara çağrı yapıyor.

Ankara Barosu avukatlarından **Halit Çelenk, Nevzat Helvacı,** ve **Ersan Şansal** SHP'nin af önerisi konusunda bir açıklama yaparak önerinin siyasal suçlarla ilgili anayasa engelini aşmadan yetersiz kaldığını, af beklentilerini karşılayamayacağını, belirttiler. Önerinin daha şimdiden kamuoyunun tepkisini çektiğini bildiren hukukçular: **"1982 yılı kasım ayında yürürlüğe giren anayasanın bu tarihten önceki suçlara ilişkin bir düzenleme yaptığını kabul etmek kazanılmış hakların ve hukukun genel kurallarına aykırı düşecektir. Ayrıca anayasanın 87. maddesi kesinleşmiş ve kesinleşmemiş suçlar ayrımı yaparak engelin sınırlarını da belirlemiştir. Gene bu maddeye dayanarak düşünce suçlarını af engeli ile karşı karşıya görmek mümkün değildir. Şartlı erteleme ile getirilen hükümler, aftan yararlananların başı üzerinde sürekli duracak olan bir Demokles kılıcı gibidir. Kaldı ki, teklif ile aftan yararlandırılan diğer suçlar için de affın tümü ertelemeye dönüştürülmüştür. SHP'nin af teklifi bir teklif olarak bile böyle eksiklikleri taşıdığı sürece af adaletine uygun düşmemekte ve af beklentilerini karşılamamaktadır. Bu eksiklikler giderilmediği sürece Af Kanunu gerçek anlamda bir Af Kanunu olmayacak, toplumda barış ve huzuru sağlayamayacaktır."**

DSP Genel Başkanı **Rahşan Ecevit** SHP'nin af tasarısının doyurucu olmadığını söylerken, DYP Genel Başkanı **Hüsamettin Cindoruk** şartlı bir genel aftan yana olduğunu, MDP Genel Başkanı **Ülkü Söylemezoğlu** ise kendi hazırladıkları af önerisi ile SHP'nin önerisinde birçok ortak noktalar bulunduğunu, ve bir uzlaşmanın sağlanabileceğini açıkladı.

Öte yandan, af konusu geçtiğimiz hafta Bakanlar Kurulu'nda ele alındı. Bakanlar Kurulu toplantısından sonra **Turgut Özal** basına Af Kanunu çıkarmayı düşünmediklerini, infaz yasasında değişiklik yapacaklarını ve 10 gün içinde de kararın verileceğini açıkladı. Basına yansıtılan bilgilere göre sözkonusu infaz süresindeki indirim şartlı salıvermeyi kapsıyor.

Son günlerde kamuoyundaki işkence konusunda açıklamalar, SHP'nin işkenceleri ortaya sermesi, Türk Tabipler Birliği'nin, Çağdaş Gazeteciler'in idamlara karşı açıklamaları, tutuklu ailelerinin genel af istemini yükseltmeleri kapsamlı bir affın gerçekleştirilmesinin mümkün olduğunu gösteriyor.

Yalnızca cezaevindeki onbinlerce tutuklu değil, 10-15 dakikalık görüşme için saatlerce çoluk çocuk eziyet çeken tutuklu yakınları da dolaylı olarak cezalandırılıyor. İçişleri Bakanı Akbulut'un gazetecilerle yaptığı bir toplantıdan çıkarken yolunu kesen tutuklu yakınları "Genel af istiyoruz, sağ sol demeden bu isteğimize kulak verin. Barışı sağlayın" diye bağırdılar. Artık halk *"işkenceciler ve faşistler dışında herkese kayıtsız şartsız gerçek bir af, işkencelerin, idamların durdurulması, politik nedenlerle ve partizanlıktan ötürü işlerine son verilenlerin görevlerine geri dönmesi, siyaset yasaklarının kaldırılması, politik ilticacıların yurttaşlık haklarının geri verilmesi"ni istiyor.*

Zorla işbaşı

Haydarpaşa-Gebze hattında çalışan 10 makinist, 11 saatlik günlük mesailerinin dışında da polis zoruyla çalıştırılmak istendi. Mesai bitiminde dinlenmek amacıyla evlerine dönen işçileri polis, sabaha karşı evlerinden tehdit ederek aldı ve görev yerine getirdi.

DİSK Davası düşürülmelidir

Dünya Sendikalar Federasyonu 29 Ocak 1986 günü DİSK'in kuruluşunun 19. yıldönümü dolayısıyla bir basın açıklaması yaparak uluslararası sendikal hareketi DİSK ile dayanışmayı yükseltmeye çağırdı.

Basın açıklamasında DİSK davasının açılmasından bugüne kadarki gelişimi anlatıldı ve şu istem-

ve dava düşürülmelidir.

– DİSK ve ona bağlı sendikalar yeniden açılmalı, malları iade edilmelidir.

– Sürgündeki sendikacıların Türkiye'ye dönmeleri için garanti verilmelidir.

– Türkiye'de demokratik özgür-

Avrupa sendikaları, Türkiye ve DİSK

Erol DENİZ

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun (ASK) iki genel kurul tarihleri arasında en yüksek karar organı olan **"Yürütme Komisyonu",** Aralık 1985 sonlarında Belçika'nın başkenti Brüksel'de toplandı. Toplantı gündeminin ağırlık noktasını, Türkiye'de insan hakları, demokratik haklar ve DİSK davası oluşturmaktaydı.

Komisyon bu konularda, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (UHSK) ve ASK'nun sendikal düzeyde, Avrupa Parlamentosunun, AET'nin, ILO ve Birleşmiş Milletlerin de hükümetler düzeyindeki tüm uğraşılarına rağmen, Türkiye'de istenilen gelişmelerin kaydedilmediğini saptadı.

Türk hükümetinin, uluslararası düzeyde yükselen uyarı ve ihtarlara rağmen, demokratik hak ve özgürlükleri, insan haklarını ve sendikal hakları, anti-demokratik metod ve uygulamalarla çiğnemeyi sürdürdüğünü belirtti.

5. yılına varan DİSK ve ona bağlı sendikalara, onların yöneticilerine karşı açılan davaları, politik tutukluların af dışı bırakılmak istenmesini, basına konan sansürü, fikir özgürlüğünün kısıtlanmasını, ASK ve diğer Avrupa düzeyindeki sendikal toplantılara davet edilen DİSK yöneticilerinin ve ona bağlı sendika yöneticilerinin yurtdışına çıkmalarının engellenmesini kınadı.

Avrupa parlamentosunun, parlamento komisyonunu, AET üyesi ve tüm Batı Avrupa ülkeleri hükümetlerini ve Avrupa'daki tüm kuruluşları, tüm olanakları kullanarak, Türk hükümetine, ülkede demokratik hak ve özgürlükler, insan hakları ve sendikal haklar sağlanıncaya kadar baskı yapmaya çağırdı.

Türkiye'deki gelişmelerin hukuka, demokrasiye ve insanlığa karşı işlenen bir suç olduğunu vurgulayan komisyon, tüm demokratik kişi ve kuruluşları kimlerin yanında yer aldıklarını açıkça belirtmeye çağırdı.

Öte yanda, ASK'nun açıklamaları yurtiçi ve dışındaki tüm demokratik örgüt, kuruluş ve kişilere yöneltilen yeni bir uyarı anlamını da taşıyor. Uluslararası demokrasi güçlerine, Türkiye'deki sendikal ve politik çevrelere, her dürüst insana ve özellikle Türk-İş'e; DİSK'e, ona bağlı sendikalara, onların üyelerine sahip çıkma, bu zamana kadar olduğundan daha güçlü, daha yoğun sarılma görevini yüklüyor. Bu görev, DİSK'in 19. kuruluş yılında her zamankinden daha geniş anlam kazanıyor.

Evren-Özal çetesi DİSK davasında uluslararası dayanışmanın gücü ile geri adım atmak zorunda kalmıştır. Geri adımları çoğaltmanın olanağı vardır. Ülkemizde bunun için gerekli taban da vardır. İşte Türk-İş ve SODEP mitinglerinden yükselen sesler, işte eski politikacıların demokratik haklar konusundaki açıklamaları, işte canı burnunda emekçi halkın feryatları ve işte her türlü engellemelere, ayak oyunlarına rağmen süren grevler.

DİSK ve ona bağlı sendikalara karşı sürdürülen davaların durdurulmasının, yokedilen demokratik hak ve özgürlüklerin geri alınmasının, işsizliğe, ocak yıkan hayat pahalılığına **"dur"** demenin yolu, ülkemizde sendikalı, sendikasız tüm emekçilerin, yurtdışında ise, yerli ve yabancı tüm emekçilerin, demokratların güçbirliğinden geçmektedir. Barış davalarının sonuçları, tüm demokratların yargılanmalarının durdurulması, politik tutuklulara af ve Evren-Özal çetesinin yıkılması da bu birlikten geçmektedir. Dünya ve politik görüşü ne olursa olsun, faşistler dışında her sağduyu sahibi insanın önünde

ri polis, sabaha karşı evlerinden tehdit ederek aldı ve görev yerine getirdi.

Devlet Demir Yolları'nda aslında işçi olarak çalıştıkları halde memur statüsünde bulundukları için sendikal haklardan yararlanamayan işçiler, insanlık dışı koşullar altında çalışıyorlar. İşçiler **"zorla işbaşı"** sonrası yaptıkları açıklamalarda; hiç dinlenmeden 23 saate kadar, hafta sonu tatili bile yapmadan çalıştırıldıklarını, sefer emniyetini sağlayamayacakları gerekçesiyle dinlenmek istediklerinde **"direniş yapmak"**la suçlandıklarını, sürekli işten atılma veya ücra bir yere tayin edilme korkusuyla çalıştırıldıklarını söylüyorlar

Son olayla durumlarının kamuoyuna duyurulması üzerine işçiler, Makinistler, Ateşçiler, Revizörler Derneği (DEMARD) aracılığıyla Ulaştırma Bakanlığına başvurarak fazla mesai saatlerinin yüzde 50 zamlı, gece ve tatil günlerinde yapılan mesailerin de yüzde 100 zamlı ödenmesini, çalışma koşullarının düzeltilmesini istediler. Ancak verdikleri dilekçe ANAP'lı Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy'un **"balayı tatilinde"** olması nedeniyle hâlâ bekliyor.

Balıkesir'de 5 bin işçi yürüdü

"Asgari ücret sefalet ücreti olmaktan çıkarılmalı", "Ekmek, barış, hürriyet", "Beş aydır 400 evde tencere kaynamıyor", "İşyerlerine mezar istiyoruz", "Holdingleri kurtaranlar, işsizleri ne zaman kurtaracaklar?"...

Bu sloganlar 12 Eylül'den sonra Balıkesir'de düzenlenen ilk işçi mitinginin pankartlarında yer alıyordu. Balıkesir'de özel sektöre ait bir pamuklu dokuma fabrikasının zarar ettiği gerekçesiyle işyerini kapatması ve 400 işçiyi tazminatsız sokağa atması üzerine düzenlenen yürüyüşe çoğunluğunu dokuma işçileri, eş ve çocuklarının oluşturduğu 5 bin kişi katıldı. Polisin 1,5 km'lik yürüyüş kortejinin etrafını çevirmesi ve çocuklar dahil mitinge katılan herkesin üstünü tek tek aramasına rağmen yürüyüş olaysız geçti.

Mitinge çevre illerden gelen işçilerin yanısıra SHP ve DYP bölge temsilcileri de katıldılar. Mitingde bir konuşma yapan dokuma işçisi Polat, işverenlerin ve hükümetin işçi düşmanı politikasını eleştirerek, **"...Eğer bizim sefaletimizi hazırlarlarsa, yarın kendi refahlarının tehlikede olduğunu unutmamalıdırlar. Bu işçiler 12 Eylül öncesini mi istiyor, diyenlere cevabımız, biz demokrasiden başka bir şey istemiyoruz olacaktır"** dedi.

Aydınları mahkum edemediler

Aydınlar davasında yargılanan 59 aydın **"Öne sürülen Sıkıyönetim Yasası'na aykırı davranmak suçunun maddi ve manevi unsurlarının oluşmadığı"** gerekçesiyle beraat etti.

Bilindiği gibi, **"Türkiye'de demokratik düzene ilişkin gözlem ve istemler"**'i içeren 1359 imzalı bir dilekçeyi Cumhurbaşkanlığı ve TBMM Başkanlığına vermeleri sonucu Ankara 4. Kolordu Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde dilekçeyi imzalayan aydınlar hakkında dava açılmıştı. Yaklaşık 20 aydır süren davada aydınların 3 ay ila 1 yıl arasında çeşitli hapis cezalarıyla cezalandırılmaları isteniyordu.

Yaptıkları savunmalarla cuntayı bir daha mahkum eden aydınlar için yurt içinde ve yurtdışında dayanışma kampanyaları açılmış, Türkiye'de demokrasi istemekten başka suçları olmayan aydınların beraat etmesi istenmişti.

Aydınları vatan haini olarak ilan eden cunta başı Evren'e de bir tokat olan bu beraat kararı, Türkiye demokrasi güçlerinin ve dayanışma hareketinin bir kazanımıdır. Ve demokrasi mücadelesinde yeni bir ivme olacaktır.

Basın açıklamasında DİSK davasının açılmasından bugüne kadarki gelişimi anlatıldı ve şu istemlere yer verildi:

– Davadaki herkes beraat etmeli ti verilmelidir.

– Türkiye'de demokratik özgürlükler ve sendikal haklar iyileştirilmelidir.

birlikten geçmektedir. Dünya ve politik görüşü ne olursa olsun, faşistler dışında her sağduyu sahibi insanın önünde duran güncel görev budur.

Türk-İş'in İzmir mitingi ile ilgili DİSK'li sendikacıların görüşlerini aldık

İşçiler İzmir mitingine hazırlanıyor

Hangi görüşten olursa olsun tüm işçilerin, son beş yılda gaspedilen hak ve özgürlüklerini geri almak için alanlara çıkacakları bu miting, sendikaların demokrasi savaşımındaki yerlerini almaları açısından da önemli bir başlangıç olacaktır.

Yaşar ARIKAN
(DİSK Genel Yönetim Kurulu üyesi)

Türk-İş'in İzmir'de yapacağı miting işçi hareketimizin bugünü ve yakın geleceği için bir kaç bakımdan önem taşıyor. Altını çizeceğim bu noktaların mitingde ve miting sonrasındaki gelişmelerde doğrulanacağını umuyorum.

Başlı başına bu mitingin yapılıyor olması bile, işçi hareketimizin faşist baskılara ve sendikaları pasifize etme gayretlerini aşarak belli bir noktaya ulaştığını göstermektedir. Gelinen noktada şu iyice anlaşılmıştır ki; işçi sınıfımızın taleplerini **"ertelemek"** veya çözümünü mevcut rejimin **"insafına"** bağlamak mümkün olmayacaktır.

Türk-İş yönetimi, ileri bilinç düzeyindeki işçilerimizi pek şaşırtmayan ve şimdi bütün işçilerin **"gözünü açan"** bir tutumla, önce 12 Eylül rejiminin **"işlerini kolaylaştırmış"**; sendikacılık hareketinin önünü tıkayan yasal ve anayasal düzenlemeler karşısında susmuş; sonra Özal hükümetinin bu **"haksızlığı"** düzelteceği umut ve hatta gafletiyle tam iki yıl beklemiş; ve nihayet, şimdiye kadar **"sakin"** geçmiş Türk-İş sendika temsilcileri toplantılarının sonuncusunda işçilerin **"genel siyasi grev, dayanışma grevi"** vb. gibi talepleriyle karşılaşınca **"pabucun hayli pahalı"** olduğunu anlayarak **"eylem"** kararına varmıştır.

Şüphesiz **"İzmir Mitingi"** işçi hareketimizin 12 Eylül'den sonraki ilk eylemi olmayacaktır. Barbarca siyasi yöntemlere bağlanarak sürdürülen ağır ekonomik sömürü koşullarında ve 12 Eylül'den buyana işçiler, pasif ve aktif, bir çok mücadele biçimini deneyerek direnç gösterdiler. İş bırakma, yemek boykotları, üretimi yavaşlatma, topluca baskı uygulama vb. gibi, görünürde sonucu değiştirmeyen, ama bundan sonra alınacak sonuçların sebebini ve açıklamasını teşkil eden pek çok eylem gerçekleşti. Şimdi bütün bu, birbirinden kopuk ve merkezi nitelikte olmayan direnme eylemlerinin bütünleşeceği bir sürece girilmektedir. İzmir mitingi, ilk toplu eylem olması bakımından faşizm karşısında ve faşizme karşı önemli bir adım olacaktır.

DİSK bu eylemin neresindedir, işte bu nokta dikkate değer niteliktedir. Onu mitingde göreceğiz. DİSK, halen DİSK sendikalarında bulunan işçilerle, Türk-İş sendikalarına geçmiş DİSK'li işçilerle ve DİSK'in sınıfsal amaçlarına bağlı Türk-İş tabanıyla birlikte İzmir mitingi'nin **özünde** olacaktır. İzmir mitingi, bugünkü Türk-İş yönetiminin **yetişemiyeceği** ileri bir sınıf platformu olacak, Şevket Yılmaz ekibinin aklından geçmeyen, işverenlerin uykusunu kaçıran taleplerin yanı sıra **"DİSK açılsın!"** sloganını da yükseltecektir.

Ve böylece kanıtlanmış olacaktır ki, İzmir mitingi Türk-iş yönetiminin değil, işçi sınıfımızın eylemidir; ilk eylem değildir, bir başlangıç adımıdır; buna ayak uyduramıyan Türk-İş kabuğu geride kalacak işçiler yoluna devam edeceklerdir.

İşçi sınıfımızın bu eylemi aynı zaman da tüm antifaşist güçlerin eseri olacak, demokratik bir kazanım teşkil edecektir.

Metin DENİZMEN
(Bank-Sen Genel Başkanı)

Türk-İş'in İzmir'de yapılmasına karar verdiği miting sendikal açıdan bakıldığında çok olumludur. 12 Eylül rejimine karşı direnen, haklarını savunan tüm işçilerin 1984 haziranında Açık Hava Tiyatrosu'ndaki işçi temsilcileri toplantısında ve sonraki toplantılarda biçimlenen tepkilerinin bir ürünüdür. Bu miting tabanın, dürüst sendikacıların ve Türk-İş 3. bölge temsilcisinin dediği gibi, işçilerin dışında aynı sıkıntıları çeken memur, emekli, esnaf ve köylülerin de mitingidir.

12 Eylül 1980 yılından sonra Türkiye'de işçi sınıfının sendikal hareketi büyük bir işçi kuruluşunca organize edilmektedir.

Ancak tabanın ve dürüst sendikacıların bu tutumunun yanısıra mitingi çeşitli yönleriyle ele aldığınızda bazı kaygı verici ipuçları yakalamak mümkündür. Bir defa 1982 Anayasası'na **"evet"** çağrısı yapmış ve üstelik 12 Eylül 1980 sonrası diktasının tüm dayatmalarına evet demiş olan Türk-İş yönetimi bugün neden İzmir'de bir miting düzenleme gereğini duymuştur? Bu soru akla geliyor. İkincisi 12 Eylül 1980 sonrasında sendikaları cunta tarafından kapatılan ve yöneticileri gözaltına alınan DİSK üyesi işçilerin mücadele geleneğinden bugüne dek yararlanamamış olan Türk-İş yönetimi acaba şu anda ülkenin içinde bulunduğu durumu yeniden değerlendirmek gereğini mi duymuştur. Ve olası bir işçi direnişine karşı baraj görevini mi üstlenmiştir?

Üçüncüsü ILO ve uluslararası sendikal kuruluşların Özal hükümetini sürekli sıkıştırmalarından kaynaklanan ve bu uluslararası kuruluşlara **"Türkiye'de sendikal hareket vardır"** demek isteyen göstermelik bir miting mi örgütlenmektedir? Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın tüm demeçlerinde izlediğimiz 12 Eylül 1980 sonrası Türkiye'de erki elinde bulunduranlara yaranma, onlara kesin bağımlı olma ilkesi artık bütün açıklığıyla ortaya çıkmış ve Türk-İş yönetiminin bugüne kadar kime hizmet ettiği herkes tarafından anlaşılmıştır. Tam bu aşamada İzmir'de miting düzenleme kararı da ister istemez bazı kuşkuları davet etmektedir. Ancak ben öteden beri savaşım geleneğine kesinkes tanık olduğum DİSK tabanının, DİSK üyesi işçilerin ve sınıf çıkarlarına bağlı, Türk-İş içindeki 12 Eylül öncesi işkolları düzeyinde işbirliği yaptığımız dürüst, ilerici, sendikacıların ve işçilerin genelde Türkiye işçi sınıfının bu mitingi kendi çıkarları doğrultusunda en iyi bir biçimde değerlendireceklerine, kimilerinin göstermelik bir miting haline getirmek isteyebilecekleri izlenimini veren bu miting kararından işçi sınıfı yararına en iyi sonuçları alacaklarına yürekten inanıyorum. DİSK davasında savcıya idam cezalarında geri adım attıran, aydınlar davasının beraatle sonuçlanmasını, TBK yöneticilerinin kısmen de olsa salıverilmelerini sağlayan, Birleşik Alman İlaç, Good Year, Pirelli'de işvereni dize getiren Plastifay fabrikasında sendikal hak ve özgürlükler grev hakkı için yiğitçe direnen işçilerin, emekçilerin demokrasi isteyen halkımızın gür sesi **"ekmek, barış ve özgürlük"** ve demokrasi istemi Türk-İş'in İzmir mitinginde de yükselecektir. İzmir mitingi Saraçhane, 1 Mayıs mitinglerinden gelen birikimi ile işçi sınıfımızın daha büyük çıkışlarında etkin bir ivme olabilir. Türkiye işçi sınıfının geleceğe değin umutlarını söndürebilecek hiçbir güce inanmıyorum. Yarınlar onların olacaktır.

Türk ve Alman konsoloslukları elele

Bir vize 5 bin mark

FAC'deki Türk Konsolosluklarının pasaport değiştirme bedeli adı altında uyguladıkları soyguna, bu kez Türkiye'deki Alman Konsolosluğu da katıldı.

7 yıldır Berlin'de çalışan bir Türk işçisinin yanına getirmek istediği eşinden, Istanbul'daki FAC Konsolosluğu 5 bin DM. kapora ve FAC'de oturma izni istemeyeceğine dair imza istedi.

Avukatı kanalıyla Istanbul'daki FAC Konsolosluğu'na başvuran işçimiz, eşini ve henüz hiç görmediği 2 yaşındaki çocuğunu yanına getirmek istediğini, kendisinin 8 yılı doldurmamış olmasına rağmen, yabancılar yasasında öngördüğü **"özel durumdan"** yararlanmak istediğini bildirdi.

Istanbul'daki FAC Konsolosluğu, avukatın başvurusunu **"Ortak Pazar dışı ülkelerin işçilerinin eşlerini yanlarına alabilmek için 8 yıldır FAC'de oturması gerektiği, çocuğun bu durumda özel durum teşkil etmediği gerekçesiyle"** reddetti.

Konsolosluk avukata yazdığı yazıda, **"Eğer arzu edilirse Berlin'deki eşinin yanına gitmek isteyen kadın ve 2 yaşındaki çocuğa 3 aylık turist vizesi verebileceklerini, fakat bunun için de kadının konsolosluğa 5 bin DM. kapora yatırması ve FAC'nin hiç bir yerinde oturma izni istemeyeceğine dair imza vermesi gerektiğini, 3 ay içersinde geri dönmediği takdirde 5 bin DM'ın yanacağını"** bildirdi.

Bunun üzerine Bonn'daki Dışişleri Bakanlığı düzeyinde harekete geçen avukata bakanlıktan, **"Istenen kaporanın NORMAL olduğu, dünyanın her yerinde aynı uygulamanın yapıldığı, bunun yasalarca öngörülüp, güvence altına alındığı"** yanıtı verildi.

Asgari ücretlerin brüt 40 bin TL. olduğu ülkemizde, 5 bin DM. karşılığı olan 1,2 milyon TL'sı, seyahat özgürlüğünün ancak mutlu azınlıklar için geçerli olduğuna açık bir örnek olduğu kadar, vize uygulaması, NATO üyesi Türkiye ve onun hükümetinin diğer bir NATO üyesi ülke olan Federal Almanya yanında kredi ve itibarını göstermek açısından da yürekler acısıdır.

FAC dışişlerinin **"Dünyanın her yerinde yapıldığı ve yasalarca öngörüldüğünü"** iddia ettiği böyle bir uygulama hakkında görüşleri sorulan Berlin Senatosu Yabancılar Sorumlusu Bayan Barbara John'un yanıtı çok ilginç: **"Böyle bir uygulamadan haberim yok".**

İşsiz sayısı 250 bin arttı

Gerici Kohl hükümeti yetkilileri FAC ekonomisinin genelinde gelişmekte olduğunu kamuoyuna inandırma çabalarını sürdüre dursun, Çalışma Dairesi Başkanı **Franke**'nin şubat ayı başlarında açıkladığı aylık ekonomi raporu kendilerini yalanlıyor.

Franke basına yaptığı açıklamada, iş bulma kurumlarına kayıtlı işsizler in sayısında Aralık 1985 rakamlarına göre 243 bin artış kaydedilerek, toplam işsizler sayısı 2,6 milyona yükseldi. Bu, işsizler oranının yüzde 9,4'den, yüzde 10,4'e yükselmesi demektir. FAC genel ortalamasında yüzde 10,4 olan işsizler oranı, yabancılar ve özellikle belirli ulusların işçileri arasında yüzde 15'e kadar yükseliyor.

Iş piyasası uzmanlarının tahminlerine göre, iş bulma kurumlarına kayıtlı olmayan 1,5 milyon işsizi ve halen işsiz olup da 58 yaşını doldurmaları, dolayısıyla erken emekliliğin kapsamına girmeleri nedeniyle 1 Ocak 1986'dan itibaren kayıtlardan düşülen 100 bin işşizi de katacak olursak, gerçek işsiz sayısının 4 milyonu çoktan aştığı kendiliğinden ortaya çıkar. Sayıla-

ÖTV sendikasının uyarı grevleri sürüyor

Federal Almanya'daki kamu işletmelerinde ve taşımacılıkta çalışan işçilerin çıkmaza giren toplu sözleşme görüşmelerinde gazetemizin yayına hazırlandığı sırada anlaşmaya varıldı. ÖTV sendikası ile Içişleri Bakanlığı arasında varılan uzlaşmaya göre çalışanların tümünün aylık ücret ve maaşlarına yüzde 3,5 oranında zam yapılacak, yıllık izin paraları 450 mark artacak ve düşük ücret gruplarına ek olarak 67 mark zam yapılacak.

Bilindiği gibi toplu sözleşme görüşmelerinin başında ÖTV sendikası ücret ve maaşlara yüzde 6 zam yapılmasını, sağlık hizmetinde meslek öğrenen gençlerin geçtiğimiz yıl düşürülen aylık ödeneklerinin yeniden

500 bin emekçi iş bıraktı

Gerici Kohl hükümetinin, Çalışmayı Teşvik Yasasının 116. maddesinde yapmak istediği değişikliğe karşı tepkiler tüm DGB sendikalarını kapsıyor. Federal Almanya'nın çeşitli bölgelerinde yapılan eylemlere sendikasız işçiler de yoğun olarak katılıyor. Değişiklik tasarısının, CDU/CSU ve FDP'nin oylarıyla 5 şubatta parlamentonun sadece bu konuyla ilgili **"özel oturumunda"** ilk kez tartışmaya açılmasının kararlaştırılması üzerine DGB birçok kentte protesto gösteri ve mitingleri yapılmasına karar verdi. Parlamentodaki SPD ve Yeşiller grupları hükümeti, 116. maddeyi **"oldu bittiye"** getirmekle suçladılar.

4 ve 5 şubat günleri FAC'nin çeşitli yerlerinde 500 binden fazla emekçi DGB'nin çağrısına uyarak bir ila 8 saate kadar iş bıraktılar.

Özellikle, pilot bölge olarak seçilen Kuzey Ren Vestfalya eyaletinde demir-çelik ve otomobil işkollarında çalışan emekçiler eylemlere yoğun bir biçimde katıldılar. Opel, Thyssen, Mannesmann ve Krupp gibi işyerlerinde işçiler, memurlar iş bırakarak gösteri ve

bırakmaların devam edeceğini belirtti. **Breit, "Sosyal barış, emekçi haklarını, sendikal hakları budayan anti sosyal yasa ve uygulamalarla gerçekleşmez"** dedi. DGB NRW eyalet temsilciliği bu eylemler çerçevesinde 18 Şubat 86 günü Düsseldorf Phillips-Halle'de IG Metall 2. Başkanı **F. Steinkühler** ve eyalet Başbakanı **J. Rau**'nun konuşmacı olarak katılacağı bir de miting yapacak.

5 şubattan sonra, süre gelen DGB eylemlerinden tedirgin olan FAC **Genel Işverenler Birliği**, gösterilerin yapıldığı gün hükümete yaptığı çağrıda, **"DGB gösterilerinin yasa dışı eylemler olduğunu, hükümetin bundan etkilenmemesini ve 116. maddenin değiştirilmesinde acele etmesini"** istedi.

Bilindiği gibi, 10 Aralık 85'de de 500 binden fazla emekçi FAC'nin çeşitli yerlerinde bir saatle, 16 saat arasında iş bırakmış ve hükümetin yasa değişikliği uğraşılarını protesto etmişlerdi.

116. maddeye karşı mitinglerden izlenimler

Türkiye Postası **Stuttgart gönüllü muhabiri 116. maddeye karşı DGB'nin düzenlediği 4 şubat Neckarsulm ve 5 şubat Heilbronn eylemlerine katılanlarla konuştu.**

Akın A.: "Dün Neckarsulm, bugün de Heilbronn eylemlerine katıldım. Yasanın 116. maddesinde yapılmak istenen değişiklik kazanılmış sendikal haklarımızın elimizden alınmasıdır. Türkiye'de aynı hakları zorla aldılar."

Telefunken firmasından bir işçi: "Telefunken'den mitinge katılım tahminlerimizden fazla oldu. 116. maddedeki değişiklik hükümetin istediği gibi olursa, işçilik öldü demektir. O zaman işveren robot yerine bizi kullanır, bunu herkes bilmelidir. Konuyu işyerinde arkadaşlarla tartıştık. Işveren ise mitinge katılmamamız için işçilere korku salmak istiyor"..

Ahmed Salem: "38 yaşındayım, bir Arap ülkesindenim ve Türkçe biliyorum. Sendikal hakları ve onları savunmasını burada öğrendim. FAC hükümeti sendikal ve demokratik haklara yavaş yavaş saldırıyor. 116. madde de bunlardan biri. Sendikaların direnişi haklıdır. Bugün çoğunluk sendikaların çağrısına katılıyor, katılmayan azınlık ise günün birinde anlayacaktır. Benim dikkatimi çeken, eylemlere sendikasız arkadaşların da yoğun katılmasıdır".

Kamil: "AUDI/NSU'da çalışıyorum. Mitinge Neckarsulm'de katıldım. 116. maddeye karşı DGB ve ona bağlı sendikaların verdiği mücadele biz çalışanların

olursak, gerçek işsiz sayısının 4 milyonu çoktan aştığı kendiliğinden ortaya çıkar. Sayıların açıklanmasından sonra aritmetik cambazlığını sürdüren Blüm, işsizlik sayısındaki artışı kış mevsimine bağlayıverdi.

DGB ve çeşitli demokratik kuruluşların önerdiği **"Istihdam Programı"**na yanaşmayan hükümet, 75 milyar marka yükselttiği 1986 askersel bütçesinin yanında, aynı zamanda Reagan'ın **"Yıldızlar Savaşı"** programına da katılmaya hazırlanıyor.

ücret ve maaşlara yüzde 6 zam yapılmasını, sağlık hizmetinde meslek öğrenen gençlerin geçtiğimiz yıl düşürülen aylık ödeneklerinin yeniden artırılmasını ve bir dizi başka iyileşmenin sağlanmasını istemişti. Içişleri Bakanı ise 2,9'luk ücret zammında ısrar edince Federal Almanya'nın birçok kentinde yapılan uyarı grevlerine toplam 250 bin işçi katılmıştı. Bu grevler sonucu, çeşitli yerlerde tren, tramvay ve otobüsler belirli süreyle işlememiştir. Taşıt araçlarının işlememesiyle, bu araçlardan yararlanamayanlar arasında yapılan araştırmada, ezici çoğunluk, ÖTV sendikasının istemlerinin yerinde ve haklı olduğunu, bu nedenle de uyarı grevlerini anlayışla karşıladıklarını belirtmişlerdir.

Toplu sözleşmeleri yürütmekte olan Zirmmermann ise, her zamanki gibi yine ÖTV'yu suçlamış, yapılan uyarı grevlerinin yasalara aykırı olduğunu iddia etmiştir. ÖTV sendikasının bu tür eylemleri sürdürmekteki kararlılığı karşısında geri adım atan Zimmermann, 'aynı gün yaptığı açıklamada, bakanlığının ÖTV ile önümüzdeki günlerde yapacağı toplu sözleşmelere yeni ve genişletilmiş önerilerle geleceğini söylemiştir.

lar. Opel, Thyssen, Mannesmann ve Krupp gibi işyerlerinde işçiler, memurlar iş bırakarak gösteri ve mitinglere katılmak üzere yollara döküldüler. Bunun yanında Aşağı Saksonya eyaletinde aralarında VW firmasının da bulunduğu 15 işyerinden 35 bin, Kassel'da 20 bin emekçi Kohl hükümetinin değişiklik istemlerini protesto ettiler.

DGB Başkanı **Ernst Breit** yaptığı açıklamada, gösteri ve mitinglerin henüz başlangıç noktasında olduğunu, hükümet değişiklik planlarını geri almadığı sürece bunların yoğunlaştırılarak sürdürüleceğini, 5 şubatdan sonraki günlerde de iş

DGB ve ona bağlı sendikaların verdiği mücadele biz çalışanların yararınadır. Akşam vardiyasındayım, arkadaşlarla konuştuk ve mitinge yığınsal katıldık. Ayrıca sabah vardiyasının da tümüyle mitinge katılması bizi çok sevindirdi. Benim çalıştığım kısımda mitinge katılmayanlarla birer konuşma yapıp kendilerini ayıplama kararı aldık. Hükümetin tehditlerine ve gazete, televizyon kanalıyla söylediği yalanlara aldırmıyoruz. Türkiye'de işçileri şimdilik susturdular ama, burada sesimiz gür"..

Sınırda oy kullanma hakkı

Mahkemede yenilince tehdide başladı

Düsseldorf'daki Zamek Gıda Maddeleri Fabrikası'nda çalışan Hidayet Şimşek isimli vatandaşımız, patronun verdiği çıkışa karşı açtığı davayı kazanması üzerine, mahkeme kendisinin işyerine dönmesine karar verdi.

Mahkemenin verdiği bu karardan hiç hoşlanmayan patron, işyerinde tüm işçilere dağıttığı ve ilân tahtasına astığı yazılı bildiride, Hidayet Şimşek'in işyeri ve çalışanlar için **"tehlikeli"** bir kişi olduğunu, çalışanların ve işyeri yönetiminin bu kişiye karşı **"korunmasız"** olduğunu yayarak, Şimşek'in işten çıkarılmasına onay vermeyen işyeri işçi temsilciliği ve işyerine dönme kararını veren Düsseldorf Iş Mahkemesi'ni sert bir dille eleştiriyor.

Bu saldırıların ve Şimşek'i işten çıkarma çabalarının, bu yurttaşımızın o işyerindeki emekçi haklarının patrona karşı korunmasında aktif çalışmalar yapan bir işçi temsilcisi olmasından kaynaklandığını işçilerden gizleyen patron, çıkardığı bildiride işçileri de tehdit ederek bu tür kişilerin derhal işten çıkarılacaklarını belirtiyor.

Zamek patronunun Orta Çağ metodlarını andıran bu uygulaması, günümüzde de emekçi haklarının korunması uğruna mücadele veren işçi temsilcileri üyeleri ve aktif sendikacılara işverenlerce hangi gözle bakıldığının en açık bir örneğidir.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Yasa çıkarsa neler olabilir ?

Ümit KÖSEOĞLU

Bugünlerde FAC kamuoyunda üzerinde en çok tartışılan konu, Çalışmayı Teşvik Yasası'nın 116. maddesinde hükümetçe yapılmak istenen değişiklik. Değişikliğin sonuçlarını, yerli ve yabancı tüm emekçilere nelere malolacağını ölçemeyen **"Suskun çoğunluk"** kendilerine şu soruyu soruyor: **"Yasa çıkarsa neler olabilir?"** Neler mi olabilir?..

Hemen belirtelim ki, yasa değişikliği ile engellenmeye çalışılan kısa çalışma parası, devletin emekçilere bir hediyesi değil, kazanılmış bir haktır. Devlet kasalarında toplanan aidatlar, emekçilerden her ay kesilen, onların kötü günleri için, kısa çalışma, işsiz kalma gibi durumlarda kendilerine ödenmesi için biriktirdikleri paralardır.

Yasa çıkarsa neler olabilir?

Grev ve lokavtlar esnasında, grev ve lokavt bölgeleri dışında olmalarına rağmen patronların evvelce de yaptıkları gibi kasıtlı kısa çalışma uyguladıkları emekçilere kısa çalışma parası ödenmez.

Bu emekçiler arasında "Sendika üyesi olanlar" **tabii ki, üyesi oldukları sendikalara başvuracaklardır. O bölgede grev ve lokavt olmadığı gerekçesiyle kısa çalışanlara sendikaların ödeme** "yapamayacağı" **yanıtını alacak emekçilerin göstereceği ilk tepki** "kötü günümde işe yaramıyor" **gerekçesiyle sendika ve üyeliğinden çıkmak olacaktır. Para alamayan kişinin o andaki sorunu, kendisine kimin para vermediğidir, gerçek suçluyu aramak değildir. Kendisine para ödenip, ödenmediğidir. Patronların, hükümetin istediği de zaten budur: Üyeleri sendikadan koparmak, güçsüz** "tabela sendikaları" **yaratmak.**

Sendika üyesi bu emekçilere, sendikalarının sahip çıktığını bir anlık da olsa varsayalım. Bunlara sendikalarca ödeme yapıldığını kabul edelim. Peki ya sendika üyesi olmayanlar ne yapacaklar? Onlar da bizim işçi kardeşlerimiz değil mi?..

Sendikaların kısa çalışanlara ödeme yapmayı kabul etmesi halinde, bir kere kısa çalışma uygulanacak işçi sayısını, eline bu fırsatı geçirmiş olan patronlar belirleyeceklerdir. Fakat biz bunu **"şimdilik"** bir milyon kabul edelim. (84 grevlerinde 370 bin kişiydi). Bunlara **"bir haftada"** sendikalarca yapılacak ödeme tutarı 200 milyon DM'dır.

Şimdi soralım: Hem grev ve lokavt bölgelerinde ödeme yap, hem de patronların kısa çalıştırdıklarına para öde. Buna hangi sendika ne kadar dayanır? Ayrıca, ya grevler 1984'de olduğu gibi 7 hafta sürerse?.. FAC'de kaç kişi para almadan grev yapmaya hazırdır?.. Patronların ve hükümetin isteği de zaten budur: Maddi gücü, dolayısıyla grev gücü olmayan **"Tabela sendikaları"...**

Yasa çıkarsa neler olabilir?

Grev ve lokavt bölgeleri dışında kalıp da, patronların planlı bir biçimde kısa çalışmaya ittiği emekçiler son çareyi, yaşamlarını sürdürebilmek için "sozialamt"**lara gidip,** "sosyal yardım" **istemekte bulacaklardır. Tabii belirli bazı** "küçük" **engelleri aşarlarsa...**

Bir kere sosyal daireler her önüne gelene yardım etmez, yardım alabilmenin bazı şartları vardır. Sosyal yardım alabilmek için önce yardım isteyenin kendisinin ve çevresinin **"Birikmiş mal-servet ve nakit parasını tüketmesi"** gerekir ki, yardım **"istemeye"** hak kazansın. Daha açık söyleyelim: Sosyal yardım istemeden önce FAC'deki kendinizin, eşinizin, çocuklarınızın, yani yedi göbek sülalenizin birikmiş paralarını, bankadaki nakit hesap ve biriktirmekte olduğunuz yatırımları tüketmeniz, evlerdeki video, halı gibi eşyalarınızı, altın, gümüş gibi ziynetlerinizi ve benzeri malınızı, mülkünüzü, varsa evinizi **"satıp, paraya çevirip tüketmeniz"** gerekir ki, ondan sonra sosyal daireye başvurup yardım **"isteme"** hakkı doğsun. Istemek almak mıdır? Tabii ki hayır.

Sosyal daire bütün bunları araştıracak, yazışmalarla gerekli yerlere soracak ve ondan sonra "Temize çıkarsanız" **size ayda 300 DM kadar bir yardım yapacak. Bütün bu işlemler ne kadar sürer, kesin bir şey söyleyemeyiz ama,** "bir yılı" **geçmeyeceğini tahmin ediyoruz. Patronun kısa çalışmaya ittiği 1 milyon kişiden kaçı bu süre içinde hiçbir yerden para almadan, kendi biriktirdiklerini yiyerek yaşar bilemiyoruz. Ev sahibi kirayı, bankalar kredi taksitlerini erteler mi, sonuçta alınacak 300 DM ile geçinilir mi?.. Umurunda mı patronun, umurunda mı hükümetin?.. Ayrıca bu tür sosyal yardımların sonra geri alınmak üzere bir nevi** "borç" **olarak verildiğini de belirtmek isteriz.**

Yaşa çıkarsa neler olabilir?

Patronlar, FAC hükümeti ve özellikle FDP, kendilerinin kısa çalışmak zorunda bıraktıkları emekçilere Arbeitsamt'larca para ödenmesine **"Arbeitsamt'lar sendikaların yedek grev kasası değildir"** uydurmacasıyla karşı çıkıyorlar. 116. maddenin değişmesinden sonra kısa çalışma parası alamayıp da, sosyal yardım için başvuracak emekçilere, aynı çevrelerin bir süre sonra sosyal daireler sendikaların yedek grev kasası değildir demeyeceğinin garantisi var mı? **"Yok canım, artık bu kadarı da olmaz"**demeyin. Olur olur, hem de bal gibi olur. Tarihte bunun yüzlerce örneği vardır, onların yapamayacağı hiçbir şey yoktur.

Yasa çıkarsa neler olabilir?

Bilindiği gibi, yıllık izinler, izin paraları, mesai zamları, ek izinler, haftalık çalışma süresi ve benzeri emekçi hakları, sendikalarla işverenler arasında yapılan toplu sözleşmelerle saptanıp, imzalanıyor. Taraflardan biri sözleşmenin bittiği, süresinin dolduğu yıl feshetmezse, sözleşme yürürlükte kalıp, geçerliliğini koruyor. Yani feshetme süre dolduktan sonra her iki tarafın da hakkı oluyor.

Şimdi şöyle bir tablo düşünün: 38,5 saatlik haftalık çalışma süresi toplu sözleşmesi 30 Eylül 1986'da doluyor. Metal patronları sözleşmeyi zamanında feshetti ve istemlerini ortaya koydu: **"Haftalık çalışma süresi 42 saat olsun".**

Toplu sözleşmelerde **"kazanılmış haklar geri alınmaz"** diye bir kural da olmadığından der mi der!

Veya, **"yıllık izinler 6 haftadan 4'e, izin paraları yüzde 50'den yüzde 25'e indirilsin"**. Ister mi ister. Şimdi kendimize soralım: 116. maddenin hükümetin istediği biçimde yürürlüğe girmesinden sonra **"Eğer yeni bir sendikal taktik ve strateji bulunmazsa"** sendikalar bütün bunlara nasıl **"dur"** diyebilecek?.. Bırakalım yeni kazanımları, kazanılmış hakları nasıl korunacak?..

Var mı hâlâ **"Yasa çıkarsa neler olabilir?"** diye soran?..

Gelin, yol yakınken, henüz çıkanılmadan, vakit geç olmadan hep birlikte engelleyelim yasayı...

sayfa 6

DGB Genel Merkezi Yabancılar Sekreteri Mete ATSU

Pasaport harçları düşürülmelidir

Pasaport harçlarıyla ilgili toplantı ve FIDEF'in imza kampanyası genişleyerek sürüyor. Yurttaşlarımız harçların 85 marka düşürülmesini yeterli görmeyerek daha da indirilmesini istiyorlar.

Harçlarla ilgili toplantıların ilki, kısa haberini geçen sayımızda verdiğimiz Frankfurt Halkevi'nde yapıldı. 500'ün üzerinde yurttaşımızın katıldığı toplantıya, TC. Frankfurt Başkonsolosu Uğurtan Akıncı, DGB Genel Merkez Yabancılar Sekreteri Mete Atsu, Türk-Danış Hessen eyaleti koordinatörü Doğan Öztuncel, Hürriyet, Milliyet, Tercüman, Milli Gazete, **Türkiye Postası** temsilcileri, Alman Radyo ve Televizyonlarının Türkçe yayın yapımcıları davet edildiler. Başkonsolos Akıncı toplantıya gerekçe göstermeden katılmadı.

Halkevi yöneticisi bir arkadaşın konunun önemini belirten giriş konuşmasından sonra söz alan Mete Atsu özetle şunları söyledi: **"Halkevi'nin yürüttüğü imza kampanyasının başarılı bir yanı da, konsolosluk önünde sabahın köründen itibaren o soğukda kuyrukta bekleyen vatandaşların bu sıkıntıdan kurtarılmış olmasıdır. Çünkü konsolosluk sıra bekleyen vatandaşlardan imza alınmasını engellemek için onları içeri almaktadır.**

Türkiye'de 9 mark karşılığı olan pasaportun, burada 85 mark olmasına ilgililer belli başlı 3 gerekçe gösteriyorlar. Bunlar, Türkiye'de gelir düzeyinin düşük, yurtdışın- ... yüksek oluşu nedeniyle pahalıya malolduğudur.

Türkiye'de gelir düzeyi düşük olanlar mı pasaport alıyorki? Yurtdışına çıkabilen Arçelik işçisi mi, yoksa Arçelik patronu mu?

Konsolosluk gelirleri düştü deniyor. Bu zamana kadar pasaport uzatmalarda işçi tarifesi ile ucuza uzatma yapacağına, haksız bir biçimde turist tarifesi uygulanarak yüksek harçlar alındı. Bu haksız uygulama kaldırılınca da, gelirler birden düştü. Haksız bir uygulamadan vazgeçilince, bunun yerine yeni bir haksızlık getirilmesi gerekmez.

Başka bir neden olarak da Konsolosluk giderlerinin yüksek olduğu gösteriliyor. Eğer Konsolosluk giderleri, kira vb. yüksekse, bu Ispanyol, Portekiz, Italyan, Yunanistan gibi ülkeler için de geçerlidir. Onların pasaportları niye ucuz da, bizimki pahalı? Demek ki, bu gerekçe de geçerli değil. Üstelik bizde pahalı olan sadece pasaport değil, her türlü konsolosluk işlemi pahalı. Örneğin noter işlemleri, Alman noterlerine oranla 4 kat daha pahalı.

Başka bir haksızlık da, askerlik bedelidir. Ispanyol, Portekiz, Italyan, Yunan vatandaşları askerlik bedeli olarak 1000 mark ödüyorlar."...

Halkevi'nde yapılan toplantıya katılanlar arasında, pasaport harçlarının daha da düşürülmesi konusunda kampanyanın sürdürülmesi tek bir karşı oy çıkarmadan, 490 oyla kabul edildi.

Belçika Bedelli Askerlik Girişimi "BEBAG" kuruldu

Belçika'daki ekonomik krizden en çok etkilenen kesim, burada yaşayan 65 bin Türkiyelinin yarısına yakınını oluşturan 20 yaşın altındaki gençler oluyor. Bu durum onları kahve köşelerine ve bunalıma itiyor. Türkiye hükümetinin, buradaki gençlerimizin sorunlarıyla ilgilenmeyişinin yanısıra, kelimenin tam anlamıyla bir soyguna dönüşen bedelli askerlik uygulaması gençlerimizin bu durumunu daha da zorlaştırıyor. Şubatta yeniden ... belgisi altında yapılan toplantılar sonucu BEBAG ve Bedelli Askerlik Komiteleri kuruldu. Hazırladıkları bir anketle çalışmalara başlayan bu komiteler, Belçika'da Türkiyeli gençlerin bulunduğu tüm bölgelerde de bu tür komiteler kurularak çalışmaların genişletilmesini hedefliyorlar. Bu çalışmalardaki ana amaç, yapılması hedeflenen çeşitli sosyal ve kültürel çalışmalarla, gençlerin kahve köşelerinden kurtarılarak kendi sorunlarına sahip ...

VEBA şirketi Türkiyeli kiracılara tamirat sırasındaki zararın bedelini ödemiyor

"Eşyalarımızı hurdaya çevirdiler, şimdi parayı ödemiyorlar"

Duisburg'un **Rheinhausen** bölgesi Türkiyeli işçilerin yoğun olduğu bir bölge. Bu bölgedeki evlerin çoğu da bu alanda büyük bir tekel olan **VEBA**'ya ait. Bu şirket 1982 yılının kış aylarında, çoğunluğu Türkiyeli olan kiracılarına (100'den fazla ev) yeni ev göstermeden, insanlar içinde otururken, evleri tamir etmiş. 6-7 ay süren bu inşaat boyunca kiracıların çekmediği dert kalmamış. Yasalara göre şirket tamirat sırasında verdiği zararı -yeni ev göstermeden yaptığı için- kiracılara ödemek zorunda. Ancak pek çok konuda olduğu gibi, Türkiyeli işçiler bu haklarından da habersiz olduklarından herhangi bir müracaatta bulunmamışlar. Hurdaya dönen eşyalarını kendileri masraf ederek yenilemişler. Bir iki yıl sonra tesadüfen bunu öğrendiklerinde olayın üstüne gitmişler ve şirketin o zamanlar Alman kiracılara gizlice bir miktar ödeme yaparak bu işi kapattığı ortaya çıkmış. Şimdi Türkiyeli kiracılar yaptıkları masrafları faturalayarak **VEBA**'ya başvuruyorlar. Fakat yeterli Almanca bilmeyenler şirketten hakaret edilerek ters yüz ediliyor.

Krupp-Rheinhausen'da çalışan 3 çocuk babası Çorumlu **Ali Erken** de içinde otururken evi inşaata çevrilen ve hiçbir ödeme yapılmayan bir Türkiyeli işçi. **"Kış gününde geldiler. Pencereleri çerçeveleri söküp gittiler. Gelip hemen yenisini takmadılar. Çoluk çocuk günlerce toz içinde soğukta yerde yemek yedik"** diye söze başlıyor. Hemen eşi atılıyor. **"Perdeleri kornişleri söküp söküp attılar. Kırılan tabakların, bardakların parasını da istemedik daha"** diyor. Tüm aile dolu bu konuda. 16 yaşındaki oğlu **"çocuğu anlat baba esas"** diyor. Bu inşaat sırasında başka bir Türkiyeli ailenin 40 günlük bebeği tozdan boğulmuş.

Ali Erken hakkını aramak için, geç de olsa, masraflarını faturalamış ve VEBA adlı şirkete başvurmuş. Uzun süre yazılı cevap veril-

öğrendiğimiz bir yetkili hışımla dayanmış Erken ailesinin kapısına. **"1700 marklık masraf çıkarmışsın, senin evindeki eşyaların hepsi bu kadar etmez. 650 marka buzdolabı mı olur, bu kapıları boyayacağına bir de masraf çıkarıyorsun"** demiş, bir sürü hakaretten sonra çekip gitmiş. Ardından iyi Almanca bilen bir arkadaşıyla tekrar aramışlar şirketi, bu randevuya gelmemiş. Bizim kendisini ziyaret ettiğimiz gün ise, kapıdan uğrayıp, içerde Almanca bilen birisini görünce, hiç konuşmadan çıkmış, gitmiş.

Sol üstte Mehmet Çelik, aşağıda Erken ailesinin küçük oğlu, üstte Ali ve Cemanur Erken. Büyük kimya tekeli VEBA'nın haksız tutumunu anlattılar

Mehmet Çelik de aynı bölgede oturan bir Türkiyeli işçi. O tamirat sırasında biraz daha iyi Almancası olduğundan yeni ev göstermedikleri için işçileri evine sokmamış. **"Git polis çağır, dedim. Hakkın yok yeni ev göstermeden evime girmeye, dedim. Mecbur oldular yeni ev gösterdiler, ama yine bir kağıt imzaladım, bir kelimeyi tam anlayamadım. Daha pek çok hakkım olmasına rağmen bana o kağıdı imzalattıklarından 50 mark bir taşınma parası verdiler o kadar"** diyor Mehmet Çelik.

Inşaat sırasında gizlice anlaşıp para verdikleri Alman kiracıların çoğu bu evlerden taşınmışlar, ama para aldıkları kesin. **"Almana oluncca para var, ama bize gelince 'interessiert mich nicht' (beni ilgilendirmez), her yerde böyle, yetti artık, ama mahkemeye kadar yolu var, peşini bırakmayacağız"** diyor Ali Erken. Şimdi Türkiyeli kiracılar bir avukat kanalıyla mahkemeye başvuracaklar. Şirketin de peşini bırakmamaya da kararlılar. Bu konudaki gelişmeleri gelecek sayılarımızda da yayınlayacağız.

Şimdi gençler daha da güçlü

31.1.1986 tarihli sayımızda duyurduğumuz Münih Aile Birliğini Koruma Girişimi'nin ve IG-Metall ın ortaklaşa düzenlediği sempozyum başarı ile sonuçlandı.

Münihli gençler, Bavyera eyaletindeki genç aileleri parçalayan keyfi ve insanlık dışı uygulamaların hiç olmazsa Hessen eyaletindeki ... maktaydı. Ayrıca, gençlerin aileleri ve dayanışmalarını esirgemeyen Alman gençliği de konuşmaları yakından izlediler.

Avrupa Parlamentosu üyesi ve SPD Milletvekili **Jannis Sackellerijo** sempozyumda yaptığı konuşmada **"Avrupa Parlamentosunda gençlerin ailelerinin parçalanma-** ... mentosu üyesi SPD Milletvekili **Manfred Jena**, Münih Yabancılar Meclisi Başkanı **Frankowiç** ve IG-Metall Münih Gençlik Sekreteri yaptıkları konuşmalarda dayanışmalarını dile getirdiler.

Girişimin bugüne kadarki çalışmalarının da anlatıldığı sempozyumda ayrıca konuşmacılar yaban-

gelir düzeyinin düşük, yurtdışındaki işçilerin ise yüksek olduğu, konsolosluk gelirlerinin azaldığı, bu açığın kapanması gerektiği ve Türkiye'de verilen pasaportların maliyetinin düşük olmasına karşın, yurtdışında verilen pasaportların, konsolosluk giderlerinin

da zorlaştırıyor. Şubatta yeniden belirlenecek olan bedel miktarı, şimdi Belçika'da 294 bin BF'dir.

Buna karşı yapılan bireysel çıkışlar biraz geç de olsa örgütlü bir hale dönüşmeye başladı. Brüksel ve Şarlova şehirlerinde, **"294 bin BF çok, iş güvencemiz yok"**

tanlarak kendi sorunlarına sahip çıkmalarının sağlanması olarak belirlendi.

Çeşitli bildiri, broşür, afiş, toplantı ve kahve sohbetleriyle beslenecek olan bu çalışma, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda en yüksek noktaya çıkarılacak.

mış ve VEBA adlı şirkete başvurmuş. Uzun süre yazılı cevap verilmemiş. **"Buzdolabını ordan oraya sürüklediler, 1150 marka almıştım. Bozuldu, yenisini aldım 650 marka. Halılarda hal kalmadı. 300 marka halı aldım, hepsinin kağıdı var."** diyor Ali Erken. Derken birgün adının **Bay Dölle** olduğunu

keyfi ve insanlık dışı uygulamaların hiç olmazsa Hessen eyaletindeki gibi evlilik süresinin bir yıla, ve FAC'de beş sene yasal ikamet etme şeklinde dönüştürülmesini istiyorlar.

Bu amaçla düzenlenen sempozyuma katılanların çoğunu uygulamadan etkilenen gençler oluştur-

mada **"Avrupa Parlamentosunda gençlerin ailelerinin parçalanmasına hukuksal bir temel gösterilememektedir."** diyerek, parlamentoda yabancıların yerel seçim hakkını savunduklarını ve bu konuda IG-Metall'in aldığı kararı selamladıklarını açıkladı.

Iki gencin uygulamadan nasıl etkilendiklerini anlatmasından sonra, IG-Metall Federal Yönetim Kurulu üyesi ve Yabancılar Hukuk Danışmanı **Siegfried Müller**, Protestan Kilisesi Yabancılar Sorumlusu **Werner Simon**, Bavyera Parla-

malarının da anlatıldığı sempozyumda ayrıca konuşmacılar yabancı düşmanlığına karşı birlik içinde olmak, özellikle 116. maddenin değiştirilmesine karşı DGB'nin eylemlerine aktif katılmak ve barış için savaşımın yükseltilmesi gerektiğini vurguladılar.

Sempozyum, gençlerin daha da güçlendiğini, örgütlü ve birlik içinde hareket etmenin sorunların çözümünde en etkili yol olduğunu açık bir şekilde gösterdi. Biz de **Türkiye Postası** olarak gençlerin yanındayız ve başarı diliyoruz.

Bir sınırdışı olayı — **Abdullah DEMIRKOL**

"Bay Demirkol tutuklandınız"

Tarih 28.11.1985 saat 4'e geliyordu. Bir Kürt ailesi ile birlikte Alman dairesinden geliyorduk, beni bekleyenlerin polis olduklarını bilmiyordum. Sigara almak için dışarı çıktığımda Kürt Enstitüsünde gördüğüm Almanlardan birisinin arkamdan hey Mösyöl biraz bekler misiniz deyişini işittim. Yanıma geldiğinde beni entstitüye davet etti. Birlikte beş altı metre ilerdeki Kürt Enstitüsüne gittik. Orada ikinci bir Almanla karşılaştım. Enstitüdeki bütün çalışma arkadaşlarım susmuştu hiç kimse konuşmuyordu. Ikinci polis memurunun hiddetli sözleri ile karşılaştım. "Bay Demirkol, tutuklandınız, bizimle birlikte polis merkezine geliniz." Ne, kim olduklarını, neden ne için aradıklarını sormama fırsat vermeden kollarıma girip dışarda park ettikleri arabalarına doğru yürüdük. On veya onbeş dakika sonra polis merkezinde idik. Orada beni başka polislere teslim edip nezarete gönderdiler.

Avukatımla görüşme talebimi cevapsız bırakıp, özel eşyalarımı almaya koyuldular, özel eşyalarım alındıktan sonra beni asıl hücreme götürüp yerleştirdiler, bu arada yine avukatımla görüşme talebinde bulundum. Kriminal polise telefon edeceklerini, eğer kabul ederlerse avukatımı arayacaklarını söylediler. Ancak bundan da hiç bir haber çıkmadığını görünce beni atlattıklarına kanaat getirdim. Saatimi de aldıkları için zamanı tahmin etmekte güçlük çekiyordum. Bu arada avukatımla görüşme talebimi tekrarladım. Görevli polis memuruna isteğimi tekrarladım. Avukatımın telefon numarasını verip beklemeye koyuldum bu arada kendisine saati de sormuştum. Saat yediye geliyordu. On dakika kadar sonra görevli memur gelip avukatımı aradıklarını, ancak bulamadıklarını söyledi.

Durumu anlamıştım, tam anlamıyla izole edilmiştim. Sabahı beklemekten başka çarem yoktu. Geceyi burada geçirdikten sonra sabahleyin saat altıya doğru Düsseldorf havaalanına doğru yola koyulduk, saat sekizbuçuğa doğru Düsseldorf havaalanında idim. Tam uçağa bindirileceğim sırada Kuzey Ren Vestfalya Içişleri Bakanlığı'nın sınırdışı işlemini durdurma kararını bildiren emri geldi ve beni tekrar Bonn'a geri getirdiler. Bütün bu olaylar 23 saat içinde oluyordu. Maalesef Alman polisinin faşist Kenan Evren ve çetesine kadavra ulaştırmadaki ustalığına diyecek yok. Gerçekten güzel çalışıyorlar. Çünkü iltica başvurum neticelenmemişti. Ne ben, ne de avukatım bununla ilgili bir yazı almıştık. Yani karambole getirilmiştik. Bonn yabancılar polisi iade işlemlerini gizlice yapmıştı. Iademden sonra gelecek itirazlar için ise; "Ne yapalım bir hata yaptık!" diyeceklerdi.

Zaten 23 saat içinde sınırdışı edilmek istenmemin sebebi de olaydan kamuoyunu haberdar etmemek, sınırdışı olayına karşı yapılacak çalışmaları engellemekti. Açıkçası, amaçları Türkiye'deki faşist rejime gestapo usülü yardım etmekti.

Ancak onur üyesi ve çalışanı bulunduğum Kürt Enstitüsü'nün ısrarlı çabaları ve yapılan çalışmaları ustaca yönlendirmesi ile kısa sürede oluşan kamuoyunun etkisiyle havaalanından geri çevrildim. Sinsice hazırlanmış bir plan böylece amacına ulaşmadı.

Bu olay bazı ilticacılara karşı yürütülen uygulamanın başarıya ulaşmayan bir örneğidir.

Tüm demokratik kamuoyunun gelecekte bu tip uygulamalara karşı hassas olmasını ve etkin çaba sarfetmesini diliyorum.

1986'daki yeni yasal değişiklikler

İşsizlik ve çocuk bakımı ile ilgili yeni yasa

Foto: Mehmet Ünal

1986 yıl bütçesinde de silahlanma harcamalarını bir hayli arttıran FAC hükümeti, yeni işyerleri açmayı, tam istihdamı sağlamayı bir yana itip, işsizlere ve çocuk bakıcılarına hoş görünme çabasında. Hükümetçe yapılan yasa değişikliğine göre Işsizlik Parası ve Yardımı, Çocuk Yetiştirme Izni Parası 1.1.1986'dan itibaren yeniden düzenlendi.

IŞSIZLIK PARASI:

1.1.1986'dan itibaren 45 yaşından yukarı olan işsizler 16 ay süreyle, 50 yaşından yukarı işsizler 20 ay süreyle ve 55 yaşından yukarı işsizler 24 ay süreyle Işsizlik Parası alabilecekler; 58 yaşında olup da halen işsiz olanlar, Iş Bulma Kurumları'nın (Arbeitsamt) gösterdikleri işlerde çalışmak istemeseler dahi, kendilerine 60 yaşından itibaren başlayan yasal erken emeklilik süresine kadar Işsizlik Parası ödenmesi yapılacaktır.

IŞSIZLIK YARDIMI:

Işsizlik Yardımı ödemesinde, işsizin eşinin kazancı da gözönüne alınır. Gözönüne alınan eşlerin kazancında, Işsizlik Yardımı hesaplanmasından muaf tutulacak miktar vardır; muaf tutulacak miktar 1986, 1987 yılları için haftada 150 DM ve her çocuk için haftada 70 DM olarak saptanmıştır.

1 Ocak 1986'dan itibaren doğan çocukları için Yetiştirme Izni kullanmak isteyen anne veya babalara 10 ay süre ile ayda 600 DM ödeme yapılacaktır; ödeme süresi 1.1.1988'den itibaren 12 aya çıkarılmaktadır. Çocuk Yetiştirme Izni'ni kullanan ve halen çalışmakta olan anne veya babaya izin süresince çok özel hallerde çıkış verilebilir.

Çocuk Yetiştirme Izni'nden yararlanabilmenin önkoşulu, çocuğun bu izni kullanan anne veya baba tarafından bizzat yetiştirilmesidir. Ayrıca Çocuk Yetiş tirme Izni'ni kullanmasına rağmen, çalışmak isteyenlerin haftalık çalışma süresi 19 saati geçemez. Izin esnasında 19 saatlik çalışma, izni alanın o zamana kadar çalıştığı firmada mümkündür.

Başvuru süresi: Çocuk Yetiştirme Izni başvurusu, engeç iznin başlayacağı tarihten 1 ay önce işverene yapılır; diğer bir değişle, en geç doğumdan sonra 4 hafta içinde; örneğin, 1 ocakta doğum yapan annenin, Anaları Koruma Yasası'na göre doğumdan sonra 8 hafta geçerli olan Analık Izni'nin bitimine 4 hafta kala, yani en geç 29 ocakta, analık izini bitiminden sonra, Çocuk Yetiştirme Izni'ni kullanacağını işverene bildirmesi gerekir.

DIKKAT: Çocuk Yetiştirme Izni'nden çalışmayan kadınlar, ev kadınları, anneanne/babaanne/dedeler - yani tüm bakıcı kişiler de yararlanabilir. Çocuk Yetiştirme Izni'ni kullanmak isteyip de, halen Sosyal Yardım veya Işsizlik Yardımı alanlara izin ve izin parası ek olarak ödenir. Işsizlik Parası alanlar ise, Çocuk Yetiştirme Izni Ödeneği ile Işsizlik Parası arasında, ikisinden birini tercih etmek zorundadır. Kendilerine aynı anda 2 ödeme birden yapılmaz. Böyle durumda olanların Çocuk Yetiştirme Izni ödeneği almaları halinde, Işsizlik Parası alma hakları kaybolmaz.

Ilk 6 ay için Çocuk Yetiştirme Izni ödeneği yapılmasında ailenin toplam geliri göz önüne alınmaz. Aile geliri yedinci aydan itibaren yapılacak ödemede göz önüne alınır.

GEREKLI BELGELER: Çocuk Yetiştirme Izni ödeneğinden yararlanmak isteyenlerin şu belgeleri başvuru halinde beraberinde bulundurmaları gerekir: Çocuğun doğum kağıdı, yıllık vergi denkleştirmesi belgesi, oturma izni veya hakkının kopyası. Çocuk Yetiştirme Izni ödeneğine en geç doğumdan 2 ay sonra başvuru yapılırsa, geçmiş olan 2 ay içinde ödemeye hak kazanılır. Tavsiyemiz, doğum ile birlikte vakit geçirmeden ödenek için de başvurunun yapılmasıdır.

BAŞVURU YERI: Çocuk Yetiştirme Izni ödeneğinden yararlanabilmek için başvuru FAC'de her eyalet için değişik olup, eyaletlere göre başvuru yeri aşağıda gösterilmektedir.

Bavyera, Hessen, Kuzey Ren-Vestfalya Eyaletleri'nde: Versorgungsamt. **Berlin'de:** Bezirksamt (Jugendamt). **Rheinland-Pfalz'da:** Jugendamt. **Bremen, Hamburg, Aşağı Saksonya, Saarland, Schleswig-Holstein'da:** Arbeitsamt. **Baden-Württemberg'de:** Landeskreditbank.

Çocuk Yetiştirme Izni ödeneği için yukarda gösterilen yerlerdeki matbu başvuru formüllerini kullanınız.

Protestan Kilisesi Yabancılar sorumlusu Werner Simon sempozyumda konuşurken

FTİB Fransa'da ırkçılığa karşı dostluk kampanyası düzenliyor

Fransa Türkiyeli Işçiler Birliği (FTIB) son yıllarda giderek tırmanan ırkçılığa karşı yoğun bir çalışma dönemine giriyor. Bu çalışmalarla ilgili FTIB Genel Başkanı **Kasım Yeşilgül** bir açıklama yaptı.

Yeşilgül özellikle 1983 belediye seçimlerinden sonra göçmen emekçilere yönelik yabancı düşmanı ırkçı kampanyanın yazılı, sözlü ve görsel yayın organları yoluyla tırmandırıldığına dikkat çekiyor. Açıklamada faşist ve gerici güçler tarafından açıkça yürütülen bu kampanyanın büyük patronlardan ve sağ güçlerden destek aldığı da belirtiliyor.

Bilindiği gibi, Fransa 20 yıl önce ekonominin ihtiyacı olan ucuz işgücünün temini için göçmen işçilere kucak açarken, günümüzde ekonomide baş gösteren krizin sorumlusu olarak Federal Almanya'da da olduğu gibi göçmen işçileri gösteriyor.

Yeşilgül açıklamasında **"Fransa tarihinin hiç bir döneminde, göçmen emekçilerin varlığından doğan sorunlara cevap verebilecek bir göçmen emekçi politikası izlenmemiştir. Fakat güçler dengesine göre bu alanda değişiklikler gözlenmiştir. Fransa'daki tüm emekçilerin iş garantisi ve demokratik hakları için verdikleri savaşıma göçmen emekçilerin aktif olarak katılmaları yeni haklar elde etmeyi sağlamıştır. Genel planda tüm emekçilerin kazanımı göçmen emekçiler için de bir kazanımdır. Onların gerilemesi göçmen emekçilerin haklarına yapılan saldırıyı artıracaktır."** diyerek Türkiyeli emekçileri ırk-dil-din ayrımı gözetmeksizin işyerlerinde verilen haklı istemler yolundaki savaşıma aktif katılmaya çağırıyor.

Dostluk haftası boyunca Fransa'nın önemli merkezlerinde FTIB tarafından bilgilendirme toplantıları ve kültürel geceler düzenlenecek. Bu toplantıların programı ise şöyle: **Strasbourg-14 şubat, Metz-15 şubat, Mulhouse-16 şubat, Lyon-21 şubat, Paris-20-22 şubat.**

Evlerini terkeden genç kızlar hakkında uzmanların görüşünü aldık

Neden evden kaçıyorlar ?

Gün geçmiyor ki gazete manşetlerinde evden kaçan bir genç kızın haberi yer almasın. Tüm Avrupa ülkelerinde ama özellikle Federal Almanya'da yer alan bu sorunu konuşmak tartışmak için, başlattığımız bu çalışmalara bundan sonraki sayılarımızda da yer vereceğiz.

Bu sayımızda, evden kaçan genç kızlarla ilgili konuştuğumuz Türk ve yabancı uzmanların değerlendirmelerini yorumsuz olarak sunuyoruz.

Türkiye Postası: Sizce genç kızları evlerini terketmeye ne tür nedenler zorluyor?

Aynur Gökçe: Türkiyeli genç kızların evlerini terketme sorunu özellikle yurtdışına ilişkin bir sorun. Ailelerin Alman toplumu ile ilişkilerinin az olması, Türkiye'deki, kendilerine özgü örf ve adetleri burada daha da baskıcı bir şekilde uygulamaya çalışmaları, bunun yanısıra da gençlerin içinde yaşadıkları yabancı toplumun etkisi altında kalmaları gençler ile aileleri arasında çelişkilere yol açıyor. Diyalog kopukluğunda rol oynayan faktörlerden biri de dil. Şöyle ki, küçük yaşta buraya gelmiş olan çocuklar yuvalara, okullara giderek Almancayı ailelerinden daha iyi öğreniyorlar. çocuklarını bu yabancı ve çok az tanıdıkları toplumun kötülüklerinden korumak amacıyla Türkiye'de iken az başvurdukları kontrol mekanizmalarına başvuruyorlar, yani baskıyı gitikçe artırıyorlar. Bu endişeleri taşıyan aile, çocuğunun özellikle kız çocuğunun okulda kimlerle ilişki kurduğunu bilemediği, kendisi de bu alanın çok dışında olduğu için çocuğunu kendi tabirleriyle "başına bir iş gelmeden", ya da "namusu lekelenmeden" okuldan uzaklaştırmak istiyor. Okuldan uzaklaştırılan genç kızların bir an önce evlendirilmesi de çok başvurulan bir çözüm, çünkü bu şekilde aile kendisine ait olan sorumluluğu bir başkasına devrederek, böylece korkularından kurtulmuş oluyor. Ya da çocuk üzerindeki denetim olağanüstü artırılıyor; çocuk yaptığı en basit günlük işlerin bile hesabını vermek zorunda kalıyor. Çocuğun hiç anlayamadığı bu sıkı disiplin de onun ailesine karşı tepki duymasına ailesi tarafından anlaşılmadığına inanmasına, onların kendine güvenmediklerini hissetmesine ve ...

... ze uğradıktan sonra da kimseye söylemeden evlerinde kalmaya devam etmişler. Böyle şeyler genellikle küçük yaşlarda oluyor ve çocuklar olayın acısını yıllarca yalnız başına taşıyorlar. Kimseye anlatamıyorlar, çünkü kimsenin kendilerine inanmayacağını düşünüyorlar. Bu durum genellikle evlenecekleri zamana kadar sürüyor. Evlilik döneminde bir açıklama yapmak gerektiğini düşünüyor, yapamayacaklarını anlayınca da evden kaçarak kendi başlarına çözüm bulmaya çalışıyorlar.

Türkiye Postası: Genç kızlarla aileleri arasında çatışmalar kuşaklar arası bir çatışma olarak değerlendirilebilir mi?

Aynur Gökçe: Gençlerin aileleri ile olan çelişkilerini bir açıdan nesillerarası çatışmalar diye nitelendirebilirsek de temel nedenin nesillerarası değer yargılarının farklılığı olduğunu söylemek doğru olmaz. Bunlar toplumun gençlere vermesi ama vermediği olanaklara bağlı olarak ortaya çıkan sorunlardır. Olanakların daha fazla olduğu, gençlerin eğitim ve iş koşullarının planlandığı durumlarda kuşkusuz kuşaklararası çatışmalar da daha ...

...leşmeyecekti. Çünkü o zaman en azından maddi olanaksızlıkların doğurduğu sorunlar yaşanmayacaktı.

Şimdi ise Alman ve Türk gençleri işyeri bulamadığı zaman ailesince zorlanıyor. Çünkü aile belirli bir yaştan sonra çocuklarının yükünü taşımak istemiyor.

Ailelerin yaşadığı dönemlerin koşulları daha farklı olduğu için aileler gençlerin gerçekten de iş ve eğitim yeri bulamadıklarına da inanamıyorlar.

Selma Aral: Yabancı gençlerin eğitim görmüş olanları arasında bile işsizlik oranının yüksek olduğu ayrı bir gerçek. Ailenin birkaç ferdinin işsiz olduğu koşullarda bu durumda ailenin çocuğu anlaması ve hak vermesi zorlaşıyor. Okullarını bitirdikleri halde çalışma ve mesleki eğitim yeri bulamayan çocuklar ise bunalıma düşüyor, yasa dışı yollara sapabiliyorlar.

Türkiye Pptası: Wohngemeinschaft (Türkiyeli genç kızların birlikte yaşadığı evler) projeleri genç kızlara nasıl yardım etmeyi amaçlıyor?

Aynur Gökçe: Bizim amacımız evden ayrılan kızların hangi nedenlerle ayrıldığı üzerinde durmadan, onların bu toplumun yabancı bir üyesi olarak burada daha uyumlu yaşamalarını sağlamaktır. Ayrıca amacımız yalnızca bu toplumda değil, döndükleri zaman Türkiye'de de kabul edilebilir durumda ol- ... toplum yapımızı onlara tanıtan örf ve adetlerimizi kültürel farklılıklarımız üzerinde çalışmalar yapıyoruz. Genç kızların pekçoğu en başta tanımadıkları için bir de Alman toplumu içinde ikinci sınıf insan olarak tanınmanın getirdiği ezikliklе kendi toplumlarını reddediyorlar. Pekçoğu Türkiye'nin yaşanılır bir ülke olmadığını, Türklerin kafaları çalışmayan geri insanlar olduklarını düşünüyor.

Kuşkusuz bunda ailelerin eğitim durumu, davranışları vs. de rol oynuyor.

Çocuklar kimliğini bulmakta güçlük çekiyor. Türk toplumuna karşı ön yargılı oldukları için çoğu kez Türk olduklarını inkara kalkışıyorlar. Bu da ana dillerini konuşmamakta ısrarlı olmakla başlıyor. Bizim en başta bu tür önyargıları kırmamız, çocuklara yabancı olduklarını kabul edip, yine yabancı bir toplumda kendilerine yer yapabilmelerine yardım etmemiz gerekiyor. Görevimiz yol gösterici olmak. Onlara kendi başlarına işlerini yürütebilecekleri güveni vermeye çalışıyoruz.

Türkiye Postası: Genç kızların aileleri ile bir ilişki kurmaya hiç çalışıyor musunuz?

Aynur Gökçe: Hiç kuşkusuz ailelerle normal ilişki sürdürebilmeyi onların daha toleranslı davranmalarını isterdik, ancak aileler daha baştan bizi reddettikleri için böyle ilişkiler kurulamıyor. Aileler, bizi çocuklarını evden kaçıran, onları ailelerinden yoksun kılan kötü şahıslar olarak değerlendiriyorlar. Biz de bu durumda onları suçlamıyor, daha doğrusu anladığımız için hiç üzerlerine gitmiyoruz. Öte yandan çocuklarda ailelerine karşı oluşmuş ön yargıları kırmaya çalışıyoruz. Bunu çocuklara da anlatıp, onların bu konudaki görüşlerini değiştirmeye çalışıyoruz.

Hanna Kirsch: Temelde kızların ne gibi yetenekleri olduğunu gerçekçi bir şekilde öğrenebilmeleri önemli. Kendi ülkelerinin değer ve normlarıyla Alman toplumunun değer ve normlarını serbest ...

ORTRA-CO firmasında çalışan deri işçileri haklarını savundukları için işten atıldılar

Türkiyeli işçiler haklarını savunuyorlar / Serap ERDEM

Milyonlar kazanılıyor; ama neler pahasına...

Viyana Avusturya'nın başkenti. Avrupa'nın önemli sanat ve kültür merkezi olarak tanınıyor. Mağazaların vitrinlerinde yer alan her türlü deri mamuller çeşitli ülke markalarını taşıyor, Italya, Türkiye, Yunanistan. Ama çoğu Avusturya'da, Viyana'da dikiliyor.

Avusturya bir özelliği ile daha tanınıyor. İşçi hareketi yok denecek kadar sakin. Bu sessizlik perdesinin ve sakin görünüşün arkasında ise; acımasız bir sömürü, her türlü yasadışı uygulama, baskı ve aşağılama bütün kapitalist sistemde olduğu gibi hüküm sürüyor. Türkiyeli bir avuç işçi arkadaşımız sanki bu sessizlik ve görünmezlik içinde aynı zorlukları yaşayan sınıf kardeşlerinin çektiklerini sergilemek istercesine hırslı, kararlı ellerindeki olanakları kullanmaya çalışıyorlar.

Bu arkadaşlar haklarını aradıkları ve sendikalaşmak istedikleri için, yani patronun deyimiyle **"ona karşı geldikleri için"** işten atıldılar. Avusturya'nın özelliklerini bilen **Salih Şekerci**, ORTRA-CO şirketinin sahibi, 20 yıldır Viyana'da yaşıyor. Türkiye' ... arama sırasında işten atılan işçiler anlatıyor.

Abdullah (27).

Türkiye'de bir atölyem vardı. Bir derici arkadaşım; bir firma sahibinin geleceğini, devamlı çalışacak işçi aradığını, iyi çalışma şartları olduğunu söyledi. Firma sahibi de **"iyi para veriyoruz, iş garantisi var, size sıcak lüks işçi lojmanı veriyoruz. Masraflar firmaya ait. Davetiye ve yol parası verilecek"** dedi.

Sözlü anlaşma yaptık. Atölyemi sattım, evimi dağıttım, pasaport almak için memleketim Malatya'ya gittim. Döndüğümde davetiye kağıtları bitti dendi. 7 ay sonra gönderdiler. Yol paramı kendim karşıladım. Iki arkadaş geldik. Bize lojman olarak bir depoyu gösterdiler. Içinde su, tuvalet, banyo yok. 6 ay bizi kaçak olarak çalıştırdı. Bize bazı kağıtlar imzalattı, ne yazıldığını öğrenemedik. Kağıtları patron saklıyor. İmzalamak istemeyeni işten atarım diye tehdit etti. Tüm bu horlanmalara işçi olabilmek için katlandık. Nereye gidebilirdik? Dil bilmiyoruz, yol bilmiyoruz, Türkiye'den varımızı yoğumuzu satıp gelmişiz. 6 ay sonra işçi ol- ... **ten atıldık.**

Rıza (30).

...Patron bize üstelik sürekli hakaretler ediyordu. Sağlık şartlarına ise hiç dikkat edilmiyordu. Eskiden dağıtılan yoğurt biz geldiğimizde verilmiyordu. Makinaların aydınlatılması ve işyerinin havalandırılması yeterli değil. Bu kötü çalışma şartları hepimizi etkiledi. Bir arkadaş hastalandı, doktora götürmediler, işten çıkardılar.

Mehmet.

1983'ün 12. ayında işe başladım. Sabah 8'den akşam 7,5'a kadar çalışıyorduk. Mesailer verilmiyor. Avusturya'nın bayramlarında biz çalışıyorduk. Kendi bayramlarımızda bir gün tatil yapıyorduk. Bir günü de firmaya borçlanıyorduk. Ben 70 şilinden anlaşma yaptım. Ama 8 saatten sonraki mesaileri vermedi. Avusturya firmasında günde bir takım dikip aynı parayı alabiliyorsun. Burada günde 3'ten aşağıya düşmeyecek, hatta bazen 5'i buluyor.

İş bulamama korkusuyla çalışmaya devam ettim. İlaç kokusu ciğerlerimi yakıyordu. Benim midem hasta oldu. Firmayı kapatıyorum diyerek beni de işten ...

na inanmasına, onların kendine güvenmediklerini hissetmesine ve böylece bunalıma düşmesine yolaçıyor. Çocukların üzerinde baskı kurma yollarından biri de onları ev içinde kendilerine ait olmayan rolleri almaya zorlamak... Burada anne, evindeki işlerin yanısıra çalıştığı, çalışmak zorunda olduğu için daha çok en büyük kızı, henüz 13-14 yaşlarında iken ve bazı hallerde daha erken, annenin evdeki önemlice görevlerinden birkaçını yüklenmek durumunda kalıyor. Okula giden ve oyun çağında bir genç kız için de hergün alışveriş yapmak, yemek pişirmek, kardeşlerine bakmak ve bunları hergün yapmak zorunda olmak ağır bir sorumluluk. Bu da çocuğun o yaşta yapmak istediği bazı şeylerin ortadan kalkması anlamına geliyor. Bu durumda çocuğun kendi yaşıtlarıyla oturup ders çalışabilmesi, arkadaşlarını evine getirebilmesi, akranlarıyla birlikte birşeyler yapabilmek için boş zamanı kalması güçleşiyor. Tüm bu sorunların şu veya bu biçimde biraraya gelmesi sonucunda ise bir patlama oluyor ve bu patlama da genellikle aile baskısının artması ve özellikle genç kızın birisiyle evlendirilme, ya da Türkiye'ye geri gönderilmek istendiği durumlarda ortaya çıkıyor.

Selma Aral: Ailenin bir an önce burada çalışıp, gerekli parayı biriktirdikten sonra ülkesine dönmeyi planlaması da çocuğun aile bütçesine katkıda bulunmak amacıyla çalıştırılmasına yol açıyor. Bu durumda aileler çocuğun çalışıp para kazanmasını istediklerinden okula göndermeyebiliyorlar.

Hanna Kirsch: Benim daha çok, Almanya'ya daha büyük yaşlarda gelmiş ya da Almanya'da doğmuş ancak yaşamı boyunca sürekli olarak Türkiye ile Almanya arasında gidip gelmiş genç kızlarla görüşmelerim oldu. Böyle durumlarda özellikle annelerin kızlarıyla veya kızların anneleriyle önemli sorunları var. Bu ilişki zorluğu nedeniyle çocuklarıyla duygusal hiçbir bağı olmayan anneler baskıyı da daha sert biçimlerde artırıyorlar.

Şimdiye dek tanıdığım bütün kızların evden ayrılmak için çeşitli bahaneleri olduğunu gördüm. Evden kaçışın esas nedenleri ise ancak çok daha sonra ortaya çıkıyor. Bize gelen olaylar arasında genellikle akraba olan bir büyüğün tecavüzüne uğrayan genç kızlar da vardı. Bu kızların bir kısmı tecavü-

gençlerin eğitim ve iş koşullarının planlandığı durumlarda kuşkusuz kuşaklararası çatışmalar da daha yumuşak geçecek, sorunlar derin-

amacımız yalnızca bu toplumda değil, döndükleri zaman Türkiye'de de kabul edilebilir durumda olmalarıdır. Onun için Türkiye'deki

ve normlarıyla Alman toplumunun değer ve normlarını serbestçe karşılaştırıp, kendi kişiliklerini geliştirmeyi öğrenmeleridir.

TRA-CO şirketinin sahibi, 20 yıldır Viyana'da yaşıyor. Türkiye'deki işsizliğin nimetlerinden, Avrupa'daki yasadışı uygulamaların olanaklarından yararlanmasını öğrenmiş. Piyasada 800 bin şiling (24 milyon TL'sı) olan Mercedesleri kullanılmak üzere Turgut Özal'ın ANAP'ına hediye edecek kadar politikanın **"dışında"** bir kişi. Türkiye'de deri alanında çalışan sanatkar, usta işçileri çeşitli vaatlerle davet ediyor. Çalıştırıyor, hem de yok pahasına, sonra **"dikbaşlılık"** yapanı, haklarını aramak isteyenleri atarak Avusturya Yabancılar Polisinin acımasız mekanizmasına terkediyor; yeni işçiler getiriyor. Yok pahasına çalıştırıyor, sömürüyor, tekrar işçi getiriyor. Deri mamulleri, birbirinden güzel deri ceketler, etekler üretiliyor, piyasaya çıkıyor, milyonlar kazanılıyor; ama neler pahasına?

Bundan sonrasını, haklarını

Dil bilmiyoruz, yol bilmiyoruz, Türkiye'den varımızı yoğumuzu satıp gelmişiz. 6 ay sonra işçi olduk. Ama baskı haksızlıklar devam etti. Patron hakkımızı aradığımız için işten attı. Sendikamız yok. Sendikalı olmak isteyeni sezdiği anda çıkışını veriyor. Üstelik bizim firmada Türkler çalıştığından, sendikalı olsak bile temsilci olma hakkımız yok. Halen iş bulamadım ama hakkımı aradığım, köle gibi çalışmaya karşı çıktığım için pişman değilim.

Selahattin (26).

Arkadaşların geldiği gibi, yani aldatılarak geldim. Atölyemi dağıttım. Beni de 6 ay kaçak çalıştırdı. Saat ücreti 43 şiling gösteriyor, parça başı çalıştığımızdan 2-3 bin şiling de açıktan veriyordu. Kendisi böylece daha az vergi ödüyor, ama bizim ücretlerimizi düşük gözüktüğünden biz de işsiz kaldığımızda daha az ücret alıyoruz. Buna karşı çıktık iş-

midem hasta oldu. Firmayı kapatıyorum diyerek beni de işten çıkardı. Ancak firmada halen 13 kişi çalışmaya devam ediyor. Biz ücretlerimizin yükselmesini, çalışma şartlarının düzeltilmesini istedik. Bu isteklerimiz için birleştik. İşten atılmamızın esas nedeni budur.

Bir işçinin farkettiği ve söylediği bir sözle söyleşimiz sona erdi. Bu işçi diyordu ki **"Bizim patron işçileri öylesine sömürüyor ki, Avusturyalı patronların bile takdirini kazandı. Onu Deri İşverenleri Derneği Başkanlığına getirmeyi düşünüyorlar."**

İşçiler bir yandan haklarını aramak için sendikaya, mahkemeye başvuruyorlar, patronla uğraşacaklarını söylüyorlardı. Bir yandan yeni iş arıyorlar. Ama bu yaptıkları onun yanına kalmasın diye bu olayı işçi basınına aktarmak Türkiye'deki basına duyurmak için çaba gösteriyorlar.

Paris'in Gousainville Banliyösünde bir konfeksiyon işçisi ile söyleşi yaptık

Dilruba YENEN

Yarın ya iş olmazsa !

Goussainville onbin kişinin yaşadığı bir banliyo. Paris'in diğer bölgelerinde olduğu gibi burada da yabancı işçilerin, özellikle de kadınların çalışma alanı konfeksiyon işçiliği.

Bu bölgede işçilerin bir bölümü atölyelerde çalışırken, bir bölümü de evlerindeki makinalarla, parça başı ücret alarak, kaçak olarak çalışıyor. Işçilik çok ucuza malolduğu için, Fransa'da konfeksiyon işinde binlerce kişinin kaçak çalışmasına hükümet tarafından gözyumuluyor. Üstelik kaçak insanlar haklarını arayamayacakları için bu işverenlerin de işine geliyor.

Konfeksiyon işçiliği **"Yarın ya iş olmazsa"** kaygısıyla saatlerin hatta günlerin makina başında tüketildiği, insanların birbiri ile yarışa zorlandığı bir çalışma temposunu da beraberinde getiriyor. Bu alanda çalışan işçilerin sorunlarını daha yakından öğrenmek için o bölgede röportaj yapmak istediğimizi söyleyince **"gazeteniz için benden daha iyi bir örnek bulamazsınız diye atıldı"** genç bir işçi kadın ve devam etti. **"8 yıldır çalışıyorum, 6 yaşında bir çocuk ve bir bavulla sokakta kaldık".** 24 yaşındaki konfeksiyon işçisi **Gülseren Abdal** daha sonra sorularımızı şöyle yanıtladı.

Türkiye Postası: Kaç yıldır Paris'te yaşıyorsunuz, çalışma koşullarınızla ilgili bize biraz bilgi verir misiniz?

Gülseren Abdal: 1978 yılında turist olarak geldim. 1981 yılına kadar kaçak olarak çalıştım. 1981 yılında çıkanlan **"kaçak işçilerin işçi statüsünde kalma"** hakkından sonra üçer aylık oturum ile kalmaya başladım. Yaşamımızı üçer aylık sürelere göre ayarlıyoruz. Her an oturma müsadesi alamama ve sınır dışı edilme tehdidi altındayız. 8 yıldır konfeksiyon işçisiyim. Çeşitli atölyelerde çalıştım. Atölyelerde çalışma saatleri işe bağlı. Belki yarın iş gelmez korkusuyla gece-gündüz, bir ay devamlı çalıştığım günler oldu. Tatil, dinlenme mümkün değil, patron daha ucuza diken bir işçi buldu mu bizi işten atıyor.

Türkiye Postası: Konfeksiyon işini daha önce nerede öğrendiniz?

Gülseren Abdal: 16 yaşında Paris'e geldiğim zaman bir Türk atölyesinde 15 gün çalışarak öğrendim. Konfeksiyon işinde çalışanların hemen hepsi bu işi kendi kendine öğrenir. Daha sonra bir makina alarak evlerde iş yetiştirilir, ya da atölyelerde iş aranır.

Türkiye Postası: Atölyelerdeki çalışma koşullarını ve işverenle ilişkilerinizi kısaca anlatır mısınız?

Gülseren Abdal: Konfeksiyon işinde çok patron var. Biz 7-8 makinası olan patronlara çalışıyoruz. Onlar da daha büyük atölyelere iş yapıyor. Bütün bu iş yerleri ise esas büyük patrona bağlı. Hepsi bizim üzerimizden kazanıyor. Örneğin 40 franka diktiğimiz bir ceket, vitrinde 490 franga satılıyor.

Iş yerinde patron diyelim ki, 30'ar parça iş dağıtıyor, diğer işçilerle yarış yapıyoruz, kim elindekini önce bitirirse diğer parti malı o alıyor. Bu da arkadaşlar arasında kıskançlık doğuruyor. Işçiler birbiri ile samimi değil, ama ben bunları normal karşılıyorum çünkü bu hayat kavgası.

Türkiye Postası: Daha önceki konuşmanızda işsiz ve sokakta kaldım dediniz, bunun sebebini açıklar mısınız?

Gülseren Abdal: Evlenince eşimin ailesi ile birlikte oturuyor, 10 kişi üç göz odalı bir evde yaşıyorduk. Odalardan biri de atölye olarak kullanılıyordu. Parça başı çalışıyor, 2 franktan 10 franka kadar ücret alıyor, günde 20 saat çalışıyorduk. Iş varken, para kazanırken herşey iyi gidiyordu. Iş gelmez olunca evdeki geçimsizlik de büyüdü. Şimdi eşim ve ben çocuğumuzu alarak oradan ayrıldık. Geçici olarak bir akrabanın yanında kalıyoruz. Yakında onlar da taşınıyor. Ailece sokakta kaldık.

Türkiye Postası: Peki ev bulmak için girişimleriniz olmadı mı?

Gülseren Abdal: Ev bulmak için başvurduk. Yeterli kazancımız olmadığı için ev bürosu ev vermiyor. Evimiz olmayınca da çalışma izni alamıyoruz. Kaçak çalışmak zorunda kalıyoruz. Kaçak çalışınca da çok az ücrete razı olmak gerekiyor.

Türkiye Postası: Türkiye'ye geri dönmeyi düşünmüyor musunuz?

Gülseren Abdal: Türkiye'ye dönemem oradaki işsizlik sorunu buradan büyük. Üstelik Türkiye'de de kalacak yerim yok. Fransızlar vatandaşlık değiştirmemizi istiyorlar ama, onu da biz istemiyoruz.

Türkiye Postası: Peki hakkınızı aramak için bugüne kadar hiçbir yere başvurmadınız mı?

Gülseren Abdal: Daha önce anlattığım nedenlerle 8 yıldır ne kendimize ait bir evimiz ne de devamlı bir işyerimiz oldu. Aile baskısı nedeniyle sendikaya da müracat edemedik. Artık bundan sonra hakkımızı aramak için her yere başvuracağız.

Türkiye Postası: Teşekkür ederiz.

Eski aş !

Özlem ÖZGÜR

ABD Maliye Bakanı James Baker, geçtiğimiz yılın ekim ayında Güney Kore'nin başkenti Seul'de yapılan IMF ve Dünya Bankası'nın ortak toplantısında, ağır dış borç yükü ve derin ekonomik bunalım koşullarında nefes almakta güçlük çeken geri kalmış ve bağımlı ülkelerle ilgili olarak, sözümona yeni bir plan ortaya attı. **"Baker Planı"** olarak anılan bu program, IMF reçetelerinden kaynaklanan uygulamalara **"alternatif bir program"** olarak, böyle propaganda edildi ve bu çerçevede, şimdi konu, Türkiye'de de yoğun olarak tartışılmaya başlandı.

İlk başta, yanıtlanması gereken iki soru var. Birincisi, ABD yönetimi, neden **"Baker Planı"** diye bir ekonomik program hazırlamak gereğini duymuştur? İkincisi, **"Baker Planı"**, neden IMF'ye **"alternatif bir program"** olarak gösterilmek istenmektedir?

Her iki sorunun yanıtı da, çok açık ve içiçe: IMF reçetelerine dayalı ekonomi politikaları, bütün ülkelerde iflasla sonuçlandı... Bu politikaların sonucu olarak, bu ülkelerin büyük bir bölümü, borçlarını ödeyemez bir konuma düştü... Bu durum, emperyalist dünyanın bankacılık sistemini, çok ciddi bir bunalımın içine sürükledi ve bu noktada, yenisömürgeciliğin yöntem ve araçlarında, işleyişinde büyük tıkanıklıklar ortaya çıktı.

Dahası, bu ülkelerden, şimdi çok değişik sesler duyuluyor. IMF'nin ve emperyalizmin dayatmalarına, kemer sıkma politikalarına **"hayır"** deniliyor. **"Dış borçların ödenmesi"** ya da **"uzun sürelere yayılması"** seçenekleri tartışılıyor...

ABD yönetimi, **"Baker Planı"**nı bu koşullarda hazırlıyor ve o, bir taşla birkaç kuşu birden vurmak istiyor. Birincisi, borçlu ülkelere yeniden borçlarını ödeyebilir bir konum kazandırmak ve buna dayalı olarak da, tıkanıklıklar gösteren yenisömürgeciliğin araç ve yöntemlerini, yeniden işler hale getirmek... İkincisi, değişik bir program diye **"Baker Planı"**nı bu ülkelere kabul ettirmek ve böylece, borçlu ülkelerden yükselen başkaldırıları kırmak ve bunların, anti-emperyalist ve ulusal içerikli bir programa yönelmelerini önlemek...

IMF bu denli yıpranınca, dünyanın dört bir yanından tepki yağınca, elbette bu kuruluş bir adım geri çekilecek ve **"Baker Planı"** da, IMF'nin programına **"alternatif"** olarak sunulacaktı.

Peki, "Baker Planı"nın nedir IMF reçetelerinden farkı? IMF reçetelerinin öngördüğü bütün temel politikalar ve ekonomik araçlar, aynen **"Baker Planı"**nda da korunuyor. Bu alanda, gözle görülür, iki **"yeni"**lik ve **"değişik"**lik var. Birincisi **"Baker Planı"**na alınan 15 borçlu ülkeye, önümüzdeki üç yıl içinde 40 milyar dolar tutarında yeni dış borç verilmesi öngörülüyor. Elbette ki, bu ülkelerin borçlarını yeniden ödemeye başlamaları koşuluyla!

Gel gör ki, bu ülkelere üç yılda verilecek 40 milyar dolara karşılık; bunların yılda ödemeleri gereken dış borç miktarı verilecek olanın iki katından daha fazladır. Örneğin, **"Baker Planı"**na alınan 15 ülkenin, yalnızca 1985 yılında ödemeleri gereken faiz miktarı, tamı tamına 44,5 milyar dolardır.

İkincisi, IMF reçetelerinin aksine olarak, **"Baker Planı"**nda, sözümona bu ülkelerin **"büyüme"**lerine izin veriliyor! Yani, emperyalist soygun ve sömürü aynen sürecek, bu ülkelerin varına yoğuna elkonacak ve kaynakları kurutulacak; sonra da, kalkıp bunlara haydi büyüyün denilecek! ABD tarafından, yeni ve alternatif diye ortaya atılan bu programın, sapa samana gelir hiçbir yanı var mıdır?

Uzun lafın kısası, Baker Planı'nın, öz olarak IMF reçetele-

Holdinglerin 1 dolarlık dışsatımına 409 lira teşvik verildiği belirlendi

Vurgunun böylesi görülmedi

Devlet kasasından 24 dolayındaki dışsatımcı holdinge verilen teşviklerin akıl almaz boyutlara tırmandığı ve bu yolla, bunlara devletten aktarılan yıllık kaynağın 1 trilyon liraya ulaştığı belirlendi. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından yapılan açıklamaya göre, 1984 ve 1985 yıllarında dışsatımcı holdinglere devlet kasasından verilen teşviklerin miktarı 3 milyar 400 milyon dolara ulaştı. Bugün 1 dolar 590 lira üzerinden işlem gördüğüne göre, son iki yıl içinde dışsatımcı holdinglere verilen teşviklerin toplamı, 2 trilyon lira ediyor.

Öte yandan, Profesör Dr. Yakup Kepenek'in yaptığı hesaplamaya göre, dışsatımcı holdinglerin gerçekleştirdikleri 1 dolarlık dışsatıma, devlet kasasından 409 lira teşvik veriliyor. İlgili araştırmaya göre, doların resmi kurunun 575 lira olduğu günde, dışsatımcı holdinge Merkez Bankası tarafından 1 dolar karşılığı olarak 984 lira ödeniyor ve böylece, her dolarlık dışsatım için 409 lira teşvik verilmiş oluyor.

Türkiye'nin 24 büyük dışsatımcı holdingi

Dışsatımcı firma	Bağlı olduğu sermaye grubu	1985 dışsatımı (milyon dolar)
Enka Dış Ticaret	Enka Holding	304
Eksa	Sabancı Holding	200
Tekfen	Tekfen Holding	185
Ram	Koç Holding	180
Mepa	İş Bankası Grubu	178
Edpa	Akın Tekstil	160
Cam Pazarlama	İş Bankası Grubu	153
Menteşoğlu	Menteşoğlu Grubu	153
İzdaş	Yurtçu Grubu	140
Akpa	Dinçkök Grubu	113
Anadolu	Anadolu Endüstri Holding	105
Yaşar Dış Ticaret	Yaşar Holding	100
Çukurova Dış Ticaret	Çukurova Holding	88
Süzer Dış Ticaret	Süzer Holding	88
Ekinciler	Ekinci Holding	83
Çotaş	Çolakoğlu Grubu	80
Meptaş	Özsaruhan Grubu	78
Borusan	Kocabıyık Grubu	73
Penta	Vargı Grubu	66
Temel	S. Türkeş - F. Akkaya	63
İmeks	Şahenk Grubu	54
Fepaş	Feniş Holding	46
Batı	Bilge Holding	31
Eksel	Türkeş - Akkaya	24

Trilyonluk soygunlar

Bilim adamı Yakup Kepenek'in araştırması, 1980'den beri uygulanan yeni ticaret politikasının emperyalist soygun ve sömürüyü büyük oranda artırdığını ortaya koyuyor ve Yakup Kepenek, **"düşük fiyatla dışsatım zorlaması"**nın Türkiye ekonomisine verdiği yıllık ek zararın 3 milyar dolar olduğunu kaydediyor. İlgili araştırmaya göre, 1973 yılı için Türkiye'nin dışalım ve dışsatım mallarının fiyatları 100 alındığında, bu oran, Türkiye'nin dışsatım mallarının fiyatlarının sürekli düşmesi biçiminde gelişme gösterdi ve 1983 yılında, dışalım mallarının fiyatları yine 100 kabul edildiğinde, dışsatım mallarının fiyatları 45'e geriledi.

Başka bir deyişle, 1980 sonrası yıllarda, Türkiye'nin dışardan satınaldığı malların fiyatına oranla, dışsatım mallarının fiyatları yanyanyadan daha fazla düşürüldü ve böylece, dış ticaret yoluyla gerçekleştirilen emperyalist sömürü miktarı iki katından fazla artırılmış oldu. Nitekim, Profesör Dr. Yakup Kepenek yaptığı hesaplamaya dayanarak, Türkiye'nin dışsatım mallarının fiyatlarının yanyanyadan daha fazla ucuzlatılmasının sonucu olarak, 1980 sonrasında, ulusal ekonominin yılda 3 milyar dolar zarara uğratıldığını belirtiyor ve **"ekonomi, 1983'te 1973'e göre, bir birim dışalım yapabilmek için, bunun iki katından daha çok dışsatım malı vermek zorunda kaldı"** diyor.

Malı götüren kim?

"24 Ocak Kararları"ndan sonra uygulanmaya başlayan yeni dış ticaret politikalarının sonucu olarak, bir yandan, emperyalist soygun ve sömürü yılda ortalama 3 milyar dolar artarken; öte yandan da, dışsatım yoluyla devlet kasasından ödenen teşviklerin hemen tamamına yakınının, 24 büyük aile şirketi olan dışsatımcı holdinglere verildiği belirtildi. Yapılan açıklamaya göre, 24 büyük dışsatımcı holdingin, Türkiye'nin toplam dışsatım içindeki payı, 1980 öncesinde yüzde 5 dolaylarında iken, bu oran 1985 yılında yüzde 35'e yükseldi.

24 büyük dışsatımcı holdingin en başında, Özal'ın baş destekçisi Enka Holding geliyor ve bu kuruluşu, Sabancı Holding, Tekfen Holding, Koç Holding ve benzeri, Türkiye'nin iri kıyım parababaları izliyor.

Yediyüzbin memur asgari ücretin altında çalışıyor

Türkiye'de toplam 1 milyon 396 bin devlet memurundan 700 bininin aldığı maaşın, asgari ücretin altında olduğu belirtildi. Geçtiğimiz günlerde, konuyla ilgili bir açıklama yapan Sayıştay Denetçisi Musa Özdemir, 5 ile 15. derece arasında maaş alan 700 bin devlet memurunun brüt aylık maaşının 40 bin 600 lira ile 21 bin 280 lira arasında değiştiğini söyleyerek, bunların asgari ücretin altında çalıştırıldıklarını kaydetti. Bilindiği gibi, bugün Türkiye'de asgari ücretle çalışan bir kimsenin, aylık brüt maaşı 41 bin 400 liradır.

Sayıştay Denetçisi Musa Özdemir yaptığı açıklamada, 700 bin dolayındaki memurun asgari ücretin altında bir maaşla çalıştırılmasının yasalara aykırı olduğunu söyledi ve bu durumdaki memurların, yasal yollara başvurarak bu uygulamadan ötürü Özal hükümeti hakkında dava açabileceklerini belirtti. Bu açıklama, uzmanlar tarafından ilgiyle karşılandı ve konunun, Özal ve ekibinin uykularını kaçıracak derecede önemli olduğu dile getirildi.

Hayali ihracat nedir?...

Birçok ihraçatçı şirket "Yurtdışına mal sattık" dümeniyle karaborsadan 600 liraya topladığı doları devlete veriyor. Ve 1 dolara karşılık 900 lira alıyor. Bunun adına da "Vergi iadesi" deniyor. Şimdi bilin bakalım aradaki 300 papellik fark kimin sırtından çıkıyor?

Özal son TV konuşmasında "orta direk"in geliri arttı diyor, ama!..

Resmi istatistikler Özal'ı yalanlıyor

• DİE'nin verilerine göre, 1977-1984 döneminde, köylülerin, işçilerin ve memurların gerçek gelirleri, istisnasız bir yıl geriledi.

yan son yedi yıllık sürede, gelir dağılımında gözlenen kötüleşmenin en büyük yükü işçi ve memurlara bindirildi ve bunların gerçek gelirlerinde, çok büyük gerilemeler oldu. Örneğin, DIE'nin gelir

şılık, nüfusun küçük bir azınlığını oluşturan faiz, kira ve kâr gelirleriyle yaşayan parababalarının, ulusal gelirden aldıkları payın büyük miktarda tırmandığını gösteriyor. Örneğin, faiz, kira ve kâr geliriyle

mana gelir hiçbir yanı var mıdır?

Uzun lafın kısası, Baker Planı'nın, öz olarak IMF reçetelerinden ne bir farkı var, ne de yenilir yutulur bir yanı... Eski ve kokuşmuş aş, biraz sulandırılarak ısıtılıp yeniden sunuluyor, hepsi o kadar...

Nitekim, Baker'in 15 ülkeye yaptığı çağrıdan bu yana, dört aydan fazla bir zaman geçmiş. Bu ülkelerden hiçbirisi, bu çağrıya olumlu yanıt vermemiş. Şimdi, emperyalist merkezlerin tepe noktalarında, endişeli bir bekleyiş var... Görülüyor ki, eski aşı yedirmek, sanıldığı gibi pek kolay değil...

murların gerçek gelirleri, istisnasız bir yıl geriledi.

Başbakan Turgut Özal, TRT'de **"Icraatın Içinden"** adlı son programında yaptığı konuşmada, orta direk diye adlandırdığı işçilerin, köylülerin ve memurların gerçek gelirlerinin arttığını öne sürdü ve Özal, bu iddiasını kanıtlamak için nereden bulduğu belirsiz olan ve resmi kaynaklarda yeralmayan bazı rakamlar kullandı. Bu konuşmanın hemen ardından, Devlet Istatistik Enstitüsü'nün (DIE) 1963-1984 yıllarını kapsayan gelir dağılımı araştırması ile Sosyal Sigortalar Kurumu'nun (SSK), ücret ve maaşlardaki gelişmelerle ilgili verileri yayınlandı ve bu resmi veriler, Özal'ın bu konuda söylediklerinin bütünüyle yalan olduğunu ortaya koydu.

Örneğin, DIE'nin ilgili ulusal gelir hesaplamalarına göre, tarım kesiminin ulusal gelirden aldığı pay, ekonomik bunalımın başlangıç yılı olarak anılan 1976'dan bu yana, istisnasız her yıl geriledi ve tarımla uğraşan kesimlerin ulusal gelirden aldığı pay 1976'da yüzde 31 iken; bu rakam, 1984 yılında yüzde 20'ye kadar düştü.

Ilgili ulusal gelir hesaplamasına göre, 1977-1984 dönemini kapsa- gelirlerinde, çok büyük gerilemeler oldu. Örneğin, DIE'nin gelir dağılımı araştırmasına göre, maaş ve ücretlilerin ulusal gelirden aldıkları payı, 1977 yılında yüzde 37 dolaylarında iken; bu rakam, istisnasız her yıl gerileyerek, 1984 yılında yüzde 21'e kadar düştü.

DIE'nin ulusal gelir hesapları, toplumun ezici çoğunluğunu oluşturan köylülerin, işçilerin ve memurların gerçek gelirlerinde gözlenen bu çok büyük gerilemelere kar- tarda tırmandığını gösteriyor. Örneğin, faiz, kira ve kâr geliriyle yaşayan kesimlerin ulusal gelirden aldığı pay, 1977 yılında yüzde 34 iken; bu rakam, 1984 yılında yüzde 58,4'e yükseldi.

Ortalama bir işçinin satınalma gücüne 1977 yılında 100 dersek; bu rakam, 1985 yılında 44'e ve aynı şekilde, ortalama bir memurun satınalma gücü de 100'den 46'ya geriledi.

Ulusal gelirin dağılımında meydana gelen bu köklü değişmelerin sonucu olarak, son sekiz yıllık dönemde köylülerin, işçilerin ve memurların satınalma güçlerinin, yarıyarıyadan daha fazla geriletildiği belirtildi. Nitekim, 24 Ocak 1986 tarihli Cumhuriyet gazetesinde yayınlanan SSK ve DIE'nin verilerine göre, 1977-1985 döneminde, gerçek işçi ücretleri yüzde 56 ve gerçek memur maaşları ise, yüzde 54 oranında gerileme gösterdi.

Bir başka deyişle, ortalama bir işçinin satınalma gücüne 1977 yılında 100 dersek; bu rakam, 1985 yılında 44'e ve aynı şekilde, ortalama bir memurun satınalma gücü de, 100'den 46'ya geriledi.

Arap sermayesi Türkiye'de vergi ödemeyecek

ANAP hükümeti, anayasanın 73. maddesinde yeralan **"Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür"** hükmüne aykırı olarak bir yasa tasarısı hazırladı ve ilgili tasarıya göre, yakında Türkiye'de şube açacak olan Islam Kalkınma Bankası'nın faaliyetlerinden, gelirlerinden ve her türlü işlemlerinden hiçbir vergi alınmaması öngörüldü. ABD güdümündeki petrol zengini gerici Arap sermayesinin kuruluşu olan Islam Kalkınma Bankası'nın Türkiye'de şube açmasıyla ilgili yasa tasarısı, 15 Ocak 1986 tarihinde TBMM'nin Bütçe ve Plan Komisyonu'nda görüşülerek kabul edildi ve boyalı basın, anayasaya açıktan aykırı bu yasa tasarısına hiçbir haber değeri biçmedi.

Anayasanın 73. maddesi aynen şöyle söylüyor:

●Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Üç maddeden oluşan ve **"Islam Kalkınma Bankası'na Vergi Muafiyeti Tanınması Hakkında Kanun Tasarısı"** adını taşıyan yasa önerisinin birinci maddesine göre, ilgili kuruluşun varlıkları, gelirleri, kârları ve her türlü işlemleri;

ikinci maddeye göre, yaptığı işlemler nedeniyle, her ne ad altında olursa olsun, nakden ve hesaben aldığı paralar ve işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar;

üçüncü maddeye göre, ise, bu kuruluşun her türlü menkul ve gayrimenkul mal alım ve satımları ve bu nedenle, yükümlü olduğu her türlü vergi, resim ve harçlardan muaf tutuldu. Ayrıca, banka tarafından sermayedarlara ödenecek kâr payları, gelir ve kurumlar vergisi kapsamı dışında bırakıldı.

Bankacılığın yanısıra, Türkiye'de sanayi, hizmet ve ticaret sektörlerinde de faaliyette bulunacak olan Islam Kalkınma Bankası'nın Özal'ın yakın çevresi, destekçisi holdingler ve bazı ANAP yöneticileriyle ortaklıklar kuracağı belirtildi. Bilindiği gibi, bundan bir süre önce Türkiye'de faaliyete başlayan Al Baraka Özel Finans Kurumu ile Faisal Finans Kurumu adlı kuruluşlara da benzer ayrıcalıklar tanınmışve bu şirketlere, başta Özal'ın kardeşi Korkut Özal olmak üzere, ANAP'ın Izmir ve Istanbul il başkanları ile bazı önde gelen yöneticileri ortak edilmişlerdi.

Böylece Istanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın Istanbul'da Boğaziçi'nin en güzel tepelerini Araplara peşkeş çekmesinden sonra şimdi de Arap sermayesine vergi muafiyeti tanınıyor.

Dışsatımcı holdinglere verilen devlet desteğinin bir faturası daha!

Türkiye petrole fazladan 600 milyar lira ödeyecek

Bir varil ham petrolün fiyatı, dünyanın her yerinde 19 dolardan işlem görmeye başladı. Buna karşılık, Türkiye daha önce yaptığı bağlantılara dayalı olarak, 1986 yılında dışardan aldığı her varil ham petrole yaklaşık 27 dolar ödeyecek ve böylece, dünya fiyatlarına göre, Türkiye'nin petrole ödeyeceği fiyat yüzde 40 daha pahalı olacak. Bu durum, 1986 yılında Türkiye'nin ham petrole fazladan 800 milyon dolar ödeme yapmasını gerektirecek. 1986 yılında bir doların 750 lira olacağı varsayımına dayanılarak yapılan hesaplamaya göre, Türkiye'nin aşırı yüksek fiyatla ham petrol almasından ötürü, 1986 yılında fazladan ödenecek miktar Türk parası olarak 600 milyar lira ediyor.

Ham perolün varili, dünyada 19 dolara kadar gerilerken, Türkiye neden 27 dolardan petrol satınalıyor? Türkiye ham petrolün önemli bir bölümünü, başta Iran olmak üzere bölgedeki Arap ülkelerinden satınalıyor ve bu alış-veriş, peşin para ile değil, mal karşılığı olarak gerçekleştiriliyor. Bu işleme göre, dışsatımcı holdinglerin ellerindeki kalitesiz ve dış pazarda rekabet gücü olmayan malların fiyatları düşürülüyor, aradaki fark devlet tarafından karşılanıyor ve ayrıca, bu holdinglere hazineden büyük teşvikler veriliyor.

Bu yolla yapılan dışsatıma karşılık, Türkiye bu ülkelerden ham petrol alıyor ve fakat, bu takas yöntemiyle alınan bir varil ham petrole de 27 dolar ödemek gerekiyor. Takas usulüyle yapılan dışsatım, holdinglerin büyük vurgunlar elde etmelerine neden oluyor; ancak, bu yöntem, ulusal ekonomiyi her yıl yüzmilyarlarca lira zarara sokuyor ve bunun faturasını da, yığınlar ödüyor.

Silah tekelleri Türkiye'de pazar kavgasında

Türkiye'ye askeri araç ve gereç satmak isteyen veya silah sanayiinin kurulmasına katılmak isteyen silah tekelleri arasında, çıkar çatışması ve pazar kavgası başladı. Gözlenen ilk çatışma, Federal Almanya'nın **Mercedes** (yerli ortak Otomarsan) ile **MAN** (yerli ortak Ercan Holding) firmaları arasında oldu. 170 milyar lira tutarındaki 9 bin 250 askeri **"taktik aracın"** yapımı ihalesi, önce Mercedes'e verildi ve MAN'ın itiraz etmesinin yanısıra, rüşvet söylentileri üzerine ihale iptal edilmek zorunda kalındı. Bunun üzerine, başbakan yaptığı açıklamada sorunu çözeceğini söyledi ve ihalenin her iki firmanın ortak yapımına verileceği belirtildi.

Öte yandan, Türkiye'de kurulması kararlaştırılan silah sanayiinde önemli bir rol oynayacak olan Askeri Elektronik Sanayii A.Ş'nin (ASELSAN) Genel Müdürü Hacım Komay konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, çok sayıda yerli ve yabancı kuruluşun ortaklık için kendilerine başvurduğunu belirtti ve yeni gelişmeleri şu noktalarda topladı:

- NATO Avrupa Grubu çerçevesinde yürütülen **"Stinger"** füzesi üretiminde ASELSAN, önemli bir paya sahip olacak.
- Henüz başlangıç aşamasında olan **"Maverick"** füzesi ortak üretim programı da ASELSAN'ın katılımıyla sürdürülüyor. Alçak hava savunma sistemleri konusunda çalışmalar devam ediyor.
- F-16 savaş uçağı üretim programı kapsamında ASELSAN, uçak navigasyon sistemi üretimi için **"Litton"** firması ile ortak üretim anlaşması imzaladı.
- Türkiye'de üretilecek 35 mm'lik **"Oerlikon"** toplarının radar kontrollu atış kontrol sistemi ASELSAN tarafından üretilecek.
- Ayrıca, laser uzaklık ölçme cihazı, mayın dedaktörü, VT mayın dedaktörü ve VT elektronik tapa gibi savunma ürünlerinin imalatına da bú yıl içerisinde aşamalı olarak başlanacak.

ABD'de bütçe açıkları artıyor

ABD Başkanı Ronald Reagan 5 Şubat 1986 günü 1987 yılı bütçe tasarısını Kongre'ye sundu. Büyük tartışmalara neden olan bütçe tasarısına göre 1986 yılı için 202,8 milyar dolar ve 1 ekimde başlayan yeni mali yılda 143,6 milyar dolar bütçe açığı öngörülüyor. 1986 yılı için 777,1 milyar dolar olarak hesaplanan devlet gelirlerinin 1987 yılında 850,4 milyara çıkarılmasına rağmen bütçedeki açığın büyük ölçüde varlığını korumasına silahlanma giderlerinin astronomik bir şekilde artması neden oluyor.

Geçtiğimiz günlerde savunma bakanlığı bütçesi dışında tüm bakanlıkların giderlerinde kısıtlamalar yapıldığı ve yeni vergilerle devlet gelirlerinin artırılacağı açıklanmıştı. Halka verilen devlet hizmetlerinin sınırlanması ve halkın sırtına yeni ek vergi yükü bindirilmesine rağmen bütçe açığının bütçenin yaklaşık beşte birini bulması kongrede sorumsuzluk olarak nitelendirildi.

1986 ve 1987 bütçelerindeki gediğin kapanmamasına neden olan silahlanma giderleri, içinde bulunduğumuz yıl için 278,4 ve gelecek yıl için 311,6 milyar dolar olarak saptanıyor. Tüm devlet giderlerinin yüzde 30'unu oluşturan savunma bakanlığı bütçesinin **"Yıldızlar Savaşı"** projesi nedeniyle giderek daha da kabaracağı ve 1991 yılında yaklaşık 400 milyar dolara çıkacağı tahmin ediliyor.

Bilindiği gibi Reagan **"bütçe açıklarını kapatacağım"** sloganıyla başkan seçildi. Oysa ABD tarihinin en büyük bütçe açığına sebep oldu. Bu açık büyümeye devam ediyor. 1986 başında Kongre artık bu gidişe **"dur"** demek gerekir diyerek Reagan'ın önerdiği bütçeyi geri çevirdi. Bunun üzerine Reagan hükümeti memurların maaşlarını ödeyemez duruma düştü. Reagan'ın konumu politik açıdan zayıfladı. Şu anda somut olarak ABD'de 8 milyon **"resmi"** işsiz var. Görüldüğü gibi ısrarla sürdürdüğü silahlanma politikası yüzünden ABD ekonomisi giderek sarsılıyor. Bu yüzden ABD içinde de Reagan'ın **"Yıldızlar Savaşı"** projesine karşı muhalefet artıyor.

İngiltere'de işsizlik rekoru

Ocak ayı sonu sayılarına göre Ingiltere'deki işsizlik 3,27 milyona çıkarak rekor düzeye ulaştı. Çalışabilir nüfusun yüzde 13,5'ini bulan işsizlik Thatcher'in ekonomi politikasının başarısızlığının bir simgesi olarak değerlendiriliyor. Thatcher'in dış politikada olduğu gibi ekonomik alanda da ABD'ye yaslanması ve ulusal çıkarları gözardı etmesi sonucu ekonomik bunalımın daha da derinleşeceği endişesi giderek yaygınlık kazanıyor. Mecliste muhalefetin yanısıra hükümet içinde de ekonomi politikası sert eleştirilere yol açıyor.

Reagan Libya'ya ekonomik ambargo uygularken, Angola'daki karşı devrimci UNITA'ya askeri yardımı artıracak

Bugün Libya, yarın neresi ?

Filiz KARDAM

"Libya terörizminin merkezidir, cezalandırılmalıdır" diyen Reagan yönetimi, müttefiklerinden destek görmemesine karşın geçtiğimiz günlerde Libya'ya karşı ilan ettiği ekonomik kısıtlamaları yürürlüğe koydu. Amerikan 6. Filosu'na ait gemiler ise Libya açıklarında, ve Sirte Körfezi'ne inme hazırlığında... Libya teröre karışmış mıdır? Reagan yönetimi bu konuda hiçbir kanıt gösteremiyor.

Amerikan savaş gemilerinin Libya açıklarında tatbikat yaptığı günlerde bir başka Afrika ülkesinden, Angola'dan UNITA örgütünün lideri Savimbi, Beyaz Saray'ın konuğu oldu. Washington'da **Savimbi**'nin itibarı çok yüksek. Muhafazakar kanat politikacıları arasında şöyle sözedenlere bile rastlanıyor: **"Eğer Savimbi ABD vatandaşı olsaydı, 1988'de muhafazakarların cumhurbaşkanı adayı olurdu."**

Amerikalı yöneticilerle çektirdiği fotoğraflarda 32 dişiyle gülüyor Savimbi... Nasıl gülmesin ki? Reagan yönetimi Savimbi'nin örgütü UNITA'ya verdiği yardımı bu yıl on misli artırarak, 300 milyon dolara çıkarmayı planlıyor.

UNITA'nın görevi, bağımsızlığına kavuşmuş olan Angola'nın bağımsız gelişmesini, emperyalist sistemden kopmasını engellemek, onun devrimci-demokrat yönetimini yaşatmamak, onun izlediği sosyalizme yönelen, bağımsızlıkçı politikanın diğer Afrika ülkelerine örnek olmasının önüne geçmek... UNITA on yıldır bu görevi, ülkede terör yaratarak, cinayetler işleyerek, Angola'ya saldıran Güney Afrika ırkçı yönetiminin birliklerine yardımcı olarak yerine getirmeye çalışıyor. Ve bu **"kutsal amacı"** yerine getirmek için de **Reagan** yönetiminden her yıl milyonlarca dolar para alıyor. Savimbi'nin Washington'da ABD yöneticileri tarafından ağırlandığı günlerde UNITA çeteleri Angola'da Chimcomba köyünü alacakaranlıkta bastılar. Aralarında çocuklar da olmak üzere silahsız, savunmasız insanları katlettiler. Gazeteler ölü sayısını

gua'da yasal yönetime karşı savaş ilan etmiş olan Kontra'lar, Afganistan'da kendisine Islam Mücahidi adını veren karşı-devrimci çeteler gibi. Teröre karşı savaşıyorum diye dünyayı ayağa kaldıran Amerikan yönetimi, terörden başka yöntem tanımayan, sivil insanları acımasızca öldüren, okulları, hastaneleri, tarlaları yakıp yıkan bu örgütleri yaşatırken, hiçbir kanıt gösteremediği halde Libya'yı terörizmin merkezi ilan ediyor. Neden?

1969'da Libya'da krallığı kansız bir darbe ile devirip iktidara gelen Kaddafi ülkesindeki ABD ve Ingiliz üslerini kapattı. Büyük şirketleri, petrol işletmelerinin önemli bir bölümünü millileştirdi. Ortadoğu'da Israil'e karşı mücadele eden yurtsever güçleri savundu; FKÖ sorununun adil çözümünden yana tavır aldı. Bağlantısızlar hareketi içinde aktif rol oynadı.

Işte bu yüzden de **Savimbi**'ye ardına kadar açılan kapılar **Kaddafi**'ye kapalıdır. Reagan yönetiminin Kaddafi'ye karşı yıllardır yürüttüğü düşmanca kampanyanın ve yıkıcı planların başlıca nedeni, onun Arap ilerici hareketinden yana ve bölgede gittikçe etkisini artıran anti-emperyalist politikasıdır.

"YALNIZ KOVBOY" !..

Çifte standartlar

Amerikan yönetimi çifte standart uygulamayı, Amerikan çıkarlarına göre hareket etmeyen yönetimlere (veya hareketlere) dişlerini

ne getirmiştir. Güney Afrika'daki ırkçı rejime karşı **"ekonomik boykotla bir sonuç alınamaz"** diyerek göstermelik bir-iki önlemle yetinen ABD, Nikaragua ve Libya'ya karşı ekonomik ambargo ilan etmekte hiçbir duraksama göstermemiştir. 1983 yılında küçücük Grenada adasını işgal edivermiştir. 1984'de Nikaragua limanları mayınlanmıştır.

Amerikan yönetimi bu dış politika uygulamasını **"Yeni Globalizm"** diye adlandırmaktadır. Oysa, ABD'de özellikle sertlik yanlısı politikacıların büyük bir şiddetle savunduğu bu politika, 1947'lerde geliştirilmiş olup, amacı dünya devrimci sürecinin ana güçlerine, yani sosyalizme, ulusal kurtuluş hareketlerine ve kapitalist ülkelerdeki barış ve demokrasi güçlerine vurmaktır. Bu anlamda, Amerikan yönetimine dünyanın her tarafına el atması için hak tanıyan, global bir stratejidir.

Bu strateji, Washington'un çizgisinden ayrılan üçüncü dünya ülkelerine karşı haçlı seferleri düzenlemeyi, ABD'nin çıkar alanı olarak ilan ettiği her yerde çatışmaları alevlendirmeyi veya yeni sınırlı savaşlar yaratmayı içermektedir. Dolayısıyla ismine bugün **"yeni"** sıfatı eklenmiş olsa da politika eskidir. Yıllardır Asya'da, Orta Amerika'da, Ortadoğu'da, Afrika'da kurtuluş savaşı veren, bağımsızlıktan yana bir politika izlemeye çalışan halkların yaşayarak öğrendikleri, ekonomik yıkıntı, istila, ölüm, gözyaşı anlamına gelen bir politikadır bu...

Yeni olan ise, özellikle 1980 sonrasında ABD'nin bu politika çerçevesindeki faaliyetlerini tazelemesi, genişletmesi ve güçlendirmesidir. Ayrıca Amerikan yönetimi son Libya olayında da görüldüğü gibi bu eylemlere müttefiklerini, dostlarını da katmak yönündeki çabalarını artırmıştır.

Yine 1980'li yıllarda ABD, CIA'nın yabancı devletlere müdahale alanındaki faaliyetlerini genişletirken, özel bazı askeri birlikler de oluşturdu. 1983'de, 19 Güneybatı Asya ve Kuzeydoğu Afrika ülke-

Reagan yönetiminin Savimbi'yi ağırladığı günlerde Savimbi'nin çeteleri Angola'da aralarında çocuklar da olmak üzere 105 kişiyi katletti.

Son altı ay içinde ABD, bölgesel çatışmalarda "dost" güçlere yardım için 60 devlete yüzlerce ekip gönderdi. Çoğu zaman lümpen, hasta ruhlu, sadist kişilerden oluşan paralı askerler özel eğitimden geçirilerek "problemli" bölgelere gönderiliyor. Bugün Angola'da da karşı devrimci çetelerden oluşan UNITA'ya cinayetlerinde yardımcı olmak için Ingiliz, Italyan, ABD, Portekiz'den paralı asker bulunuyor.

yüzlerce ekip göndermiştir. Bu miktar, 1970'lerdekinin iki katıdır. 1982'de özel askeri birliklere 441 milyon dolar ayrılırken, bu yıl 1,2 milyar dolar ayrılmıştır.

Öte yanda Reagan yönetimi, 3 Nisan 1984'te yayınladığı bir direktif ile CIA ve FBI'yı dünyanın her yerinde terör gruplarıyla mücadele etmekle görevlendirmiştir. Kim terörist, kim değil, bu konuda karar verme sorumluluğu ise CIA ve FBI

ren, savaş gemilerini defalarca Lübnan kıyılarına, körfez bölgesine süren ABD'nin hedefi hiç kuşkusuz yalnızca Libya değil, Doğu Akdeniz'i kontrol etmek, Arap ülkelerindeki anti-emperyalist güçleri denetimi altına almak, bölgedeki ilerici çıkışların önüne geçmektir. Bugün Libya tehdit edilirken, yarın Suriye veya bölgedeki bir başka ülkeye müdahale gündeme gelebilir.

Siyonist korsanlar

4 şubat salı günü Israil jetleri Libya'dan Suriye'ye gitmekte olan bir Libya sivil yolcu uçağını Akdeniz üzerinde (uluslararası hava sahasında) çevirerek Israil'de bir askeri havaalanına inişe mecbur ettiler. Libya uçağı Israil'de beş saat alıkondu ve yolcular sorguya çekilip arandı. Yolcular arasında Filistin Kurtuluş Örgütü'nden kimseyi bulamayan Israil makamları daha sonra Libya uçağının yoluna devam etmesine izin verdiler.

Israil siyonistlerinin bu son korsanlığı Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri ve birçok hükümet tarafından kınandı. ABD hükümeti ise önceleri koskoca bir devletin yaptığı **"uçak kaçırma eylemi"** karşısında sessiz kalırken, sonunda Reagan içinde teröristler bulunan uçakların kaçırılmasının normal olduğunu söyledi.

Diktatör Haiti'den kaçtı

Karayipler bölgesi ülkelerinden Küba'nın doğusundaki adada yer alan Haiti'de 31 ocak günü verilen haberlerde diktatör Duvalier'in devrildiği söylenmekle birlikte daha sonra haberin kaynağı olan Beyaz Saray ve ABD Dışişleri Bakanlığı yanlış olduğunu bildirerek özür dilediler. Geçtiğimiz ay içinde başlayan ancak diktatörün baskı ve terörünün artmasına, sıkıyönetime ve çocukların bile Duvalier'in askerleri tarafından kurşunlanmasına rağmen sürdü. Giderek artan gösterilerin sonucunda ülkeyi yönetemez hale gelen diktatör 8 şubat günü Amerikan Hava Kuvvetlerine ait bir uçakla ülkeyi terketmek zorunda kaldı. 15 yıl önce babasından iktidarı miras olarak devralan, eşi ile birlikte ülkeyi terkeden Duvalier'i Fransa kabul etti. Başka bir ülkeye yerleşene dek diktatör Fransa'da kalacak. Duvalier'in ülkeyi terketmesinden sonra halk sokaklara dökülerek çılgınca eğlendi. Gazetemiz baskıya girerken Haiti'de yönetimi asker ve sivillerden oluşan bir hükümetin devraldığı ve Duvalier'in askerleri ile halk arasında çatışmaların devam ettiği ve ölü sayısının 50'ye yaklaştığı bildiriliyordu.

30 yıldır Haiti'yi demir yumrukla yöneten **Duvalier** ailesinin koltuğu rejime karşı çıktıkları için katledi-

Çareyi kaçmakta bulan Duvalier

runda. Ülkede halkın çoğunluğu yoksulluk ve açlık içinde sürünürken, küçük bir azınlık ve diktatörlüğün ailesi olağanüstü bir lüks içinde yaşarken, devlet kademelerinde ayyuka çıkan sahtekarlık ve rüşvet olayları **Duvalier**'i kabinede sık sık değişiklik yapmak durumunda bırakıyordu.

Bu koşullarda son dönemde diktatöre karşı yükselen tepki ve reform talepleri yalnızca emekçi kesimlerden değil, toplumun değişik tabakalarından yükseliyor. Demokratik talepler ileri gelen meslek ve sanayi kuruluşlarının yanısıra, dini kuruluşlar tarafından da destekleniyor. Nüfuşun yüzde 85'inin

re silahsız, savunmasız insanları katlettiler. Gazeteler ölü sayısını 105 olarak verdi.

İşte bu Savimbi, Reagan yönetimi için terörist değil, üstelik bir özgürlük savaşçısı! Tıpkı Nikara-

lanna göre hareket etmeyen yönetimlere (veya hareketlere) dişlerini gösterirken, kendi çıkarlarına hizmet edenleri ise kan gölü içinde yüzüyor olsalar bile desteklemeyi dış politika stratejisinin yöntemi hali-

oluşturdu. 1983'de, 19 Güneybatı Asya ve Kuzeydoğu Afrika ülkesindeki operasyonlara karşı **"Çevik Güçler Merkezi Komutanlığı"** (CENTCOM) kuruldu. Bugün, başlıbaşına bir askeri güç haline gelmiş olan CENTCOM'un görevi, **"Sovyet etkisinin yayılmasını önlemek"** ve dolayısıyla istikrarı korumak olarak belirtilmektedir. ABD, bölgesel çatışmalarda kendisiyle uyum içindeki **"dost güçlere"** yardım için son altı yılda 60 devlete

rörist, kim değil, bu konuda karar verme sorumluluğu ise CIA ve FBI yetkililerine bırakılmıştır.

Bir karşı tepki değil

Bu durumda ABD'nin Libya'ya karşı eyleme geçmesini gerçekten terörü engelleme girişimi ve bir karşı-tepki eylemi olarak kabul etmek mümkün mü? Akdeniz'de yıllardır emperyalist saldırı hazırlıkları yapan, askeri manevralar sürdü-

ülkeye müdahale gündeme gelebilir.

Öte yanda şu da gözden kaçmasın: ABD yönetimi, savaş gemisi diplomasisini şiddetlendirdiği, yerel çatışmaları körüklediği, anti-komünist kampanyaları güçlendirdiği sürece, uluslararası ilişkilerin, özellikle ABD-Sovyet ilişkisinin normalleşmesi de o denli zorlaşacaktır. Bu ise silahsızlanma yönünde ciddi adımların atılamaması demektir.

yöneten **Duvalier** ailesinin koltuğu rejime karşı çıktıkları için katledilen 50 bin kişinin kan izlerini taşıyor. Kaybolan insanların ise sayısı bile belli değil. **Duvalier** döneminde ülkeyi terkedenlerin sayısı ise iki milyona yakın. Şimdi bu ürkütücü tabloya son günlerde gösterilerde, sokaklarda öldürülen ve yaralanan 100'lerce kişi de eklendi.

Öte yanda Haiti, artan enflasyon koşullarında gelirinin dörtte birini dış borç ödemelerine yatırmak zo-

dini kuruluşlar tarafından da destekleniyor. Nüfusun yüzde 85'inin Katolik olduğu Haiti'de bugün Katolik Kilisesi de hükümetin en güçlü muhaliflerinden biri olma niteliğini taşıyor.

Öte yanda Haiti'nin küçük, ancak militan özelliklere sahip proletaryası ile onun illegal durumdaki partisi, Haiti Komünistlerinin Birleşik Partisi (PUCH) toplum yaşamında gittikçe daha önemli bir güç haline geliyor.

Libya'ya saldırmak için Türkiye'de talim yapıyorlar. Amerika'nın en büyük dergilerinden Newsweek'in 10 şubat tarihli sayısında açıklandığına göre 6. Filoya ait Amerikan jet uçakları Türkiye'deki atış sahalarında sürekli bombardıman talimi yapıyorlar. Böylece Özal hükümetinin bütün açıklamalarına rağmen topraklarımızın Libya'ya saldırı hazırlığı içindeki Amerikan silahlı kuvvetlerine alet edildiği, saldırganların desteklendiği bir kere daha kanıtlanmış oldu. Ülkemizdeki ABD üsleri sökülmeden ve ABD'ye uyduluk politikasına son verilmeden bu durumun düzeleceğini ummak boş bir hayaldir.

Filipinler'de kanlı seçim

8 şubat günü Filipinler'de yapılan seçimlere hile karışması kanlı olaylara neden oldu. Ajanslar ölü sayısının 65'e yaklaştığını bildiriyor.

Filipinler'de iki başkan adayından birisi 20 yıldır iktidarda bulunan diktatör **Ferdinand Marcos** ile geçtiğimiz yıllarda sürgünden yurduna dönerken havaalanında öldürülen muhalefetin lideri Aquino'nun eşi **Corazon Aquino**.

Seçimlerden önce, ABD'nin uydusu bir politika izleyen Marcos'un, ülkede yoksulluk, ekonomik kriz, enflasyon kol gezerken eşiyle birlikte ABD'de 250 milyon dolarlık bir yatırım yaptığı ortaya çıktı.

54 milyon nüfustan 26 milyon seçmenin oy kullandığı seçimler sırasında sandıkların kaçırıldığı, ölülere oy kullandırıldığı, muhalefetin seçmenlerinin oy kullanmasının engellendiği bildiriliyor. Ayrıca seçimler sırasında gözcülük yapmak üzere kurulan **"Hür Seçimler İçin Ulusal Hareket Örgütü"** seçimlerden 11 saat önce askerlerin kapı kapı dolaşarak seçmenleri etkilediğini ve oy başına 3 dolar rüşvet teklif ettiğini açıkladı.

Seçimlerin sona ermesinden hemen sonra başlayan ve özellikle çok yavaş olarak süren sayımlar ga-

Marcos kendini kahraman ilan ederek Baguio'da anıtını diktirdi

zetemiz baskıya girdiği sırada hâlâ devam ediyordu. 9 şubat günü erken saatlerde açıklama yapan Filipin radyo ve TV'si Marcos'un kazandığını bildirdi. Ancak ajanslar sayılan 10 milyon oydan 5,5 milyonunu kazanan Bayan Aquino'nun önde gittiğini bildiriyorlar. Sayım devam ederken Marcos bir açıklama yaparak, gerekirse hiç seçim yapılmamış bir ülkeyi yönetmeye devam edebileceğini söyleyerek muhalefeti ve halkı tehdit etti ve seçimleri kazandığını bildirdi.

Challenger'in patlaması Reagan'ın "Yıldızlar Savaşı" projesinin tehlikelerini kanıtladı

Uzayda saksafon da çalmak !

"Kâh çıkarım gökyüzüne
Seyrederim alemi
Kâh inerim yeryüzüne
Seyreder alem beni"

Aşık Nesimi'nin yaklaşık üç asır önce türküsüne konu olan **"gökyüzüne çıkma dileği"** günümüzde artık bir gerçek oldu. Bilinmeyeni keşfetmek, başka gezegenlere ve henüz tanımadığımız yeni yaşamlara ulaşmak hayal değil. İnsanoğlu, kabına sığmayan merakı ve yaratıcılığıyla bir koluyla arzın merkezine, bir koluyla düşünmesi bile insanın aklını kaçırmasına yetecek, ucu bucağı bilinmeyen uzayın derinliklerine uzanıyor. Bir yandan atomu parçalıyor, nötron ve elektronların dansını seyrediyor, bir yandan da uzaya, koca dünyamızın etrafında tıpkı ışığın çevresinde dönen pervaneler gibi tur atan, koca gözlerle alemi seyredip yine koca kulaklarla nefes alışımızı dinleyen uydular yolluyor. Tüm bunları düşünmek, yıllardır damla damla biriktirilen bilgi ve deneyin insanlığın yararına kullanılacağını düşünmek insanı heyecanlandırıyor, sevindiriyor. Hangimiz aya ilk ayak basıldığı, uzayda ilk kez yüründüğünde o astranot ya da kozmonotun yerinde olmayı düşlemedik ki?

28 Ocak 1986 günü Challenger Uzay Mekiğinde bir anda kül oluveren yedi kişiden biri olan 37 yaşındaki, iki çocuk anası öğretmen **Christa Mc Auliffe** de uzaydan öğrencilerine fizik dersi vermeyi düşünmemiş miydi?

Bu talihsiz uçuşun zenci pilotu **Robert Mc Nair**'in de bir düşü varmış. **Uzayda saksafon çalmak.** Harlem'de doğup büyüyen ve çok güzel saksafon çalan Mc Nair'ın düşü ne yazık ki gerçekleşemedi. Tüm bunlar insana yaraşır duygu ve dilekler. Zaten barışseverlerin yüreğini dolduran da yerin, göğün, tüm bilimsel ve teknik gelişmenin insanın mutluluğu ve barış için kullanılması dileği değil mi?

Bir kaza ve ortaya çıkan gerçek

28 ocak günü televizyonlarımızın başında Challenger'in aniden patlamasını yedi insanın yok olmasını kanımız donarak seyrettik. ABD'nin Cape Caneveral üssündeki Kennedy uzay merkezinden fırlatıldıktan 72 saniye sonra patlayan Challenger, tüm dünyada üzüntüyle karşılandı ve yeni bir tartışmayı başlattı.

Challenger mürettebatının mekiğe binmeden önceki son fotoğrafları

Uzay Mekiği Challenger ilk deneme uçuşuna çıktığı 26 Şubat 1977'de uzay çağının en parlak buluşu olarak değerlendirilmişti. **"Uzay dolmuşu"**nun gelecekte sıradan insanların da uzaya rahatlıkla çıkabilecekleri bir araç olacağı düşünülüyordu. Çünkü diğer araçlardan farklı olarak, yeryüzüne dönüşünde yumuşak iniş yapabiliyor böylece uçak gibi defalarca kullanılabiliyordu. Bu gerçekten önemli bir gelişmeydi. Uzay mekiği 1977'den bugüne kadar sivil amaçlar için kullanıldığı iddia edilerek defalarca denendi.

Patlamanın olduğu son uçuşun özelliği ise uzaya ilk kez sıradan bir insanın gönderiliyor olmasıydı. Gözler, binlerce aday arasında seçilen öğretmen Christa'ya çevrilmiş, denemenin askeri amaçları gözlerden gizlenmeye çalışılmıştı. Ancak yedi insanın kurban edilmesiyle sonuçlanan deneme birçok gerçeği de su yüzüne çıkardı. Kurban edilmesi diyoruz, çünkü patlama sonrası yapılan açıklamalar gösteriyor ki, **kaza tamamen beklenmedik bir olay değil.** Yetkililer Challenger'in bu uçuşunu tehlikeleri bilerek göze almışlar.

Askeri programlarının hızla ilerlemesini sağlamak için emniyet önlemleri gözardı edilmiş. Bilindiği gibi yakıt tankındaki sızıntı ve buzlanma nedeniyle oluşan çatlaklar yüzünden uçuş 6 kez ertelenmişti. Yine mekiğin yapımını üstlenen firmanın açıklamasına göre, **kaza durumunda mürettebatı fırlatacak koltuk ve paraşüt aksamı ilk uçuşlarda kullanıldığı halde sonraki uçuşlarda daha fazla yük taşınması amacıyla çıkarılmış.** Bu nedenle mürettabat aracı terkedememişti.

Challenger uzay mekiği fırlatıldıktan 72 saniye sonra infilak etti.

ABD Savunma Bakanı Weinberger Washington'da düzenlediği basın toplantısında nihayet baklayı ağzından çıkardı: **"Challenger'in kaybı ülkemizin 'Yıldızlar Savaşı' ile ilgili projesini olumsuz yönde etkileyecektir"** dedi. En yetkili ağızdan yapılan bu açıklama da mekiğin, uzayın silahlandırılması için kullanıldığını ve iddia edildiği gibi barışçıl, bilimsel bir proje olmadığını gösteriyor. Tass Ajansı da yaptığı bir açıklama da **"Challenger'in başkan Reagan'ın 'Savunma Kalkanı' oluşturulma önerisi doğrultusunda uzaya gönderildiği"**ni söylüyor.

Henüz patlamanın temel nedeni ortaya çıkmamış olsa da, uzay mekiğindeki insanların ABD'nin çılgın amaçları doğrultusunda bilerek tehlikeye atıldıkları anlaşılıyor. ABD'nin uzaya yerleştirilecek silahlarla atom roketlerine karşı oluşturmak istediği **"savunma kalkanı"** projesinin ne kadar güvenilmez olduğu bu felaketle kanıtlandı.

Nasa mühendisleri patlamadan aylarca önce yetkililere uçuşun tehlikeli olduğuna dair gizli bir rapor vermişlerdi.

Oysa uzayın bilimsel ve barışçıl amaçlarla kullanılmasının olanakları vardır. Bu kadar masraf yapmak, insan yaşamını tehlikeye sokmak yerine **karşılıklı anlaşmalarla tüm atom silahları yok edilebilir.** Böylece **"kalkan"**a da gerek kalmaz. Gorbaçov'un atom silahlarını yok etme çağrısına kulak tıkayanlar, şimdi bu öneriyi yeniden düşünmeli, olumlu cevap vermeli.

Biz inanıyoruz ki, barış içinde bir dünya mutlaka kazanılacak. Babalarının düşünü çocuklar gerçekleştirecek ve uzayda saksafon da çalacaklar. Öğretmenler uzay istasyonlarından dünyanın dört bir yanındaki çocuklarına, öğrencilerine fizik dersleri verebilecekler...

27. Kongre öncesinde Sovyet halkı önemli görevlere hazırlanıyor

"Daha iyi bir dünya ve halkın mutluluğu için..."

1985 yılının sonbaharında SBKP Plenumu üç önemli belgeyi onayladı ve Sovyet halkının tartışmasına sundu. Bu üç belge, SBKP programının güncelleştirilmiş yeni taslağı, 2000 yılına kadarki dönemin ekonomik-sosyal gelişmesine ilişkin önlemler tasarısı ve parti tüzüğü taslağından oluşuyor. 25 şubatta yapılacak olan 27. parti kongresinde kesin biçimini alacak olan belgeler, toplumun her kesiminde, tüm işletmelerde, okullarda, laboratuvarlarda, kolhozlarda, yerel parti örgütlerinde, yığın örgütlerinde, her kademede, partili partisiz bütün Sovyet emekçileri tarafından tartışılıyor. Derinliği ve yaygınlığı açısından Sovyet toplumunda şimdiye dek hiç gerçekleşmemiş boyutlarda bir tartışma ve değerlendirme. Tartışma basın-yayın organları kanalıyla da yürütülüyor. Belgelerin yayınlanmasından aralık ayı sonuna dek geçen iki aylık sürede yalnızca **"Pravda"** gazetesine bu konuda 12 bin mektup gönderilmiş durumda.

Daha barışçıl bir dünya

Birbirini tamamlayan üç belgenin özünü, dünyada barışın korunması ile Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin mükemmelleştirilmesi ve komünizme yaklaşılması meydana getiriyor. SBKP Genel Sekreteri **Gorbaçov**'un yeni yıl mesajında da dile getirdiği gibi Sovyetler Birliği, insanlığın 2000 yılına daha barışçıl, daha iyi bir dünyada, korkusuz olarak girebilmesi için çabalarını yoğunlaştırmayı hedefliyor. Daha iyi bir dünya ise hiç kuşku yok ki, topyekun yıkım tehlikesinin asgariye indirildiği, uluslararası ilişkilerde çatışma ve güç kullanmanın yerini mantığın aldığı, devletlerarası güvenin adım adım geliştirildiği bir dünyadır... 1985 yılı, içinde özellikle zirveye giden günlerde, böyle bir dünyanın yaratılmasına aktif olarak katkıda bulunacağını kanıtlayan Sovyetler Birliği geçtiğimiz günlerde de 20. yüzyılda nükleer silahların tümüyle ortadan kalkmasını hedefleyen bir barış programı önerisinde bulundu.

Sovyet halkı, 25 şubatta yapılacak parti kongresinde kesinleşecek program taslağını toplumun her alanında, fabrika, okul, kolhozlarda kendi geleceklerini kendilerinin çizmesi sorumluluğunu taşıyarak tartışıyor

Hızlandırılmış ekonomik-sosyal gelişme

20. yüzyılın son 15 yılında önüne koyduğu görevler, Sovyetler Birliği için 1986 yılının sıradan bir 5 yıllık plan dönemi başlangıcı olmadığını gösteriyor. Gorbaçov'un **"niteliksel olarak farklı bir aşama"** diye nitelendirdiği bu dönem, Sovyet halkının yaşamının her alanını etkileyecek uzun dönem planlarının yaşama geçirileceği yıllar olacak; Sovyet halkı komünizm kuruculuğuna geçecek. Nasıl başarılacak bütün bunlar sorusunun yanıtını ise program taslağı veriyor. Yeni program taslağı, 1961'deki 22. Kongre'de kabul edilen üçüncü programın güncelleştirilmiş şekli. Içeriği zenginleştirilerek yeniden kaleme alınmış olan programda, zamanın sınavını verememiş olan bazı tanımlamalar düzeltilmiş, hedeflenmesi, girdi tasarrufuyla intensif üretime geçilmesi, örgütlülüğün geliştirilmesi ve verimliliğin artması hedefleniyor.

Buna bağlı olarak sosyal-politik alandaki hedefler de halkın yaşam koşullarının bütünüyle daha yüksek bir düzeye çıkarılması, mevcut sınıf, sosyal grup ve tabakaların (işçi sınıfı, kolhoz köylülüğü ve aydınlar) aralarındaki farkların azaltılması ve birbirine yakınlaşmaları; kafa ve kol emeği arasındaki farklılıklar ile köy-kent farklılıklarının süreç içinde asgariye indirilmesi; etnik gruplar ve ülke hakları arasındaki ilişkilerin daha da geliştirilmesi, yani sosyal açıdan homojen bir toplumun yaratılması olarak belirleniyor.

Bütün bunlar ise 2000 yılına dek

ulusal gelirin iki kat artması anlamına geliyor. Endüstri üretimi iki kat yükselirken, elektrik üretimi de 5-7 kat artacak. Tüm sektörlerdeki üretim artışı ise emek üretkenliğinin 2,3-2,5 kat artırılmasıyla yani kaynakların daha tasarruflu kullanımı ile sağlanacak. Sovyet

yeni bir refah düzeyine ulaşması değil, aynı zamanda politik ve kültürel alanda zenginleşmesi öngörülüyor. Yani, uygarlığın, bilimsel teknolojik devrimin tüm olanaklarından yararlanan Sovyet insanı, aynı zamanda politik açıdan daha dinamik, daha yaratıcı, daha yeniliklere hazır bir insan haline gelecek.

Ekim ayındaki SBKP MK Plenum toplantısındaki konuşmasında **Gorbaçov, "sosyalist demokrasiyi her bakımdan genişletip derinleştirmeden, yani devlet ve toplum yaşamıyla ilgili sorunların çözümüne bütün emekçilerin, emekçi kollektiflerinin ve örgütlerinin hergün daha aktif ve etkili biçimde katılması için gerekli koşulları yaratmadan başarılı bir ilerleme sağlayamayız"** diyordu. Belgeler üzerinde ülke çapında sürdürülen tartışmaların da bu yönde başarılı bir uygulama olduğu ortada. Kağıt üzerinde mükemmel duran planlar, onları derinlemesine kavramamış, aklını ve gönlünü vermemiş, hazırlık süresinde katkısı olmamış, onları benimsemeye psikolojik olarak hazır olmayan insanlar tarafından uygulanabilir mi? Insan unsuru dışlandığı takdirde en fevkalade plan bile hayal olarak kalmaya mahkum değil midir?

Yeni planlar, eski çalışma koşullarına uygun alışkanlıkları terketmeyi, hareketsizlikten kurtulmayı, kendini tüketmiş, gelişmeyi engelleyen herşeyin ortadan kaldırılmasını, köklü bir dönüşüme hazır olmayı gerektiriyor. **Gorbaçov**'un çeşitli işletmelerde, yerel örgütlerin toplantılarında vurguladığı **"hepimiz kendimizi değiştirmeye zorunluyuz. İşçiden bakana, parti komitesi sekreterine, devlet yöneticilerine dek hepimiz kendimizi yeni bir başlangıç için değiştirmeliyiz"** sözlerini de yeni yapılan hedefleri çerçevesinde değerlendirmek gerekiyor.

Sovyet halkının yetenekleri ve yaratıcılığı yeni hedeflere uygun biçimde nasıl seferber edilecek? Bunun yanıtını da SBKP şöyle veriyor: **"Insan faktörü ancak üzerinde iyi düşünülmüş bir ekonomik strateji, güçlü bir sosyal politika ve kararlı bir ideolojik-eğitsel çalışmadan oluşan kopmaz bir bütünsel uygulamayla aktifleştirilebilir."** Bu nedenle de bir taraftan günün görevleri Sovyet halkına en açık biçimde anlatılıp, onların deneyimleriyle zenginleştirilirken, diğer taraftan da onlara inisiyatifleri ve yaratıcılıklarını kullanmaları için sınırsız olanaklar açılmasının önlemleri alınıyor. Böylece, Sovyet toplumunun büyük görevlerin çözümüne hazırlandığı koşullarda, açıklığın genişletilmesi, aşağıdan kontrolün artırılması, devlet örgütleriyle toplumsal örgütlerin eylemlerinde demokrasi ilkelerinin güçlendirilmesi, genç insanların ve kadınların sorumlu konumlara daha çok getirilmesi, bürokrasinin, toplantı-tören furyasının azaltılması gibi konular üzerinde önemle duruluyor.

Sovyet halkı 2000 yılında bugün koyduğu hedeflere ulaşabilecek mi? Buna, emperyalist dünyanın ters yöndeki beklentilerine ve tüm karalamalarına rağmen tarih ve Sovyet halkı olumlu yanıt veriyor. Bu programın hedeflerine ulaşması, sosyalizmin dünyamızdaki politik gücünün ve etkisinin artması demektir. Sosyalizmin daha güçlü olduğu bir dünyada ise barışın korunmasının şansı bugünkünden çok daha fazla olacaktır.

GÜLDÜŞÜN

kaleme alınmış olan programda, zamanın sınavını verememiş olan bazı tanımlamalar düzeltilmiş, hedefler toplumun gelişme sürecinin gerçekleriyle bağdaşır bir şekilde saptanmıştır. Toplumun gelişmesinde çözücü rolü ekonominin oynadığı temelinden hareket eden program ekonomik ve sosyal alanlarda yeni atılımlar yapılmasını yeni tekniklerin günlük yaşama yansımasını öngörüyor.

Ekonomik alanda, ülkenin bilimsel teknolojik potansiyelinin ulusal ekonomide en etkin biçimde kullanılması, 2000 yılına dek üretim potansiyelinin nesnel olarak ve temel nitelikleri açısından yeni-

...liğinin 2,3-2,5 kat artırılmasıyla yani kaynakların daha tasarruflu kullanımı ile sağlanacak. Sovyet halkı için bunun somut sonucu ise kişi başına düşen gerçek gelirin yüzde 60-80 oranında yükseltilmesi, daha yüksek kalitede ve daha çeşitli eşya ve hizmetlere olan gereksinimin karşılanabilmesi, her aile için bir konut sağlanması, sağlık eğitim ve kültürel alanlardaki hizmetlerin daha da iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması olacak.

Daha iyi yaşam koşulları, daha geniş demokrasi, daha dinamik insan

Belgelerde Sovyet insanının yaşamının yalnızca maddi olarak yep-

********* Köşeniz sesleniyor: "Bana isim koyun" **********

Sevgili çocuklar, köşenize henüz bir ad koyamadık. Çünkü mektuplarınız yeni gelmeye başladı. Ama iki arkadaşınız İlkim ve Nazım sizin için küçük fıkralar yazdılar ve fıkralara da minik karikatürler çizdiler. İlk köşemizde bu arkadaşlarınızın ürünlerini yayınlıyor ve mektuplarınızı bekliyoruz. Hepinize sevgiler.

Türkiye Postası

Bir adam bir dükkana giriyor ve diyor ki:

–Bana hemen bir fare kapanı verebilir misiniz? Otobüsü yakalamam lazım da...

Dükkan sahibi cevap veriyor:

–Kusura bakmayın. O kadar büyük fare kapanımız yok.

–Temel, ben Hamiye teyzenin adresini bulamıyorum. Sen biliyor musun nerede?

–Hayır anneciğim, bilmiyorum. Ama bulamıyorsan Hamiye teyzeme mektup yaz, o sana adresi mektupla göndersin.

Küçük bir ahtapot annesine soruyor:

–Anneciğim, bana ne zaman hangisinin ellerim, hangisinin ayaklarım olduğunu söyleyeceksin?

Küçük Temel öğretmenine korkarak sorar.

–Öğretmenim insan yapmadığı birşey için cezalandırılır mı?

–Hayır!

–Çok iyi çünkü ben bugün dersimi yapmadım.

Baba kızgın bir ifadeyle oğluna,

–Sen gene dövüştün ve iki dişini kaybettin...

Çocuk heyecanla cevap verir,

–Yok baba, cebimde!

9 yaşındaki Cevat Maskar da sizin için bu resmi çizdi. (Arkadaşınız resmi renkli kalemlerle çizmiş. Ama biz ne yazık ki renkli yayınlayamıyoruz) Sizin de göndereceğiniz resimleri yayınlamak üzere bekliyoruz.

GÜLDÜŞÜN

Karanlık Aydınlık

Diyojen, elinde feneriyle dünyayı dolaşıyor. Her gittiği yerde ona aynı soruyu yöneltiyorlar:

–"Ne arıyorsun Diyojen?"

Diyojen, dersini ezberlemiş öğrenci gibi:

–"Bir adam arıyorum!"

Bir ara Diyojen'in yolu Türkiye'ye düşer. Ankara'dadır. Çankaya köşkü muhafız alayı eri onu durdurur.

–"Yassah hemşerim! Ne arıyorsun burda?!"

Diyojen:

–"Fenerimi arıyorum!"

Amerika'nın Sesi

ABD eski Dışişleri Bakanlarından Kissinger, ameliyat için Amerika'ya gelen Özal'ın karısı ile görüşürken, Bayan Özal, kulaklarındaki küpeleri göstererek: **"Bunu bana başkanlarınızdan kimin hediye ettiğini biliyor musunuz?"** diye Kissinger'e sordu. Kissinger:

"Böyle şatafatlı bir şeyi etse etse bizim yaşlı çapkın Reagan eder." diye cevap verirken, Bayan Özal Kissinger'in sözünü kesti. **"Bravo. Keskin tahmininiz var. Reagan ın hediye ettiği broştu. Onu Kapalıçarşı'da kuyumcuya verip küpe yaptırdım. Önce, broşu göğsüme takıyordum. Şimdi kulağımda. Acaba zât-ı şâhâneniz şimdi bana gücenirler mi?"** Kissinger şu cevabı verir:

"Bilâkis, yavrum. Reagan, Amerika'dan gelen şeylere daima kulak verdiğinizi ispat ettiğiniz için pek memnun olurlar."

Son dakika

Gazete az sonra baskıya girecek ve bu çerçeve boş. Arkadaşlar herhalde benim halimi komik bulduklarından olacak, şuraya bir fıkra yazıver dediler. Ne yazsam acaba? Hazır fıkraların kimi kısa, kimi uzun geliyor. Saat ise hızla yeni güne vuruyor. Aklımın bir kırıntısı bile kalmamışken, açlıktan kulaklarım uzamış, tramvayı kaçırmış, bangır bangır bağıran teybin gürültüsünden sarhoş olmuşken ben ne yazarım şimdi? İçerden gelen kokunun nedeni anlaşıldı. Semaver nihayet yandı. Eyvah dizgi makinesi de teklemeye başladı. Üff! Şu telefon sesi olmasa... **"Tamam arkadaşlar tamam geliyorum şimdi"** İşte daktilolar da atışa başladı. Eyvah zamanım kalmadı ve birşey yazamadım. **İmdaat!..**

İmza: Cim

1948 yılında hunharca bir cinayetle yokedilen Sabahattin Ali toplumcu gerçekçi akımın öncüsüydü. Edebiyatımızda etkisi günümüze dek sürüyor

Edebiyatımızda bir dönemin başlangıcı

Dışarda dile dalgalar
Gelir duvarları yalar
Seni bu sesler oyalar
Aldırma gönül, aldırma...

1933 yılında Sinop Hapisanesinde yazılmış bu dizeler. Hepimizin çok iyi bildiği bu türkünün sözleri Sabahattin Ali'ye ait. Hapishane Şarkısı V ya da Aldırma Gönül gibi daha pekçok şiiri (Çakır, Melankoli, Dağlar) bestelendi, dillerde dolaşıyor. Ancak Sabahattin Ali, Ceyhun Atuf Kansu'nun, deyimiyle **"şiirin demirci ustası"** olmasının yanısıra, Türk edebiyatına, toplumcu gerçekçi edebiyatın kurucusu olarak damgasını vurmuş bir yazardır. Kimdir Sabahattin Ali? Yaşamına, kavgasına, sanatına kısaca bir göz atalım.

İlkokul öğretmenliğinden hikayeciliğe

Sabahattin Ali 25 Şubat 1907' de Gümülcine'ye bağlı Iğridere köyünde doğar. 1927'de İstanbul Öğretmen Okulunu bitirerek, ilkokul öğretmeni olarak Yozgat'a atanır. Bu sıralarda Maarif Vekaleti'nin açtığı bir sınavı kazanır, Almanya'ya gönderilir ve 1930'da yurda dönerek Almanca öğretmenliği yapmaya başlar.

Edebiyata ilgisi çok erken yaşlarda başlar. İlk şiirleri 1926'da Balıkesir Çağlayan dergisinde yayınlanır. 20-24 yaşları arasında yazdığı şiirlerinde ve hikayelerinde romantik yan ağır basar. 1930-33'lerden sonra yazdığı hikayeler ise edebiyatımızda yeni bir çığırın başlangıcı olan toplumcu gerçekçi edebiyatın ilk ürünleridir. Bunlardan ilki olan **"Bir Orman Hikayesi"** Resimli Ay dergisinde yayınlanır. Sertel' lerin çıkardığı bu dergi onun hem politik hem de edebiyat yaşamında önemli bir yer tutar. Aynı dergide düzeltmen ve sekreter olarak çalışan **Nazım Hikmet**'le tanışır. Bu dostluk bir yaşam bo-

1932'de, Sinop hapisanesinde 14 ay yatar.

Özgürlüğüne kavuştuktan sonra Milli Eğitim Bakanlığında çeşitli görevler yapar. 1938'de önce Musiki Muallim Mektebi'ne, sonra **Devlet Konservatuarı**'na atanır. Burada **Carl Ebert'in çevirmeni, öğretmen** ve dramaturg olarak çalışır. Bu arada çeşitli dergilerde yazıları ve kitap-

Sabahattin Ali (1907-1948) usta hikayeciliğinin yanısıra, şair, çevirmen ve fotoğraf sanatçısı olarak da tanınıyor

ları yayınlanır. **Dağlar ve Rüzgar (Şiir-1934), Değirmen (Hikaye-1935), Ses (Hikaye-1937), Kuyucaklı Yusuf (Roman-1937).**

Faşistlere karşı savaş

Resimli Ay dergisi etrafında

şayan Türk faşistlerini anlatan **"İçimizdeki Şeytan"** adlı romanı büyük olay yaratır. Bu yıllar 2. Dünya Savaşı yıllarıdır. Türkiye' de tek parti, tek şef dönemi, Alman faşistleriyle işbirliği halinde olan Saraçoğlu'nun başbakanlık ettiği dönemdir. Başta **Nihal Atsız** olmak üzere ırkçılar ve faşistler tarafından Sabahattin Ali'ye karşı yıpratıcı bir kampanya yürür. 1944'de Nihal Atsız'ı mahkemeye verir Sabahattin Ali ve Atsız suçlu bulunarak 4 ay ceza yer. Bu dönemde ilerici aydınların ortak çabasıyla 1944'de Turancıların tutuklanması sağlanır. Ancak Sabahattin Ali artan baskılar sonucu 1945'de Konserva-

geçen ve polisin desteğiyle faşistlerin yaptığı saldırı ile, 4 Aralık 1945'de Tan gazetesi yakılır, yıkılır. Bu kez **Aziz Nesin**'le birlikte siyasal erk tarafından defalarca kapatılan, ancak isim değiştirerek yayınını sürdüren **Marko Paşa** dergisini çıkartır. Fakat pek çok yazıdan ötürü hakkında dava açılır, Sultanahmet ve Üsküdar Cezaevi'nde yatar. Bu yıllarda **Kürk Mantolu Madonna** (roman-1943), **Yeni Dünya** (hikaye-1943) ve **Sırça Köşk** (hikaye-1947) yayınlanır.

Aydınlığa kavuşmayan cinayet

Sabahattin Ali bir kamyon satın alarak, 1948'de nakliyeciliğe başlar. Baskıların, saldırıların ardı arkası kesilmez. Bu durumda Sabahattin Ali yurtdışına çıkmaya karar verir. **31 Mart 1948'**de gizlice sınırı geçerek Bulgaristan'a gitmeyi dener. Bundan sonra Sabahattin Ali ortadan kaybolur, üç buçuk ay sonra **16 Haziran 1948'**de Kırklareli'nin Sezara köyü yakınlarında **ölü** olarak bulunur. İstanbul polisinin katil olarak yakaladığı **Ali Ertekin** Trakya askeri birliklerinde çalışan bir **"assubay"**dır ve emniyet görevlisi olarak çalıştığı da ortaya çıkar. Ali Ertekin 2 nisanda **"milli duygularla"** bu cinayeti işlediğini söyler ve gizli yapılan duruşmalar sonucu 4 yıl ceza yer, daha sonra da Af Yasasından yararlanır. MIT tarafından bir tuzağa düşürülüp öldürüldüğü sanılan bu büyük yazarımızın ölümü üzerinden 38 yıl geçti. Ölümünden asıl sorumlu olanlar adalet önüne çıkarılmış değil. Sabahattin Ali'nin bir mezarı var mıdır, varsa nerededir bilinmiyor...

Bir dönemin başlangıcı

Bu hunharca cinayetle yokedilen Sabahattin Ali ardında, pek çok yazarımızca da saptandığı gibi bazıları henüz aşılamayan hikayelerin yanısıra, romanlar şiirler bıraktı. Nazım Hikmet **"Sa-**

saptayan bir anlayışla başlayan ustalık gelişir, olaylara eleştirel bakışta doruğa çıkar. Hikayeciliğimizde onun etkileri günümüze dek sürmektedir.

Hikayelerinde emekçi insanların anlatır. Acılarıyla, sevinçleriyle, komik yanlarıyla, toplumsal çelişkileri de vererek çizer tiplerini. Uzun sözden hoşlanmaz. Söylemek istediğini süslemeden doğrudan söyler. Bu yüzden hikayeleri yalın ama yoğun, kısa ama etkili ve sarsıcıdır. Kişilerin, (özellikle romanlarında) iç ve dış görünüşlerini birlikte vererek bütünlük sağlar. Ayrıntı ve gözlem zenginliğiyle doludur hikayeler. Yaşadığı, duyduğu, yaşamın içinden alınmış olayları akıcı bir dille anlatır. Pek çok hikayesi kendi başından geçen olaylardır. Örneğin köprüaltı çocuklarıyla ilgili şiirlerini yazabilmek için geceler boyu köprüde yatmıştır.

Halk edebiyatını ve folkloru çok iyi bilir. Şiirlerindeki sadelik halk şiirinin etkisindendir. Örneğin **Hasanboğuldu** adlı hikaye Edremit bölgesinde yıllardır anlatılagelen bir halk hikayesidir. Nefis doğa ve insan tasvirleriyle süslenmiştir bu.

Edebiyatımızda yeni bir çığır açan Sabahattin Ali'nin pek çok hikayesinin TV'de ve radyoda yayınlanmasına, şiirlerinin dilden dile dolaşmasına rağmen adı anılmamakta, popüler eserleri sahipsiz gibi gösterilmek isten-

1947'den 1986'ya

Biz istiyoruz ki, bu memlekette yapılan her iş, üç beş kişinin çıkarına değil, bu toprakları dolduran milyonların yararına olsun. Herhangi bir karar alınırken, İzmir'deki ortak tüccar, İstanbul'daki ahbap milyoner değil, bu kararların altında beli bükülen, çoluk çocuk inliyen yığınlar gözönünde tutulsun.

Biz istiyoruz ki, bu topraklar üzerindeki insanlar, kafalarında taşıdıkları fikirlerden dolayı değil, bu yurdun ve bu halkın yararına yahut zararına yaptıkları işlerden hesap versinler. Bu iş incelenirken, koltuğuna ısınmış beş on hazır yiyicinin menfaati, keyfi değil, milletin hayrı düşünülsün. Ve insanları sahiden insan eden o en büyük nimet: Hürriyet, riyakar ağızlarda "Adam avlama yemi" olarak kullanılmasın.

Biz istiyoruz ki, şu topraklar ve onun üzerinde yaşıyan insanlar, hiçbiri yabancı devletin oyuncağı olmasın. Bir karış toprağımıza, bir tek vatandaşımıza bile göz dikilmesin. İster orduya dayanarak, ister bankaya dayanarak, ister dost görünerek, ister düşman görünerek, bu topraklarda kendi çıkarlarına yerleşmeğe uğraşanlara yüz verilmesin. Dünya işlerinde politikamız, şunun bunun kölece, peşinden gitmek değil, bu milletin selâmetini en iyi sağlayacak yolları MÜSTAKİL olarak seçmek şeklinde kendini göstersin.

İşte biz sadece bunları istiyor ve böyle düşünüyoruz...

Sabahattin Ali, MARKO PAŞA, 10.2.1947

Sabahattin Ali'den bir hikaye

Kafa kağıdı

Akşam üzeri hapisaneye bir sürü adam getirdiler. Hepsi elli kadar vardı. Bu kadar kalabalığı süngü takmamış iki candarmanın arasında görünce yol parası borcundan buraya geldiklerini anladık.

Nizamiye kapısından girince avluda sıra oldular. Bir gardiyan elindeki kağıda bakarak yoklama yaptı. Ondan sonra duvar kenarına dizilerek çömeldiler, konuşmadan bekleşmeye başladılar.

Kılıkları pek perişandı. Poturları parça parça sarkıyordu ve çoğunun ayağında kunduraya benzer bir şey bile yoktu.

Sırtlarında deve tüyü çuldan kısa ve gene parça parça cepkenler, bunun altında solmuş, lime lime yıpranmış ve yamadan görünmez olmuş mintanlar vardı. Siperini sağ veya sol yanaklarının üstüne getirdikleri kasketleri yağ içindeydi ve yırtık siperden koyu sarı mukavvalar fırlıyordu.

Yanlarına koydukları çul heybelerin yan yatan ağızlarında birkaç somun kara ekmek, birkaç dürüm yufka ve bazılarınınkinden birkaç taze soğan yaprağı görünüyordu.

Hangi koğuşa gideceklerini ve ne yapacaklarını söyleyen olmadığı için uzun zaman beklediler. Aralarında arasıra bir şeyler fısıldaşıyorlardı. Kendi köylerinden birkaç mahpus yanlarına sokulunca isteksiz ve çekingen tavırlarla onun suallerine cevap veriyorlar, arasıra başlarını başka tarafa çevirip uzaklara bakarak bu konuşmaya devam etmekten pek hoşlanmadıklarını anlatıyorlardı.

Hakikaten, tanımadıkları mahpuslardan ziyade hemşehrilerinden utanıyor gibiydiler. Adam öldürmekten veya başka ağır cürümlerden yatan kendi köylülerinin karşısında, yol parası veremedikleri için hapse düşmüş olmak onlara pek ağır geliyordu.

İçlerinde bir de ihtiyar vardı. Görünüşte altmışı çoktan aşmış olan bu adamın artık yol parası ile vesaile ile alâkası olmasa gerekti. Mavi damarları fırlamış ve kütükleşmiş ellerinde tuttuğu eğri ve kalın bir sopaya dayanarak kalkabiliyor ve iki kat olmuş belini hemen bir yere yaslamak için duvarın yanına gidiyordu.

Kupkuru ve uzun çenesinde birkaç tel sallanmakta, dökülerek adamakıllı seyrekleşen ak saçlarının altında lekeli ve pul pul olmuş bir deri parlamak-

olarak çalışan **Nazım Hikmet**'le tanışır. Bu dostluk bir yaşam boyu sürer.

1930'lardan sonra Sabahattin Ali'nin yaşamında kovuşturmalar, tutuklamalar, hapislik yılları başlar. 1931'de Aydın'da üç ay,

Resimli Ay dergisi etrafında toplanan ilerici, yurtsever aydınların faşistlere (Turancılar), emperyalizme ve gericiliğe karşı savaşımda Sabahattin Ali de vardır. 1940 yıllarında yayınlanan ya-

Ancak Sabahattin Ali artan baskılar sonucu 1945'de Konservatuar'daki görevinden ayrılmak zorunda kalır.

Yine Sertel'lerin çıkardığı **Tan** gazetesinde çalışmaya başlar. Ancak tarihe **"Tan Olayı"** olarak

hikayelerin yanısıra, romanlar şiirler bıraktı. Nazım Hikmet **"Sabahattin Türk nesrinde bir mektebin başıdır, başlangıcıdır. Sabahattin en usta Türk nesircilerinden biridir."** der onun için. Toplumsal gerçekleri

anılmamakta, popüler eserleri sahipsiz gibi gösterilmek istenmektedir. Ölümünden sonra da olduğu düşmanca tavra rağmen Sabahattin Ali unutturulamadı, eserleriyle kavgasıyla aramızda yaşıyor.

Ressam Yüksel Arslan'la söyleşi

Feridun AKSIN

"İnsanın emeği ile yarattığı herşeye saygı"

" **Bizim zanaatları düşünüyorum şiirciliği resimciliği çalgıcılığı düşünüyorum da anlıyorum ki**

Bir ulu ırmak akıyor ilk insan eli ilk bizonu ilk mağarayı çizdiğinden beri

Sonra yeni çaylar yeni balıklar yeni suotları yeni tatlarıyla dökülüyor onun içine ve kurumayan uçsuz bucaksız akıp giden bir odur..."

Nazım Hikmet'in uzun **"Saman Sarısı"** şiirinin sonlarına doğru bu mısralar. **Yüksel Arslan**'ın Paris'te açtığı son sergisini gezerken birden bire aklıma geldi.

İlk çağlardan bu yana tüm bir düşünce, sanat ve eylemler tarihini, tüm bir uygarlıklar gelişmesini kendi kişiliğinin süzgecinden geçirerek yansıtma kaygısında Yüksel Arslan. Eserlerini yaşama geçirme sürecinde Nazım'ın bu mısralarını hiç hatırladı mı, bilmiyorum. Kendisine sormak da benim aklıma gelmedi.

4 yıllık düzenli bir çalışma

"Etkiler" adını taşıyor sergi: İlk çağlar sanatı, eski Mısır, İslam sanatı, Halk sanatları ve gelenekleri... Heraklit'ten Descartes'e Rousseau'ya, Hegel'e Karl Marks'a kadar uzanan düşünürler; eski Yunanlı Aristophane'dan Rabelais'ye, Villon'dan Neruda'ya Brecht, Nazım Hikmet ve Ritsos'a kadar yazar, şair ve ressamlar; Fransız devrimi liderlerinden komüncülere ve Lenin'e kadar büyük eylemciler, Jose Marti, Ho-Chi-Minh, Castro ile birlikte Mustafa Kemal'in de yer aldığı antiemperyalist önderler; müzikçiler, bilim adamları, sinema sanatçıları, ressamlar... **Yüksel Arslan**'ın düşünce ve duyarlık yapısının oluşma sürecinde etkisi olan herşey, bu yapısının oluşma sürecinde etkisi olan herşey, bu yapının özgün süzgecinden geçerek biçimlendirilmiş.

Hergün düzenli olarak (kendi deyimiyle vasıflı bir işçi düzeniyle) sürdürülen 4 yıllık bir çalışmanın ürünü 126 eser. Seri biçimde bir çalışma. Daha önce Karl Marks'ın Kapital eserinden çıkarak yaptığı ve 1975'te kitap haline getirilen **"Kapital"** serisi ve onu izleyen **"Kapitalin Güncelleştirilmesi"** serisinden sonra bu üçüncü büyük seri **"Etkiler"** de sergi dışında kitap olarak da basıldı.

Yüksel Arslan'ın kaleminden Brecht, Karl Marks, Charlie Chaplin

İnsanın emeği ile yarattığı herşeye saygı

Bu son eserlerini bir saygı sunusu olarak niteliyor Yüksel Arslan. **"İlkçağlardan günümüze kadar, insanlığa, bütün uygarlıklara bir saygı sunusudur bu. İnsanın emeği ile -aletlerinin de yardımıyla- yarattığı herşeye bir saygı."** ve ekliyor, **"Bir Marksist aydın desencinin etkilenmesinin yansıtılması. Bunlar arasında aşılmış etkiler de var. Bugün artık benim için tüm önemini yitirmiş, aşılmış kişilikler de -örneğin filozof Nietsche gibi- yaşamımın belli bir döneminde üzerimde etkilerde bulunduğu için yer verdim."**

Yüksel Arslan yaptıklarının resim, kendisinin de ressam olarak nitelendirilmeşini doğru bulmuyor. (Bu nedenle ben de bu yazıyı yazarken resim ve ressam kelimelerini kullanmaktan kaçınıyorum.) **"Benim yaptığım, resimle edebiyat arası, resimle şiir arası bir sanattır."** diyor. **"Bir çeşit düşünür gibi, bir çeşit şair-desenci gibi çalışıyorum. Benim boş bir beyaz tuval karşısına geçerek o güne kadar hiç yaratılmamışı yaratmak gibi bir kaygım yok."**

Fransa'da yaşayan sanatçılarımızdan Yüksel Arslan

Boyalarını da bizzat kendisi yapıyor bu yüzden. Bildiğimiz yağlıboya veya diğer boyaları kullanmıyor. Bazı eski kitaplarda minyatürcülerin ve ilk çağ sanatçılarının boya reçetelerini bulmuş. Onların yaptığı gibi, yumurta sarısı, bal toprak, kuyruk yağı vb. doğal maddelerin bir çeşit karışımıyla boyalarını oluşturuyor. Bunlarla boyadığı kağıtların üzerine gene doğadan topladığı renkli taşları sürterek desenlerini çiziyor ve renklendiriyor.

"Paris'e davet üzerine geldim"

Yüksel Arslan 1960'tan beri Paris'te yaşıyor. Bir sanatçı göçmen. Paris uzun yıllardan beri dünyanın her yerinden ve bu arada Türkiye'den gelen sanatçıların toplandığı bir şehir. Bir gelenek olmuş neredeyse bu. Sanat tarihi kitaplarına Fransız sanatçısı olarak geçen birçok ünlü sanatçının yabancı asıllı olduğu çok bilinen birşey.

"Ben davet üzerine geldim." diyor Yüksel Arslan. **"Ama zaten benim resme başladığım 1955 yıllarında her genç sanatçının gönlünde sanat merkezi Paris yatıyordu."**

Yüksel Arslan'ın 1955-60 yılları arasında Türkiye'de açtığı ilk sergiler büyük bir ilgi uyandırmıştı. Bu arada bazı eserlerini o yıllarda Fransa'da gerçeküstü sanat akımının ünlü öncüsü Andre Breton'a göstermişler. Çok ilgisini çekmiş. Böylece 1959 yılında Yüksel Arslan, Breton'dan **"Uluslararası Gerçeküstücüler Resim Sergisi"**'ne katılmak üzere bir davet alıyor. Gene Türkiye'de iki eserini satın alan Amerikalı bir resim koleksiyoncusu bunları Paris'te bir sanat galerisi sahibine gösteriyor. Bu kez bir davetiye mektubu da galeri sahibinden geliyor.

"Böylece geldim. Sonra yaptığım işler çeşitli çevrelerde yankılar uyandırdı. Avrupa'nın birçok şehirlerinde sergilerim açıldı. Giderek bir yabancı ile evlendim. Sonuçta burada yaşamak ve çalışmak doğal bir süreç oldu."

"Ülkemle her zaman sıkı bağlar içindeyim"

"Ama Türkiye'den kopmam hiçbir şekilde sözkonusu değil. Orada olup bitenleri çok yakından izliyorum. "Kapital" **serisinden sonra yaptığım** "Kapital'in Güncelleştirilmesi" **serisinde en büyük ağırlığı Türkiye'de olup bitenler ve onlara karşı tepki oluşturuyor. Şimdi,** "Etkiler" **serisinden sonra yeni başladığım bir seriye çocukluğumu ve çocukluğumun geçtiği Eyüp semtini ele alarak başladım. Bu seri giderek Türk şair ve sanatçılarının etkilerinin yansıtılmasına dönüşüyor..."**

Kupkuru ve uzun çenesinde birkaç tel sallanmakta, dökülerek adamakıllı seyrekleşen ak saçlarının altında lekeli ve pul pul olmuş bir deri parlamaktaydı.

Üstü başı ötekiler kadar, hatta daha fazla perişandı. Belindeki meşin silahlık, belki altmış senenin kahrını çekmiş olduğu için, tüylenmiş, çatlamış, taban astarı gibi incelmişti.

Yanına yaklaştım. İhtiyarlıktan ufalmış gözlerle bana baktı. Geçeceğimi sanarak başını gene başka tarafa çevirdi.

Yanına diz çöktüm:

"Merhaba dede!" dedim.

Dönüp baktı. Gözlerinde ufak bir hayret parladı ve döndü.

"Eyvallah!"

Her yeni gelene söylenen beylik cümleyi söyledim:

"Geçmiş olsun!"

"Sağ ol!"

Tekrar önüne baktı. Bir cıgara çıkarıp verdim. Titrek elleriyle aldı, sonra silahlığından teneke bir tabaka çıkararak açtı. İçinde bir tutamdan az tütün tozu ve bir fitilli çakmak vardı. Bunun seferberlikten kalma olduğu besbelliydi. Avucunun içi ile hızlı hızlı çaktı, sonra fitili düzeltip birkaç kere daha denedi. Bir türlü yanmıyordu. Bu arada benim yakıp uzattığım kibritle cıgarasını ateşledi ve ağır ağır, derin derin çekti.

Ben gene sordum:

"Vukuatın ne, dede?"

"Ne vukuatı oğul, susa yolu parası veremedik!"

"Kaç yaşındasın?"

"Ne bileyim? Seksen olmalı!.."

"Nasıl olur? Altmışı geçenlerden yol parası istemezler..."

"Benden istiyorlar..."

"Bir yanlışlık olacak."

"Yanlışlık değil oğul!" dedi ve anlattı:

"Dört oğlum vardı, birisi katilden hapise düştü, sekiz sene yattıktan sonra öldü; ikisi seferberlikte gitti; biri de candarma idi, eşkıya takibinde vuruldu, topal kaldı, şimdi köyde oturur, benim elime bakar. Öbür oğullarımın çocukları yoktu. Bunun da bir tek oğlu oldu o da sekiz yaşında sıtmadan öldü. Öleli yirmi yılı aşkındır. O zamandan beri topal oğlumla otururuz. Benim kocakarı ile topalın karısı tarlayı sürer, ekerler, ben de harmana yardım ederim, topal da çardakta oturup bostanı bekler, kıt kanaat geçiniriz, Üç sene evvel bizim ağa dere boyundaki ufak tarlamıza sahip çıkar oldu. Bağırdık, çağırdık, fayda etmedi. Oğlan sakat, bende de derman yok, hakkımızı kendimiz arayamadık. Mecbur olduk hükûmet kapısına düşmeye. İki sene mahkememiz sürdü. Bizim tapumuz filan yoktu ama, bütün köylü o tarlanın bize dededen kaldığını bilirdi. Bunu soran olmadı, ağa yalancı şahit dinletti, mahkemeyi kazandı. Mahkeme sürerken benden kafa kağıdı istediler, nereden bulayım? Askerden döneli devlet kapısına işim düşmemişti; aradım aradım yok... Sonra mushafın arasında bizim topalın ölen oğlunun kafa kağıdını buldum. Onun da adı Mehmet'ti. Kafa kağıdı değil mi, hep bir, dedim, vilâyete kaydını gördürdüm yeniden adres verdim.

"Mahkemede bir şey çıkmadı. Vilâyete gelip giderken öbür tarlayı yüzüstü koyduğumuzla kaldık. Altı ay sonraydı, köye tahsildar geldi. Yol parası vereceklerin arasında muhtar beni de okudu. Yanlış olacak diye kulak asmadım. Birkaç kere gelip gittiler, aldırmadım. Yirmi senedir yol parasından muaftım.

"Bu sefer tahsildarlar candarmayla beraber geldiler. Yol parası vermeyenlerle beraber beni de aldılar; ben seksen yaşındayım dedim ama, dinleyen olmadı. Nüfusa geldik, defteri açıp baktılar, daha yirmi dokuz yaşındasın dediler. Amanın etmeyin, halime bakın dedim, olmaz, tevellüdün işte burada, adresin de belli diye dayattılar. Cebimdeki nüfusu çıkarıp verdim, orada da 29 gösteriyormuş, o zaman aklım erdi ama, neyleyim? Daha çok kurcalarsan başına iş açılır dediler. Ben de sesimi çıkarmadım. Altı lirayı bir denkleştirebilsem verir kurtulurdum ama, bu zamanda altı liranın yolu nerde? Kaderde yazılıymış dedik, geldik buraya..."

Gülmeye başlamıştım:

"Ama babacığım, hiç insan torununun nüfus kağıdını alır mı?" dedim.

Bıkkın bir tavırla elini salladı ve:

"Ne olurmuş sanki?" diye mırıldandı, **"hepsi devletin kağıdı değil mi?"**

(Ağaç, 14.3.1936)

Türkiye Postası

DEDİLER Kİ...

"Vatandaşın şikayetine kulak asmamak lazım" **ANAP Elazığ milletvekili Mehmet Özdemir**

"Londra'nın meşhur Eton Kolejinde halen falaka var. Benim 'cop'um, hem Demokles'in, hem de demokrasinin kılıcıdır" **Erzurum Kızılay Yurdu Müdürü, dayakçı Mithat Turgut Can**

"Rahşan Ecevit'in eşine destek olmayı istediği muhakkak. Ama belki biraz yerini ve dozunu ayarlayamadı" **Başbakan Turgut Özal'ın eşi Semra Özal**

"David bey sık sık bana hayran olduğunu özellikle gözlerime baktığında içinin tuhaf olduğunu söylüyor, bu da benim çok hoşuma gidiyor." **Ses sanatçısı Emel Sayın**

"Basında bazı işadamlarımızın gazinoya gidip kadınlarla eğlenirken resimleri çıkıyor. Ben bankacı olsam, onlara kesinlikle para vermem. Çünkü, sizin verdiğiniz paraların bir kısmı buralarda yenir." **Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral**

"Hz. İsa da müslümandır" **TV sunucusu Cenk Koray**

Yorumsuz

Acı kahve-tatlı soğan

(6 yılda nereden nereye)

Cinsi	Ocak 1980 TL!	Ocak 1986 TL	Artış Yüzde
Kahve (çekilmiş/Kg)	100	8000	7900
Tren (banliyö)	2.50	70	2700
Nebati yağ (Kg)	72	1700	2261
İETT otobüs	5	100	1900
Vapur	5	90	1700
Gazete	5	80	1500
Telefon	2.50	40	1500
Mercimek (Kg)	40	600	1400
Sinema	35	500	1328
Toz şeker (Kg)	18	230	1177
Çay (Kamelya/Kg)	110	1400	1172
Benzin (normal)	22.5	280	1144
Kurufasulye (Dermeson/Kg)	65	650	900
Elektrik (15 kw)	39	386	889
Yoğurt (Tikveşli/Kg)	45	440	877
Süt (Pınar/Lt.)	40	340	750
Pirinç (Baldo/Kg)	44	360	718
Nohut (Kg)	50	400	700
Beyazpeynir (Kg)	170	1300	664
Sığır eti (Kg)	235	1700	623
Rakı (büyük)	250	1800	620
Koyun eti(kemiksiz/Kg)	250	1650	560
Makarna (Kg)	25	155	520
Sigara (Maltepe)	35	210	500
Yumurta (tane)	6	35	483
Billur Tuz (Kg)	30	160	433
Zeytinyağı (Kg)	180	900	400
Patates (Kg)	20	100	400
Soğan (Kg)	22	85	286

Not: Tablo THA ve AA'nın rakamlarına göre hazırlandı. İhracat, ithalat gibi rakamlar, 1979 sonuna ait.

3 bin kişiye bir yatak

Anadolu'da 30 bin nüfuslu bir kasaba Pervari. Her yıl salgın hastalıkların sık sık ortaya çıktığı, küçücük çocukların bu hastalıklardan kırıldığı çileli kasabalardan biri. Bu kasabada 10 yataklı bir küçük sağlık merkezi ile 1 doktor, 5 hemşire ve 3 ebe halkın derdine ilaç oluyor. Yani 3 bin kişiye bir yatak, 30 bin kişiye bir doktor düşüyor, röntgen, oksijen tüpü gibi pek çok tıbbi malzeme olmadığı gibi, eczacı ve diş tabibi işlevini de aynı personel görüyor. Çevre köylerde ise ne doktor, ne ebe, ne de hemşire var.

"Eti senin, kemiği benim" mi?

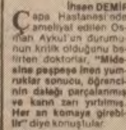
Tozkoparan Endüstri Meslek Lisesi öğretmeni Remzi Başkurt, öğrencisi Osman Aykut'un dalağını döverek patlatmak suçuyla tutuklanmış. *"Çok üzgünüm, o kadar hızlı vurduğumun farkına varamadım"* diye savunma yapan Başkurt, öğrencileri odasında yakaladığını ve sinirlendiğini söylüyor. Osman'ı sinirli(!) öğretmenin elinden diğer öğretmenler zor kurtarmışlar. Bu haber son yıllarda ayyuka çıkan dayak olaylarının son örneği. Bundan kısa bir süre önce de bir beden eğitimi öğretmeninin Istiklal Marşını iyi söyleyemedikleri ve zorla uygulamaya çalıştığı askeri beden hareketlerini başaramadıkları için öğrencilerini sopa ile kan çıkarıncaya kadar dövdüğünü ve öğretmenin bu dayağı disiplinin bir gereği olarak savunduğunu okumuştuk gazetelerde.

Öğretmen Remzi Başkurt'un odasına izinsiz girdi diye döve döve hastanelik ettiği meslek lisesi öğrencisi Osman Aykut'un dalağı alındı

İç kanama geçiriyor

Atölye dersi yaptığı sırada eğe almak için öğretmeninin odasına giren Osman Aykut, Remzi Başkurt'un **"Ben size izinsiz odama girilmeyecek demedim mi?"** diyerek yumruklaması üzerine kendini yerde buldu. İç kanama geçiren Osman Aykut ameliyata alındı.

İhsan DEMİR

Çapa Hastanesi'nde ameliyat edilen Osman Aykut'un durumunun kritik olduğunu belirten doktorlar, **"Midesine peşpeşe inen yumruklar sonucu, öğrencinin dalağı parçalanmış ve karın zarı yırtılmış. Her an komaya girebilir"** diye konuştular.

Talihsiz öğrenci Osman Aykut ameliyata alınırken, Tozkoparan Endüstri Meslek Lisesi atölye öğretmeni Remzi Başkurt gözaltına alındı. Öğrenciler **"Remzi hoca dayak atmayı çok severdi ama biraz ileri gitti"** dediler.

Osman Aykut'un dayaktan sonra derse devam ettiği, ancak bir süre sonra kan kusmaya başladığı bildirildi. Fenalaşan öğrenci ancak iki saat sonra hastaneye kaldırıldı.

Haberi 4. sayfada

Gözaltına alındı

Osman Aykut'u yumruklarıyla hastanelik eden Öğretmen Remzi Başkurt Tozkoparan Karakolu'na götürülerek ifadesi alındı. Öğrencisini dövdüğünü kabul eden atölye öğretmeni **"Hayret o kadar sert vurmamışım"** dedi.

Bu örnekleri çoğaltmak öğretmen dayağı ile sağır, kör olan, bunalıma giren çocukları bulup çıkartmak mümkün. Dayak artık okullarımızda olağan bir olay haline gelmiştir.

Aslında toplumumuzda hâlâ yaşayan bir yanıyla insana sevimli bile gelebilen, bir yanı ile ise tüyler ürpertici bir mantığı yansıtan bir söz vardır. Büyüklerimiz minicik çocukları ilkokula başlarken öğretmene, *"eti senin kemiği benim"* derler. Çoğu zaman halkımızın öğretmene sevgi, saygı ve güvenini yansıtan bu söz üstü hiç de kapalı olmayan bir biçimde *"çocuğumun kemiklerini kırmadan dövebilirsin"* anlamına da geliyor. Bu söz bize Osmanlı medrese eğitim sisteminin kötü bir kalıntısı. O dönemde Osmanlı despotizminin okullara yansıması falakaydı. Ufacık çocuklar, sınıf arkadaşlarının gözü önünde yere yatırılır, koca sarıklı hoca tarafından acımasızca ayaklarına vurulurdu. Bu çağdışı adet Cumhuriyet döneminde yavaş yavaş ortadan kalktı. Dayak yasaklanarak çağdaş eğitim sistemi yaygınlaştırılmaya çalışıldı. Gerçi çoğumuz ilk öğrenim yıllarımızda canımız kadar sevdiğimiz öğretmenlerimizden ufak tefek de olsa dayaklar yedik ama, son 30-40 senedir, cinnet olayları dışında, öğretmen dayağı ile sakat kalan, yaralanan öğrenci olaylarına pek rastlamadık.

Oysa bugün dayak ilk-

Parlak bir fikir!

Çanakkale Ayvacık Kaymakamı Ali Dülger bir basın toplantısı düzenleyerek yüksek fikirlerini belirtmiş ve demiş ki, *"Doğum yapan memurlar görevlerinde yararlı olamayacakları için istifa etmelidirler."* Böylece de işsiz

Ayvacık Kaymakamı'ndan

"Doğum yapan kadın memur istifa etsin."

göre Türkiye'de *6 milyon 412 bin çalışan kadın* var. Bunun 5 milyonu kırsal kesimde diğerleri şehirlerde çalışıyor. Sıfır-altı yaş arasında *çocuk sayısı ise 8 milyon 273 bin.* Bu çocuklardan 2 milyonu büyük şehirlerde. Ve yine

"Anamın ak sütü kadar masumum. Ne olursa olsun yaşadığım son bir yılı ve bugünü haketmedim." **Rüşvet olayı kahramanı eski bakan Ismail Özdağlar**

"Yahu her yerde sen başbakan dünürüsün, istediğini yaptırırsın lafları. 12 senedir telefon almak için bekliyorum. Sonunda bakana yazdım, hatta ben Asım'ın babasıyım dedim ama yine de boş" **Milli damatın babası İbrahim Ekren**

"Biz ANAP'lıyız, ayağımıza bastırmayız." **Nikah töreni sırasında Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy**

"DYP'de bize üvey evladın da ötesinde her türlü muamele görüldü. Bir dayak yemediğimiz kaldı." **Sade DYP üyesi Mehmet Yazar**

"Vaktiyle İstanbul'un yolları yapılırken şikayetler oldu. Ama şimdi herkes o işleri ve Menderes'i rahmetle anıyor. Gün gelecek Dalan da anılacak." **Başbakan Turgut Özal**

sonel görüyor. Çevre köylerde ise ne doktor, ne ebe, ne de hemşire var.

Pervarililer *"sağlık sorunumuza bir an önce çözüm getirilsin"* derken, Başbakan Özal aynı günlerde, Istanbul'daki Tarabya Oteli'nin kral dairesini hizmete açtı. Otelin 10. katı son derece lüks eşyalarla döşenerek böylece vizyona girdi. Özal bu dairenin günlüğünün 1,5 milyon olduğunu duyunca *"Bu kadar ucuz olur mu? Böylesine bir kral dairesi bu dönemde 1,5 milyona çok ucuz"* demiş. Evet Pervari'de 3 bin kişiye bir yatak düşerken, Özal'a göre 1,5 milyonluk bir otel dairesi çok ucuz.

yacakları için istifa etmelidirler..." Böylece de işsiz dolaşan kuşaklara da iş olanağı doğacakmış! Fikir çok parlak doğrusu. Kaymakamımız kendi olanaklarıyla işsizliğe de kestirmeden çözüm bulmuş oluyor. Eh, adam pek de haksız sayılmaz doğrusu. Çalışan kadınlarımızın, hele bir de çocuk sahibiyseler, durumları hiç de iç açıcı değil gerçekten. Akılları evde, komşuda, sokakta ya da ehliyetsiz ellerde bıraktıkları çocuklarındayken pek de verimli çalışmaları beklenemez onlardan herhalde. Ama bu kaymakam beye sormalı hemen, *"Çocuk doğurdular diye işten*

atmaya çalıştığın, istifaya zorladığın anaların derdine deva olmayı düşündün mü hiç? Acaba sizin oralarda anaların iç rahatıyla çocuklarını bırakabilecekleri kaç tane kreş ya da çocuk yuvası var?"

Cevabını hemen biz verelim. Resmi açıklamalara [göre ...] cuklardan 2 milyonu büyük şehirlerde. Ve yine Türkiye'de şu anda resmi, özel ve tüzel kuruluşlara ait 375 kreş bulunuyor. Bu kreşlerden Sağlık Bakanlığına ait olan *30'undan ancak 3795 çocuk* yararlanabiliyor.

Evet, pek sayın kaymakam bey, temsilcisi olduğun hükümet, paralarımızı silahlanmaya harcayacağına, işverenlere peşkeş çekeceğine halk yararına kullansaydı, fabrikalara, hastanelere, okullara, kreşlere yatırsaydı memlekette ne işsiz kalırdı ne de aklı çocuğunda olduğundan düşük verimle çalışan kadın memur...

Oysa bugün dayak ilkokuldan, üniversiteye kadar her düzeyde yayılmış durumda. Özellikle 12 Eylül'den sonra ülkemizin hızla içine çekildiği yozlaşma, çürüme ortamında okullarda dayak ciddi bir tehlike. Öğrenim olanakları her yolla sınırlanan, anlamsız, çağdışı bilgilerle donanmış ders kitaplarını hatmetmeye zorlanan, intiharlara sürüklenen, kişiliksiz birer kopya gibi yetiştirilen gençlerimizi okullarda bir de öğretmen dayağı tehdit ediyor. Evet Osmanlı despotizminin okullardaki yansıması falakaydı, 12 Eylül rejimininki ise hastanelik edinceye kadar dayak...

● 1 Şubat'tan itibaren yürürlükte sayılacak

Elektriğe habersiz zam

Zamda bile partizanlık

Dünyada petrol fiyatları düşerken, Türkiye'de tersine zamlar sürüyor. Daha önceki zamlarda *"Ne yapalım, akaryakıta zam geldi, otomatik olarak artıyor"* diye bahane buluyorlardı. Akaryakıta zam yok, ama 1 şubattan itibaren elektriğe zam geldi.

Ancak bu zam kararında ayrıcalık var. TEK'in aldığı bir karara göre, sanayiciler arasında ayrıcalıklı tarife uygulanacak. Ark ocakları ve haddehaneler böylece son elektrik zammından etkilenmiyor. Bu kararda ANAP Izmir Il Başkanı olan ve Türkiye'deki 10 kadar haddehaneden en büyüklerinden birinin sahibi olan Atilla Yurtçu'nun etkisi var. Böylece Yurtçu'nun sahibi olduğu Izdaş sağlanan bu ayrıcalıkla ayda 100 milyon liranın üzerinde kazançlı çıkacak.

Her yerde sanayicilere, holdinglere ayrıcalık. Üstelik bir de ANAP yöneticisi sanayici olursanız, zamlardan bile muaf olursunuz. Kimin iktidarı, işte çok açık değil mi?

Reagan'ın ülkesinden iki seçme

Çöp çöpü nerde bulur?

Son günlerde Libya ABD'nin saldırı odaklarından biri haline geldi. Terörizme karşıyız diye devlet terörizminin alâsını sergileyen ABD yönetiminin bu politikası anlaşılan Amerikan halkının çoğunluğundan pek destek göremiyor.

Geçenlerde ABD'nin özel radyo istasyonlarından biri, Libya'nın Birleşmiş Milletler temsilciliğine protesto mahiyetinde çöp gönderilmesi için bir çağrı yapmış. Ancak çağrının yapılmasından hemen sonra Meine eyaletindeki radyo istasyonuna içi çöp dolu paketler gelmeye başlamış. Radyo yöneticisi bu çağrıyı Kaddafi'ye duyduğu antipati nedeniyle yaptığını ama çağrının geri teptiğini, şimdi masasının üstünün ve istasyonun birçok bölümünün içinde izmaritler, kullanılmış kağıtlar ve pislikler bulunan zarf ve paketlerle doldurduğunu açıklamış. Buna karşılık Libya BM temsilciliğine bugüne kadar birkaç küçük çöp paketi gelmiş.

Dünya böyle işte, çöp çöpü nerde bulur?..

Caydırıcı mı yoksa sadistler için bir oyuncak mı?

ABD'nin Santa Clara kentinde *"Triton Art Museum"*da açılan bir sergiden söz ediyor bir gazete. Serginin özellikle bir bölümü büyük bir ilgiyle izlenİyormuş. Bu ilgi çekici bölüm ise ABD'de idam cezalarının infaz edildiği elektrikli sandalye ve üzerindeki mankenin sergilediği bölümmüş. Buraya kadar haberin ilginç bir yanı yok bizim için. Ancak yazının gerisini okuduğumuzda tüylerimiz ürperdi gerçekten. Çünkü bu ölüm aracı sadece sergilenmekle kalmıyor. Elektrikli iskemleye para atılıp çalıştığında, tıpkı gerçekmiş gibi, üzerinde mahkum elbiseleri bulunan manken can çekişip titremeye başlıyor ve belli bir süre sonra ölüyor. Sergi ABD'de idam cezasına karşı olanlar tarafından sürekli eleştirilirken bazı yetkililer şu görüşü ileri sürmüşler: *"Bu bir sanat eseridir. Idam cezalarından yana olanları korkutacak ve onların da idamlara karşı çıkmasını sağlayacaktır."* Biz bu insanlık dışı aracın caydırıcı olup olmadığını bilmiyoruz ama hangi işe yaradığını oldukça iyi açıklandığından aktarıyoruz. *"Bu muhteşem sanat eseri (!) sadist ruhlu kişiler için ceplerindeki bozuklukları harcadıkları etkili bir oyuncak oldu..."*

Maaş yerine şeker

Özal'ın uyguladığı ekonomi politika bilindiği gibi hep *"ihracat patlaması"*na bağlı. Ha patladı, ha patlıyoruz diye teşvik primi, vergi iadesi adıyla paralar aktı holdinglere. Yine böyle paraların akıtıldığı şirketlerden biri de Eskişehir'deki Cici Çikolata ve Şekerleme Fabrikası ile Suntasan Yonga Levha Fabrikası. Bu şirketler aslında ihracatı patlatmışlar ama her nedense bankaya olan borçlarını ödemedikleri için ipotekli mallara haciz gelmiş.

Sonuçta olan yine işçilere olmuş. Cici fabrikasında çalışan 463 işçiden bir bölümü işten çıkarılmış, diğer fabrikadaki 103 işçiye izin verilmiş. Patron işten çıkarmakla kalmamış, maaş yerine de işçilerin eline şeker, çikolata tutuşturmuş. 21 yaşındaki işten çıkarılan Gönül Çelebi *"Işten çıkarılırken 1,5 aylık çalışmam karşılığı olan 41 bin lira yerine 36 poşet halinde 2 kilo misafir şekeriyle 180 adet kros çikolata verdiler. Beş kardeşiz. Babam 2 yıl önce vefat etti. Bize para lazım. Bu şekerle mi alış verişe çıkacağım"* diyor.

Patronun ifadesine göre ciroları 5 milyara yaklaşmış. 1 milyon 520 bin dolarlık ihracat yapılmış. Ama işçilere ücretlerini ödemeye gelince paraları bitivermiş. Ne yapsın zavallılar, ağızları tatlansın diye işçilere de para yerine çikolata şeker vermişler. Duyanlar da ekonomide aynî ödeme devrine döndük sanacaklar.